

Los Hechos de los apóstoles

Espíritu Santo m̄are queo sãgũ yiguĩji Dios, Jesús ÿ yire gaye

¹ Yũ baba Teófilo, ñati m̄. Iti r̄m̄jũ m̄re papera yũ cõas̄ocati Jesús ÿ yigore, ito yicõri ÿ riasore gaye m̄re papera cõacu yũ. ² Ñajediro ÿ yigore m̄re gotigũ macãr̄cãro ÿ m̄ja warajũna ucas̄sacu yũ. Ûmacũjũ ÿ m̄jaroto riojũ ÿ oca goti ucuronare beseyijũ Jesús. Apóstoles wame c̄tiyijarã ñna. Espiritu Santore t̄ocõri, “Adi ña m̄a moaroti”, yiyijũ Jesús ñnare. ³ Jesús ÿ godaja bero m̄cana t̄di caticõri ÿ oca goti ucutoni ÿ cũanare goaĩoyijũ Jesús. J̄arã masacõ r̄m̄ri goa ñayijũ Jesús, coji meje. ÿ t̄di catire gaye queno ñna masisatoni biyaro goaĩoyijũ Jesús, ÿ cũanare. ñnare goaĩocõri, “No ñre t̄or̄ñr̄ret̄i ÿ rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca riasoyijũ Jesús ñnare.

⁴ ñna rãca ñagũjũ, ado bajiro gotiyijũ Jesús ñnare maji:

—Ado Jerusalénre wagobeja m̄a. Mani Jacũ Dios ÿ gotiado bajiroti Espiritu Santo ÿ ejarotire bocatiya m̄a, yiyijũ Jesús ñnare. Ito yicõri, coji meje m̄are goticũ yũ ÿt̄re, yiyijũ Jesús ñnare. ⁵ Iti r̄m̄jũ ñeñaro m̄a yirise jidicãja bero m̄are idé guñi Juan. Ito bajiri nocõ mejet̄i Espiritu Santo queo sãgũ yiguĩji Dios m̄are, yiyijũ Jesús ÿ cũanare.

Macãr̄cãrojũ Jesús ÿ m̄ja ware gaye

⁶ Jesús rãca minijuacõri ado bajiro seniñayijarã ña ñre:

—Jane mejeju romano masa gña ya sita ãmacõri gñare moa rotiyõni ña. ¿Adocãta ñare bucõagũ yigujada mu? Ito yicõri, ¿ado gña rotigoraju mucana gñare judacõa rotigu yigujada mu? yiyijarã ña Jesure.

⁷ Ña ito yija tãocõri, ado bajiro cãdiyiju Jesús ñare:

—No yicõri masire ma muare. Mani Jacu Dios, ñ masirisena ñ yirotere, ñ sigũti masiami itire. Masibea mu. Di rumu, di rodo, di ãmu, yi masibea mu. Dios sigũti masiami ñ yirotere. ⁸ Adijua ña mu masirseoni. Espiritu Santo ñ wadiroca, oca sãorise ejaro yiroja muare. Ito yicõri gãjerã cãtoriju wacõri, ñare yãre busirã yirãji mu. Jerusalenju, Judea sitaju cuni, Samaria sitaju cuni, macãrucũro ñarocõjuti, yãre busirã yirãji mu, yiyiju Jesús apóstol mesare.

⁹ Iti ñare goti tãocõri, ñre ña tibojaroca riti ãmacũju muja wasuoyiju Jesús. Ito bero ide bueri iti ejarocati, ruyubiticoayiju Jesús ñja. Ito bajiri tãdi tibisijarã ña Jesure. ¹⁰ Ñ mujagoraju macãrucũroju ti muo ñayijarã ña. Ito bajiro ña ti muo ñaroca ñajasaroti Dios ñaro gãna jãarã ángel mesa goa rãgũyijarã ña tu. Yutabuju bũto yorise sãñarã ñayijarã ña. ¹¹ Ado bajiro gotiyijarã ña:

—Mu Galilea gãna, macãrucũroju ti muo rãgõbesa. Ñni Jesuti, macãrucũroju muja wacu, mucana ñ muja waja, mu tiado bajiroti mucana tãdi ejagu yiguñji ñja, yiyijarã ángel mesa Jesús ñ cãanare.

Judas ñajacure wasoarona Matíasre ñna besere gaye

¹² Olivos wame cutiri turiaju ñayijarã Jesús ï cūana. Ito bero Jerusalénju tũdicoayijarã ñna ñja. Sõju meje ñayiju iti cuto. Coji cõrecõ ñayiju iti cuto. ¹³ Cutoju ejacõri ñna ñari wiju m̄aja wacõri, co s̄animu weca s̄ajayijarã ñna. Ñna ñayijarã ado bajiro wame cutirã: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, ito yicõri Alfeo macu Santiago. Ito bero gãjerã ñayijarã Simón celote gaye t̄oĩagoru, ito yicõri Santiago macu Judas. Itocõ ñayijarã ñna. ¹⁴ S̄igũre bajiro usi cuticõri minijuasotiyijarã ñna Diore busirona. Jesús ocabajirã, ito yicõri Jesús jaco María, gãjerã romia c̄ani coj̄ati minijuacõri Diore busiyijarã ñna.

¹⁵ Iti r̄am̄riti Jesure masirã minijuayijarã. Co ãmojeno masa ñayijarã ñna. Ñna wato w̄amu r̄uḡcõri, ado bajiro gotiyiju Pedro ñnare:

¹⁶ —T̄uoya yu ñarã m̄ua. Jane mejeju mani ñicu David ñayoru, Esp̄iritu Santo ï rotija ucayoñi, Judas ï ñarotire. “Jesure ñna ñiatoni gotigu yiguñi Judas wame cutigu”, yi t̄oĩa yugu ito bajiro ucañi David ñayoru. Iti ï ucayore bajiroti r̄etacu. Ado bajiro rujeayiju Dios ï busire. T̄ote m̄ua, yiyiju Pedro ñnare.

¹⁷ Judas c̄ani mani r̄aca cocati Jesús r̄aca riasotiqui. Ito yicõri mani r̄aca moaquĩ. ¹⁸ Mani r̄aca moacacu ñabojagati Jesure ñna ñiatoni oca meniñi ï. Ito bajiro ñeñaro ï yija bero yucugu ũmacũju m̄aja wacõri ï ya ãm̄am̄aju jũgubo siayiju. Ito bajiro yicõri bubu quedi yojayiju. Ito bajicõri godacoayiju ñja. Ito bero ũmacũju wada yojacõri ï

ya jeraga joto watojũ ã ya gũdamisi budi yojayijũ. Ñãjacũ ñeñaro yire wajana sũori ã ñajacũ ya niyeru ãmicõri cojũ sita waja yiyijarã gãjerã. ¹⁹ Jerusalén gãna itire tũobũjacõri, “Acéldama”, wame yiyijarã iti sitare. Ñna ocanama, “Sĩare waja ñna waja yira sita ña”, yireoni ñayijũ. ²⁰ Jane mejejũ David ñayorũ ado bajiro ucañi:

Wagoado ñaro yiroja ã ya wi. Masa ñamenaji ã ya wire. Ito yicõri gãji moa wasoagũ yiguñji ã ya moare, yi ucañi David ñayorũ, yiyijũ Pedro ñnare.

²¹⁻²² Ito bajiri Judasre wasoato mani. “Jesús ã godaja bero mũcana tũdi catiami”, yi masigũre mani beseja quena. Ito yicõri Juan Jesure ã idé guroca tirũ, ito yicõri Jesús ã mũjaja tigorũre mani beseja quena. Gãjire beserũja manire, mani rãca ñacacũre. Ito yicõri Jesús ã wa ucuroca wa ucũrũre beserũjarãji mani. Ito bajigũre ãmarũjarãji mani, yiyijũ Pedro ñnare.

²³ Pedro ã bũsija bero, ito ñarã jũarã ãmũare beseyijarã ñna. “José Justo Barsabás wame cutigũ quenami”, yiyijarã ñna. “Matías ã cãni quenami”, yiyijarã ñna. ²⁴ Ito bajiro yicõri, Diore ado bajiro seniyijarã ñna:

—Dios gũa Ʋjũ, mũ masia masa jeyaro ñna tũoĩrise gaye. Ito bajiri gũare ñoña mũ beserũre. ²⁵ Judasre wasoarocũ ito yicõri gũa rãca riasotĩrocũre ñoña gũare. Judas gũare wagoquĩ ñeñaro yi ãmogũ. Ito bajiri adocãta ñeñaro yirise waja, waja yiadojũ ñaguñji ã, yiyijarã ñna Diore senirã.

²⁶ Ito yija José Justo wame gũtagãjũ uca wõyijarã ñna, ito yicõri Matías wame gajegajũ. Itigari gũtagãri queocõri, “Tito maji, ñimũ ñati Dios ã

besseru”, yiyijarã ñna. Gãtagã iti quediya ticõri, “Matías ñami Dios ñ beseru”, yi masiyijarã ñna. Ito bajiro bajicõri ñna rãca ñasuyijũ Matías coga gubojeno ñarã tu. Jua gubojeno ñarocũ ñayijũ Ñ.

2

Espíritu Santo ñ quedi sãjare gaye

¹ Pentecostés ñari ramũ ejaroca Diore masirã ñarocõti cojati minijua ñayijarã. ² Ñajasaroti oca sãoro ruyuyijũ ñmacũjũ. Buto mino iti wãaro bajiro bajiyijũ. Ñna ñari wijũ sãjacõri buto busiyijũ iti. ³ Ito yicõri jea ñjũ mujarise bajirise goayijũ. Ito yicõri sãgũ ruyabeto quedi jeayijũ iti. ⁴ Ito yija, Diore riti tãorãnjaro ñna yirocũ, Espiritu Santo quedi sãjayijũ ñnare. Itijunati ricati riti ñna masibiti oca ñabojareti busisuyijarã ñna, Espiritu Santo ñ rotiro bajiroti.

⁵ Iti ramãriti Jerusalénjũ judio masa gaje cutori gãna wadiana ñayijarã ñna. Diore rãcãburona wadiana ñayijarã ñna. ⁶ Ñna busirise iti ruyuja tãocõri, minijuyijarã masa. Sãgũ ruyabeto ñnarioti ñna oca tãoyijarã ñna. Ito bajiri, no yi masia mañijũ ñnare. ⁷ Ito bajicõri mano ucayijarã ñna. Ito yicõri ado bajiro ñnamasiti gãmeri busiyijarã ñna:

—¿Galilea sita gãna meje ñati, mũa tija? ⁸ Jeyaro ricati ñna busija, ¿no yija mũa oca, yũ oca cãni jeyaro oca ñna busija tãoati mani? Gaje cutori gãna ñna mani. ⁹ Jeyaro gãna ñna mani. Tite mũa. Ado ñna Partia gãna, Media gãna, Elam gãna, Mesopotamia gãna, Judea gãna, Capadocia gãna, Ponto gãna, Asia gãna, ¹⁰ Frigia gãna, Panfilia gãna, Egipto gãna, ito yicõri Cirene cuto sõjũa Africa gãna, ito yicõri adijũ gãna Roma gãna. Adijũ rujeanati ñna judio masa

coriarã. Gãjerãma judio masa ãna tũoãre gayere boca ãmigoana ñama ãna. ¹¹ Ito yicõri Creta gãna, ito yicõri Arabia gãna, adocõ jãjarã ña mani. ¿No yija mani jeyaro gãna ñabojarãti, Dios ã queno yirise ãna busija tũoati mani? yiyijarã ãna.

¹² Mano ãna rujũ ucaja, no yi masia mañijũ ãnare. ãnamasiti gãmeri seniãayijarã:

—¿No yireoni ñati adi? yiyijarã ãna.

¹³ Coriarã ado bajiro busiyijarã:

—Mecurã yama, yi aja tudiyijarã ãna, Espiritu Santo sãjagoanare.

Masare Pedro ã gotire gaye

¹⁴ ãna aja tudija tũocõri, ã baba mesa apõstol mesa rãca wũmũ rũgũyijũ Pedro. ãna ito yija ticõri, oca sãoro busiyijũ Pedro, minijua ñarã jeyaro ãna tũotoni:

—Queno tũoya yũ ñarã mũa, yũ busirise. Adijũ Jerusalén gãna mũa, queno tũoya mũa cũni.

¹⁵ “Mecurã ya mũa”, yibojarãji mũa gũare. Mecurã meje ya gũa. Busuri jĩjũ ña maji. Mecurajũ meje ña maji. ¹⁶ Ado robojũa bajia. Gũare mũa tirise, “Ito bajiro rãtarõ yiroja”, yiyijũ Dios oca goti ãsiri masũ, Joel wame cutigũ. Jane mejejũ ado bajiro ucayoñi Joel, Diore yiari:

¹⁷ Sũsari rũmũri Espiritu Santo masa jãjarãre queo sãgũ yigũja yũ. Yũ yerioti busirã yirãji mũa rãna masa. Yũ ye gaye tireti goaro yiroja mamarãre cũni. Busurãreama cãirijũ ãnare busicũja yũ.

¹⁸ Sũsari rũmũri Espiritu Santo sãcũja yũ, yũre ejabũari masare. Ito bajiri yũ yerio busirã yirãji ãna.

- 19 Ñmacũjũ macãrucũroju tiyamani mũare ñogũ yigũja yũ. Mũa ñari tuti, adi sita cãni, tiyamani ñogũ yigũja yũ. Rí ñaro yiroja, ito yicõri jea ãjũrise, ito yicõri bueri bue dajaro yiroja.
- 20 Ñmacañi cãni yaticoagu yiguĩji. Ñmacañi ñami gagũ cãni, rí robo bajiro sũagũ yiguĩji. Iti jeyaro baji jediroca, Jesús ñeñaro yiri masare waja seniri rãmũ ejaro yiroja. Ñasari rãmũ ñaro yiroja Jesús ñ ito bajiro ñ ñori rãmũ. Guijori rãmũ ñaro yiroja.
- 21 “Yũ Ëjũ, ñeñaro yigũ ña yũ. Yũ ñeñaro yirisere ãcabojoya mũ”, yũre yirãreama jeame ãjũroju ñna wabore ñaroca ñnare masogũ yigũja yũ, yiyijũ Dios, Joelre gotigũ, yiyijũ Pedro masare.

22 Ito yija mũcana tũdi bũsi remoyijũ ñ:

—Tũoya yũ ñarã ado yũ gotiroti. Nazaret gagũ Jesús ñ masiro robo yicõri mũare ñoñi. “Dios ñ rotiro bajiroti yĩni Jesús”, yi masiarãji mũa itire tigoana ñari. ²³ Ito bajibojaro cati, Jesure ñiacõri, masa quenamenare ñsiyija mũa yucãtẽojũ ñna jajutoni. Iti mũa yiroto riojũajũ masi yucãru Dios. Ito bajibojaro cati mũare camotabitirũ Dios. Jesure sãtoni gãjerãre mũa ñsire waja mũareti seti ña. ²⁴ Dioama Jesús ñ godaja bero mũcana tũdi ñ catiroca yicõñi. Ito bajiri godagoana ãjũ Satanás, Jesure ñiacũ masibisijũ. Ito bajiri mũcana tũdi caticoañi ñ. ²⁵ Jane mejeju mani ñicũ David ñayoru Jesús ñ Jacũre ñ bũsigore ucañi. Tite mũa. Ado bajiro bũsiyijũ Jesús Diore:

Cũna yũ rãcati ña mũ. Ito bajiri ñejũa güire ma yũre.

26 Y_u t_uoñaja queno sosa y_ure. Ito bajiri b_uto wan_ucōri m_ure b_usia y_u. Ito bajiri y_u ya ruju godaja b_ujatobiti yibic_uja y_u.

27 C_una y_u masia godarã watoju y_ure wagobic_uja m_u. M_u Mac_u ña y_u. M_ure r_uc_ub_uoa y_u. Ito bajiri y_u ya ruju jogaroca yibic_uja m_u.

28 Ito bajiri m_ucana t_udi y_u catiroca yig_u yig_uja m_u. B_uto wan_u quenag_u yig_uja y_u, m_u rãca y_u ñaja m_ucana, yiyij_u Jesús Diore, yi ucañi David ñayor_u, yiyij_u Pedro masare.

29 'Ito yicōri gaje ña. T_uoya y_u ñarã m_ua. Mani ñic_u David ñayor_u ĩ cōja adoti yuje ecoñi. "Ado ña ĩre yujeado", ya mani. Ito bajiri ĩ t_uoñarise gaye meje b_usiyor_u ĩ. 30 David catig_uju, ĩa bajirotire goti yuri mas_u ñayoyij_u. "Īja y_u janerãbatia Dios ĩ cōar_u sīg_u ñag_u yiguñi. Y_u robo Ūju ñag_u yiguñi ĩ", yi t_uoñayij_u David, Dios ĩ gotija t_uocōri. Tite m_ua. 31 Ado bajiro ucañi David: "Cristo m_ucana t_udi catig_u yiguñi. Ito yicōri ĩ ya ruju godana watoju jogabeto yiroja", yin_u David. Ito ĩ yirisere, ĩa bajirotire gotig_u yin_u ĩ, yiyij_u Pedro.

32 M_ucana t_udi b_usi remoyij_u Pedro:

—Jesús ĩ godaja bero, m_ucana t_udi tic_u g_ua. Ito bajiri, "Īre t_udi catioñi Dios", ya g_ua. 33 Dios ũmac_uñuna ñacōri Jesure jiyij_u. Dios t_u ejacōri ĩ ya riojocad_uja, r_uc_ub_uoraj_u, rujiguñi Jesús. Dios ĩ goticãdo bajiroti Jesure c_uñi, Espíritu Santore g_uare ĩ queo sãtoni. J_u m_ua tirise, ito yicōri m_ua t_uorise, Espíritu Santo ĩ ejaja ito bajiro rētam_u. Ititi ña ĩ wadire gaye. 34 David ñayor_u ĩmasire rētaroti meje ucayon_u ĩ. Jesús ĩ m_ujado bajirogoroama, ĩ

ya ruju rāca ñarocōti ũmacũju mujabitiyoyiju David. Ito bajiri ado bajiro ucayoñi David:

Mani ʒju Cristore ado bajiro yiñi Dios: “Yu tu riojocaduja rujiya, rācuboraju.

³⁵ Mu wajana queno mare ñna cūdiroca yigu yiguja yu”, yiyiju Dios mani ʒjure. Ito bajiro ucayoñi David, yiyiju Pedro.

³⁶ Yu ñarā, ito bajiri ĩja, “Riti ña”, yi masitoni mare busia yu. Cristore, yucutēoju mua sīarureti, mani ʒju ñarocure, manire masorocure cūñi Dios. ĩti ñami macana, yiyiju Pedro masare.

³⁷ Ito bajiro ĩ yija tucōri, buto tōña usi bata bujatobisijarā ñna. Ito bajiri Pedro mesare seniñayijarā ñna:

—¿No yirujati gua ĩja? yiyijarā ñna.

³⁸ Ñna ito yija tucōri, Pedro ado bajiro cūdiyiju ñnare:

—Ñeñaro mua yirise jidicāña, mua ñeñaro yirise ere Dios ĩ ācabojotoni. Ito yicōri, “Jesucristore masirā ñama”, gājerā ñna yi masitoni, idé gu rotiya mua. Ito yija Espiritu Santo queo sāgũ yiguñi Dios mare. ³⁹ Dios, Espiritu Santo sā āmoguñi mare, ito yicōri mua rīare, mua janerābatiare, ito yicōri sōju gānare cūni. ĩ beserā ñajedirore Espiritu Santo sā āmoguñi Dios, yiyiju Pedro.

⁴⁰ Iti riti busigu meje yiyiju Pedro. Ito yicōri masare riaso busiyiju ĩ. Gaje ado bajiro ñnare riaso busiyiju Pedro:

—Masa ñeñarā rāca wusabesa mua. Camotadiya mua, ñna rāca jeame ũjuroju mua wabe yirona, yiyiju Pedro.

41 Ito bajiro Pedro ï gotija t̃uo wañcõri, ʉdiaji mil masa ñarã Jesure boca ʉmiyijarã. Ito yicõri yoari mejeti idé gu rotiyijarã ñna. 42 Ito bajiro yicõri apóstol mesa rãca ñna riasorise t̃uorona ñna t̃u minijuasotiyijarã. Ñna riasorisere t̃uo ñiacõri itire t̃uor̃ññ jidicãbisijarã ñna. Ito bajiri s̃ig̃u bajiro riti ʉsi cutiyijarã ñna ñja. Ito bajiro t̃uoĩacõri ñna r̃ucorisere maimenati bojoro bujarãre ñsiyijarã ñna. Coji r̃uyabeto minijuacõri Diore busiyijarã ñna. Ito yicõri, “Iti ñna Jesús ya ruju robo bajirise”, yi t̃uoĩacõri naju bato bayijarã ñna. Manire yiarì Jesús ï goda ñsire t̃uoĩarã ï rotiro bajiro najure bato bayijarã.

Cajero Jesure t̃uor̃ññs̃uoana ñna ñare gaye

43 Apóstol mesa jaje tiyamani ñoyijarã, Dios ñna rãca ï ñajare. Itire ticõri mano ʉcayijarã masa ito gãna. 44-45 S̃ig̃u r̃uyabeto Jesure masirãma s̃ig̃u bajiro riti ʉsi cutiyijarã ñna. Gãjerã bojoro bujaja ticõri, ñna ya gajeoni ñsicõri waja ʉmiyijarã ñna, bojoro bujarãre niyeru ñsirona. 46-47 Co r̃um̃u r̃uyabeto, s̃ig̃u bajiro riti t̃uoĩarã ñari, Dios ya wiju minijuasotiyijarã ñna Diore busirona. “Ñasag̃u ñna Dios m̃u”, yi busiyijarã ñna, Diore r̃uc̃ub̃uorã. Ito yi t̃udi wacõri ñna ya wiriju naju bato bayijarã ñna. B̃uto wañu quenayijarã ñna, ñna baba mesa rãca bare bato barona. “Gãjerã r̃ëtoro t̃uoĩa masirã ñna mani”, yi t̃uoĩabisijarã ñna. Queno ñna yirise ti masicõri, “Queno yirã ñama”, yiyijarã c̃uto gãna. Co r̃um̃u r̃uyabeto iti c̃uto gãna coriarã Jesure boca ʉmiyijarã. Jesure boca ʉmicõri Jesure masirã t̃u minijuayijarã ñna. Ito bajiri jãjarã busa Jesure masirã buju wayijarã ñna.

3

Rudurure yisioire gaye

¹ Co rumu ruyabeto tres ñaroca riti Diore busisotiyjarã ñna. Ito bajiri itocõ tujaroca Dios ya wiju mña wayijarã ñna, Pedro, Juan rãca jãarã, Diore busirona. ² Soje tu sīgũ masu rujiyju. Cajerojuti wa masibicu rujearu ñayiju ñ. Ito bajiri wa masibisiju ñ. Co rumu ruyabeto ñ baba mesa ñre ãmi wasotiyjarã. Ito yicõri soje tu ñre jidi rojosotiyjarã ñna. Iti soje ado bajiro wame cutiyju. Seyori soje ñayiju iti soje. Iti soje tu rujicõri ito ejarãre, “Yure ti maiñame, jabeto niyeru yure ñsiña mña”, yi rujiyju ñ. ³ Pedro mesare sãjarã wana yiroca:

—Yure jabeto ti maiñame mña, yiyju rudurure.

⁴ Ito ñ yija tucõri, queno tisayjarã ñna ñre. Ado bajiro yiyju Pedro ñre:

—Adojua tiya mña, yiyju ñre.

⁵ “Yure jabeto ñsirã yirãji”, yirocu queno tucõlabojaju ñ. ⁶ Ito yija Pedro ado bajiro yiyju ñre:

—Niyeru ma yure, manirea. Gaje ñasarisejua mure ejabucuja yu. Jesucristo Nazaret gagure tucõrucõri, “Wumña mña, wasa”, ya yu mure yiyju Pedro rudurure.

⁷ Ito bajiro yicõri ñ ya riojocaduja ñiacõri tãa wumuo rügõyju Pedro. Ito ñ yirocati, ñ ya ñicuri sēcocoyju ñre, rudurure ñabojare. ⁸ Ito bajiri bubu quedu rügucõri, wasoyju ñ. Pedro mesa rãca sãja wayju rudurure ñja, Dios ya wijure. “Dios queno yami yure. Yu ñarise cutirise yure yisioami ñ”, yi wanu quena wayju ñ. ⁹ Iti wiju Dios ya wiju ñarã

ĩ waja tiyijarã ĩna. “Queno yami Dios yare”, ĩ yi bũsija tũoyijarã ĩna. ¹⁰ Ito bajiri ĩre ti masicõri ucayijarã ĩna. “Soje tũ rujigũ, rudurũ, niyeru seni rujigũ, ¿meje ñati ĩ?” yiyijarã ĩna ucare rãca.

Pórtico de Salomón wame cutirijũ masare Pedro ĩ gotire gaye

¹¹ Rudurũ ñabojarũ, Pedro mesa watoje ñayijũ ĩ. ĩnare jidicãbisijũ ĩ. Dios ya wi tũ, Pórtico de Salomón wame cutirijũ rũgõyijarã ĩna Pedro mesa. Iti ito bajiro rõtaja ti ucacõri, masa jãjarã ũma minijuayijarã ĩna. ¹² Masa ĩna minijuaja ticõri, ado bajiro bũsiyijũ Pedro ĩnare:

—¿No yija ti ucati, yũ ñarã mũa? Sõco bũsa tiya gũare. Āni rudurũre gũamasiti yisiobijũ. Gũa masiro robo yija meje, Diore queno gũa cũdija meje wami āni rudurũ. ¹³ Ado robojũa bajia. Jesús ũmacũjũ gagũ ĩre yisioñi. Mani ñicũsabatia Abraham, Isaac, ito yicõri Jacob cũni Diore riti rũcũbũoyijarã ĩna. Dios ĩna rũcũbũorũ mũcana ĩti ñami ĩja. Godarũre tũdi catiocõri, masa ĩna rũcũbũoroti gayere jidicãyijũ Dios ĩ Macũ Jesure. ĩ Jesureti ñiacõri ĩsiyija mũa, ñari masa ujarãre, ĩre ĩna sĩatoni. Ujũ Pilato, Jesure ĩ bucõa āmobojarocati, mũajũa bucõare āmobisija. ¹⁴ Pilatore, Jesús que-nagũre bucõa rotiado õno yirã, sĩari masũre bucõa rotiyija mũa Pilatore. ¹⁵ Ito yirã riti masare catire gaye ĩsigũre sĩa rotiyija mũa. Ito bajibojaro-cati, Dioama godarũre tũdi catiocõni. ĩre ticõri, “Mũcana tũdi catiami”, yi masia gũa, yiyijũ Pedro.

¹⁶ Ito yicõri mũcana ado bajiro bũsi remoyijũ Pedro:

—Ñani ruduru ñabojacacure ti masia mua. “Jesús yure yisio masiami”, ñi yi tñoñajare, yoari mejeti ñi ya ñicuri seocoayijua ñre. Ñaro bajiroti ñre yisioñi Jesús. Itire ti masia mani, yiyijua Pedro.

¹⁷ Masia yua ñarã yua ñja. Mani ujarã rãca Jesure sãa rotiyija mua. “Buto ñeñaro ya gua”, yi tñoña masibitibojarãti ito bajiro yiyijari yua ñarã, ya yua muare. ¹⁸ Jesure mua sãacatiua, “Ito bajiro yiroja”, Dios ñi yire ñaro bajiroti bajicua iti. Dios ñi oca gotiri masa ñre yiari ado bajiro gotiyijarã jane mejeju: “Cristo quenabeto tñbujacõri, godagua yiguñji”, yiyijarã Dios oca gotiri masa. ¹⁹ Ito bajiri iti oca tñocõri ñeñaro mua yirisere jidicãña mua. Ito yicõri Dios ñi usi cutiro bajiro tñoñaña mua, ñeñaro mua yirise ñi ãcabojotoni. Ito yija Dios mua ya usijua usirioya mani muare jidicãguñji. ²⁰ Ito yija mucana tñdi cõagũ yiguñji Dios, Cristore. Jane mejeju besecãñi Dios, Cristore mani Ujua ñarocure. ²¹ Adocãta ñmacãju ñaguñji Cristo. Co rumua adi macãrucãrore mucana quenogũ yiguñji Dios, ñi goticãdo bajiroti. Dios ñi queno tñori rumua bocatigua yiguñji Jesucristo. Adi ña Dios oca goti ñsiri masa, Diore rucubhorã ñna ucare. ²² Sãgũ Dios oca goti ñsiri masua, Moisés wame cutigua, ado bajiro gotiyoñi mani ñicãsabatiare: “Dios mani Ujua yure ñi cõado bajiroti, gãji ñi oca gotirocua cõagũ yiguñji. Dios ñi cõarocua mani comasiti ñagũ yiguñji. ²³ Jeyaro ñi yirise yiro bajiroti cudiba mua. Yiro robo cudimenare, mani Israel gãnare gajerojua ñmicõa ruyuriocõgũ yiguñji”, yiyijua Moisés ñayoru. Adi ña mani ñicãsabatiare, ñi gotire, yiyijua Pedro masare.

²⁴ Mucana tñdi busi remoyijua Pedro:

—Samuel bero gãna cuni Dios oca goti ĩsiri masa, adi r̥m̥uri bajiroti gayere, ñaro bajiroti gotiyoyi-jarã ĩna cuni. ²⁵ Jane mejeju, mani ñic̥sabatiajuare Dios ĩ gotic̥are gotiyijarã ĩna Dios oca gotiri masa. Dios mani ñic̥sabatiajuare, ĩ gotic̥are ñajare quenarise ejaro yiroja manire. Ado bajiro mani ñic̥u Abraham ñayorure gotic̥ayiju Dios: “Queno masa jeyaro wan̥u quenare gaye ejaro yiroja, m̥u r̥ã janer̥abatiana s̥oriti ĩ rujeajare”, yiyiju Dios mani ñic̥u ñayorure gotigu. ²⁶ ĩ Mac̥ure t̥udi catioc̥ori, cadero mani r̥ãca ñaroc̥ure ĩre c̥õañi Dios, mani queno wan̥u quenatoni. Ito yic̥ori mani ñeñaro yirisere jidic̥atoni, ĩ Mac̥ure c̥õañi Dios, yiyiju Pedro masare gotigu.

4

Ujarã ñasarã riojo Pedro mesa ĩna busire gaye

¹ Pedro, Juan r̥ãca j̥arã masare ĩna riaso ñaroca paia ejayijarã, saduceo gaye t̥oõarã, ito yic̥ori Dios ya wi coderi masa uj̥u cuni. ² Pedro ito bajiro masare ĩ riasoja t̥oc̥ori, b̥uto junisini ejayijarã ĩna. Ado bajiro riasoyiju Pedro ĩnare: “Jesús ĩ godaja bero m̥cana t̥udi catiñi. Ito bajiri mani cuni t̥udi catirã yirãji, yi t̥oõa mani”, yiyijarã Pedro mesa masare. ³⁻⁴ Coriarã j̥arã Jesús oca t̥oõ ãmis̥c̥ori Jesure boca ãmijarã ĩna. Ito bajirã riti j̥arã ãm̥u co d̥jamoc̥o mil masac̥o ñarã, buju wayijarã ĩna, Jesure masirã. Ito bajiri paia, saduceo gaye t̥oõarã, Dios ya wi coderi masa uj̥u cuni b̥uto junisiniyijarã iti t̥oc̥ori. Ito bajiri Pedro mesare ãmi wac̥ori tubiayijarã ĩna, ñamicaju iti ñajare.

⁵ Busuri itijꝯ, Jerusalénti, mꝯcana minijuayijarã judio masa ɯjarã, gãjerã bꝯcꝯrã, ito yicõri bꝯcꝯrã rotirise riasori masa cꝯni minijuayijarã ñna. ⁶ Paia ɯjꝯ Anás wame cꝯtigꝯ cꝯni ito ñayijꝯ. Ito yicõri Caifás, Juan, Alejandro, gãjerã paia ɯjarã ñajediro minijua ñayijarã itojꝯ. ⁷ Ito bero Pedro mesa tubiara wijꝯ ñarãre, ãmi wadi rotiyijꝯ Anás. Pedro mesa ï tꝯ ñna ejaroca, ado bajiro seniñayijꝯ Anás:

—¿Ñimꝯ mꝯare masare riaso roticati? Ito yicõri, ¿ñimꝯ ï rotija rudurꝯre yisiocati mꝯa? yiyijꝯ Anás Pedro mesare.

⁸ Ï seniñaja tꝯcõri, ado bajiro cꝯdiyijꝯ Pedro, Espiritu Santo ï masirisena:

⁹ —Tꝯoya mꝯa. Rudurꝯre gꝯa queno yire, ito yicõri ñre gꝯa yisiore, ¿itire gꝯare tꝯo tudiatu mꝯa? yiyijꝯ Pedro, masa ɯjarãre ito yicõri bꝯcꝯrãre cꝯni. ¹⁰ Mꝯa queno masitoni, ito yicõri Israel sita gãna ñarocõti ñna masitoni, mꝯare ñasarise gotia yꝯ. ãni rudurꝯ ñabojarꝯ mꝯa riojo rꝯgõgõre yisioñi Jesús Nazaret gagꝯ. Jesús, yucꝯtẽojꝯ mꝯa sãaruti, Dios tꝯdi catoruti, ñti rudurꝯre yisioñi. ¹¹ Jane mejejꝯ David ñayorꝯ ado bajiro ucayoñi: “Mꝯa wi meniri masa gãtagãre cõabojayija mꝯa. Ito bajibojarocati mꝯa cõaraga ñasarica ñaroja gãtagã”, yi ucañi David ñayorꝯ, Jesure tꝯoña yugꝯ. Ado bajiro bajia yireoni ña adi. Mꝯa judio masa ɯjarã, Jesure ãmomena yirãji. Ito bajibojarocati ñasagꝯ ñagũ yiguñi ï. ¹² Jesucristo sãgãti ñami adi macãrꝯcꝯrojꝯ masare masorocꝯ Dios ï cõarꝯ. Jesús sãgãti manire maso masiguñi. Ñimꝯjua gãji ï robo bajigꝯ maquñi, yiyijꝯ Pedro ɯjarãre.

¹³ Pedro, Juan rãca ñna oca sëoro busija tucõri, buto tucõia oca jaiyijarã ujarã. “Buto papera ri-asotibitiana ñabojarãti queno busiama ñna. Jesús rãca ñagoanati ñari seyoama ñna. Ito bajiri ñre bajiroti riasoama”, yi tucõiyijarã ujarã. ¹⁴ Ruduruc ñabojaruc, Pedro mesa rãca ññajare, “Rudurucare yisio-bisija mña”, yi masibisijarã ujarã ñnare. ¹⁵ Ito bajiri macucjuc budi wa rotiyijarã ujarã, Pedro mesare. Ito yicõri ñnamasiti gãmeri busi ñayijarã ñna ñja:

¹⁶ —¿No yiana mania Pedrore, Juanre cuni? Jerusalén gãna ñarocõti masiama rudurucare ñna yisio-re. Ito bajiri, “Bucãti yama ñna”, yi masia ma. ¹⁷ Ado bajiro ñnare gotirucja mani: “Jesús gaye tucõdi mña busi remoja, quenabeto tucõujarã wana ya mña. Ito bajiro mani ñnare gotija, gãjerãre Jesús oca gotimena yirãji ñna”, yi tucõiyijarã ñna.

¹⁸ Ito yija mucana tucõdi jisucyijarã ñna Pedro mesare. ñna sãja ejaroca, “Masare riasobesa mña, ito yicõri Jesús gayere busi ucayabesa mña”, yibojay-ijarã ujarã Pedro mesare. ¹⁹ Ito bajiro ujarã ñna busija tucõri, ado bajiro cudiujarã Pedro mesa:

—Mucare gña cudiujama, Diore cudiucmena robo bajiro bajia gña. Diore cudiucdo õno yirã, ¿mucare cudiucjati gña? yiyijarã ñna. Dios ñ tiro riojo, ¿no bajiro quenaroja, yire masiati mña? Diore cudiucã yirãji, ya gña mucare. ²⁰ Jesure gña tucõgore, gña tigore cuni, itire busi jidicãdo ma gña, yiyijarã Pedro mesa.

²¹ Itire tucõri:

—Tucõdi busi ucayabesa Jesús gayere. Jesús gayere mña riasoja, quenabeto tucõujarã yirãji mña, yiyi-jarã ujarã mucana.

Ruduru ñabojaru ĩ waja ticōri, Diore rñcñbñoyijarã masa. “Quenoguti yigñ ñami Dios”, yiyijarã masa. Ito ĩna yija masicōri, masare buto güiyijarã ñjarã. Ito bajiri Pedro mesare quenabeto tōbñjaroca yibisijarã ĩna. Ito bajiri riojoti bucōacōyijarã ñjarã Pedro mesare. ²² Ruduru ñabojaru, ĩna yisioru, jñarã masacō rēto busaro rodori tñjagu ñayiju ĩ.

Gña oca sēoroca yija, yi Diore ĩna senire gaye

²³ Budi warājñama ĩna baba mesa tñju wacoay-ijarã Pedro mesa. ĩna baba mesa tñ ejacōri jeyaro ñjarã ĩna busigore gotiyijarã ĩna. ²⁴ Itire tñocōri sīgñ bajiro riti usi cñtirã ñari Diore busiyijarã ĩna:

—Dios gña Jacñ, mñ sīgñti ña buto masigñ. Macñrucñrore meniyija mñ, sita cñni, ito yicōri riari. Macñrucñro gaye jeyaro meniyija mñ. Ito yicōri adi macñrucñro jeyaro ñarotire rujeoyija mñ.

²⁵ Jane mejeju, Espñritu Santore cñayija mñ gña ñicñ David ñayoru, mñ oca ĩ busitoni. Ado bajiro ucayoñi David, mñre queno moa ĩsigñ ñari:

¿No yija Cristore junisiniati judio masa meje ñarã cñni? ¿No yija judio masa rocati ñasarise meje tñoñati?

²⁶ Adi macñrucñro gña ñjarã minijuacōri ña yucñma, mñre ñeñaro yirona, ito yicōri Cristore cñni ñeñaro yirona, yi ucañi David ñayoru.

²⁷ Riti yñi David. ĩ gotiado bajiroti bajicñ gña ya cñto. ññu Herodes, ito yicōri Poncio Pilato, judio masa meje cñni, ito yicōri Israel sita gña cñni cojñti minijua ñañi ĩna. Mñ Macñ, ñeñarise yibicñre ñeñaro yirona minijuañi ĩna, masare masotoni mñ

cōarure. ²⁸ M_u Macure sīañi ĩna. Jane mejeju, ado bajiro rētarō yiroja, yiyija m_u, m_u masirisena. ²⁹ Dios g_{ua} Jacu, g_{ua}re t_{uo}ya. “Quenabeto tōb_ujarā yirāji m_{ua}”, g_{ua}re ĩna yirise ācabojabesa m_u. G_{ua}re ejab_uaya m_u. Naro bajiroti m_ure c_udi āmoa g_{ua}. Ñe guijobeto, Jesús oca quenarise g_{ua} b_usitoni g_{ua}re ejab_uaya m_u. ³⁰ M_u masirisena masa cōrāre masoña m_u. Ito yicōri tiyamani c_uni yiya m_u, “Jesuna s_uoriti bajia adi”, masa ĩna yitoni, yiyijarā ĩna Diore b_usirā.

³¹ Diore ĩna b_usi t_uroca, ĩna minijua ñariju sita ueyiju. Sita ueriju tototi, Espiritu Santo quedi sājajiju ĩnare. Espiritu Santore queno c_udicōri, ñe g_uire mejeti Dios oca masare gotis_uoyijarā ĩna.

“Y_u sīg_u ye ña gajeoni”, yimena ñari gājerāre batore gaye

³² Jesure masirā sīg_u bajiro riti t_uoĩa ñayijarā ĩna. ĩna r_ucorise, “Y_u sīg_u ye ña”, yibisijarā ĩna. ĩna baba mesare sīg_u r_uyabeto batoyijarā ĩna. ³³⁻³⁵ Sita r_ucorā, ito yicōri wiri r_ucorā, gājerāre ĩsiyijarā ĩna. Iti ĩsicōri niyeru b_ujayijarā ĩna. Niyeru b_ujacōri apóstol mesare ĩsiyijarā ĩna, bojoro b_ujarāre ĩna ĩsitoni. Ito bajiri ĩna rāca gāna sīg_uju bojoro b_ujarā mañijarā ĩja. Jesús oca quenarise riaso jidicābisijarā apóstol mesa. “Jesús ĩ godaja bero, m_ucana t_udi caticōri, ñami m_ucana”, yi queno sēo quenaro gotiyijarā ĩna masare. Ito bajiroca Jesure masirā ñarocōreti queno ĩna wan_u quenatoni, ĩnare ejab_uayiju Dios. ³⁶ Jesure masirā wato ñayiju sīg_u levita mas_u. José wame c_utigu ñayiju ĩ. Chipre wame c_utiri yogaju rujear_u ñayiju ĩ. Apóstol mesa, Josére gaje wame wōyijarā, Bernabé. Griego

ocama, “Wanꝯ quenare gaye riasogꝯ”, yireoni ñayijꝯ iti wame. ³⁷ Josére sita ñayijꝯ. Itire gājire ĩsiyijꝯ ĩ. Iti waja niyeru bujacōri apóstol mesare ĩsiyijꝯ, bojoro bujarāre ĩna batotoni. Queno yigꝯ ñayijꝯ José.

5

Ananías ĩ manajo Safira rāca ĩna ñeñaro yire gaye

¹ Gājjijꝯama, Ananías wame cutigꝯ ĩ manajo Safira rāca, queno yirā meje ñayijarā ĩna. Ananías ĩ manajo rāca ĩna ya weseca gājerāre ĩsiyijarā. Ito yicōri niyeru bujayijarā ĩna. ² Ananías ĩ manajo rāca coro bajiro tꝯoĭayijarā ĩna. Ito bajiri niyeru jabeto yeyoyijarā ĩna. Ito yicōri apóstol mesare ĩsigꝯ wayijꝯ ruyarise. ĩnare ĩsi wacꝯ, “Adi riti bujabꝯ yꝯ”, yiyijꝯ Ananías ĩnare. ³ Ito ĩ yija tꝯocōri, ado bajiro bušiyijꝯ Pedro ĩre:

—Ananías, ¿no yija rāmúa ujure cꝯdiati mꝯ? Mꝯ ya usijꝯ rāmúa uju sājañi mꝯre. “Adi riti bujabꝯ yꝯ”, mꝯ yija, Espíritu Santore ruo āmogꝯ ya mꝯ. ⁴ Weseca mꝯ ya weseti ñabojadoja, mꝯ ĩsi āmoja, mꝯ ĩsi āmobeja cꝯni. Mꝯ āmoro bajiro yirꝯjaboyija mꝯre. Weseca waja mꝯ bujarise cꝯni mꝯ yeti ñabojadoja. Mꝯ ĩsirotocōti, “Adocōti ĩsicꝯja yꝯ”, yirꝯjabojayija mꝯre. ¿No yija ñeñaro tꝯoĭacōri ruori mꝯ? Mꝯ ruobojaja cꝯni, gꝯare riti meje ruogꝯ ya mꝯ. Diore cꝯni ruogꝯ ya mꝯ, yiyijꝯ Pedro Ananíasre.

⁵ Ito bajiro ĩ yiroca cojisiti cō quedicoyijꝯ Ananías. Ito bajija tꝯocōri, ito gāna ruje güiyijarā. ⁶ Ito yija coriarā mamarā Ananías ya rujure gūmacōri ĩre yujerā wayijarā ĩna.

⁷ Ito bero ɯdiaji cõrecõ ejayijo Ananías ñabojaru manojo. “Ito bajiroja”, yibisijo iso.

⁸ —¿Adi ñarocõti ñati weseca waja, mɯa bɯjare? yiyijɯ Pedro isore.

—Ñarocõti ña, yi rɯoyija iso.

⁹ Ito iso yija tɯocõri, ado bajiro yiyijɯ Pedro isore:

—¿No yija mɯ manɯjɯ rãca sīgũre bajiro ɯsi cɯticõri, Espiritu Santore rɯo ãmori mɯa? Macɯjɯ tɯjama mɯ manɯjɯre yujerã ejana. Mɯcana mɯre ãmi warã yirãji, mɯre yujerona, yiyijɯ Pedro isore.

¹⁰ Ito ï yirijɯti, cojisiti cõ quedicoyijo iso cɯni. Sãja wacõri cõrore ti bɯjayijarã mamarã. Ito bajiri isore ãmi budi wacõri manɯjɯ ñabojaru tɯjɯ yujeyijarã ñna mɯcana. ¹¹ Jesure masirã ñarocõti, ito yicõri masa jeyaro, “Ito bajiyijɯ”, yija tɯocõri, bɯto gũiyijarã ñna.

Jaje tiyamani ñna ñore gaye

¹² Iti rɯmɯri Jesure masirã sīgũ rɯyabeto sīgũ bajiro riti ɯsi cɯticõri, Dios ya wi tɯ, Pórtico de Salomón wame cɯtirijɯ minijuasotiyijarã ñna. Jerusalén gãna ñna tiro riojo Dios ï masiro bajiro ï ejabɯarisena jaje tiyamani ñoyijarã apóstol mesa.

¹³ Jesure masirãre queno rucɯbɯoyijarã Jerusalén gãna. Ito bajibojarocati Jesure masirã tɯ ware gũiyijarã ñna. ¹⁴ Coriarã bɯto gũiyijarã, ito bajibojarocati jãjarã Jesús oca tɯo ãmisãyijarã. Ro-

mia cɯni, ãmɯa cɯni Jesús oca tɯo ãmisãyijarã ñna. Ito bajiri jãjarã bɯsa bɯjɯ wayijarã Jesure masirã.

¹⁵ Tiyamani Pedro ï ñogore tɯocõri, cõrãre ma tɯ ñna cani jesari cumuro rãcati cũyijarã masa. Pedro ï rêtaja tiana yirona, bocatijarã cõrã. Manire moañajaro yirona, bocatijarã ñna ñre. Manire ï

moaibeja cuni, ĩ rūmúgoti mani joe rētajaro yirona, bocatiyijarã. Tudi cati ãmorã ĩre bocatiyijarã ĩna. ¹⁶ Jãjarã masa, Jerusalén tu gãna wija wayijarã Jerusalénju cõrãre ãmi warã. ĩna ya usiju rūmúa sãñarãre cuni ãmi wayijarã. Cõbojana ñajediro tuja jedicoayijarã ĩna. Ito yicõri rūmúa sãñabojana cuni rūmúa budicoayijarã ĩja.

Apóstol mesare ĩna usirio codere gaye

¹⁷ Iti tucõri paia ujũ ito yicõri ĩ baba mesa saduceo gaye tucõrãrã bato ti tudiyijarã apóstol mesare. ¹⁸ Ito bajiri ñia roticõri Jerusalén ga wijũ, tubiara wijũ tubia rotiyijarã ĩna, apóstol mesare. ¹⁹ Tubia ecoana ĩna ñabojarocati iti ñamiti iti wijũ ángel goayijũ ĩnare. Ito bajiri sojeri janacõri ĩnare tũa ãmi wayijũ ĩ:

²⁰ —Dios ya wijũ wasa mũa. Ito ejacõri masare gotiba, ĩna cuni catitũnare gaye ĩna bũjatoni, yiyijũ ángel ĩnare.

²¹ Ito bajiri busuri jũjũ, Dios ya wi sãjacõri masare riasoyijarã ĩja.

Ito bajiro ĩna riasoroca ricati paia ujũ ĩ baba mesa rãca Israel sita gãna ujarãre jiyijarã, mini-juatoni. Ito yicõri, “Tubiara wijũ ñarãji”, yirona apóstol mesare ĩna ãmitoni surarare cõayijarã ĩna. ²² Tubiara wijũ ĩna ejaja, mañijarã ĩna. Ito tiboja, tũdi wacõri, ujarãre gotirã wayijarã surara:

²³ —Tubiara wi queno soje biara wi ñaroca ejabojabũ gũa. Coderi masa cuni itoti ñabojama. Ito bajibojarocati soje janacõri, gũa tija, apóstol mesa mama, yiyijarã ĩna.

²⁴ Iti oca tucõri, paia ujũ ito yicõri Dios ya wi coderi masa ujũ, no yimena bũjayijarã ĩna. Iti

tɔcōri, “¿No bajiro yirojada ñja?” yiyijarã ñna. ²⁵ Ñna bujatobiti ñaroca sīgũ ejayijũ ñna tɔ. Ado bajiro gotiyijũ ñ ñnare:

—Tubiara wijũ mɔa bia cūbojana, Dios ya wijũ masare riasorã yama ñna, yiyijũ ñ ñnare.

²⁶ Ito yija Dios ya wi coderi masa ɔjũ, ito yicōri ñ ya moari masa rãca apóstol mesare ãmirã wayijarã ñna. Buto sēoro yimenati ãmi wayijarã ñnare. “Masa jãjarã gũta reaborãji manire, mani sēoro yija”, yi tɔo gũirã sēoro yibisijarã ñna. ²⁷ Ñnare ãmi wacōri, ɔjarã riojo ñnare jidi rügōyijarã ñna. Ito yija paia ɔjũ ñnare ticōri ado bajiro yiyijũ ñnare:

²⁸ —Jesús gayere mɔa riasorisere, mɔare rēobojacũ gɔa. Ito yibojarocati Jerusalén gãna ñnarocōreti masare riaso ucuyija mɔa. Ito bajiri sīgũ rɔyabeto masiama mɔa riaso ucurisere. “Jesús ñ godare gaye ñnare seti ña”, yiyija mɔa gɔare, yiyijũ paia ɔjũ apóstol mesare.

²⁹ Ito ñ yija tɔcōri, ado bajiro ñre cɔdiyijarã apóstol mesa.

—Diojɔare cɔdisɔrɔja mani, masare mani cɔdiroto riojɔa. Dios rotirisejɔa ñasa masa rotirise rētoro, yiyijũ Pedro ñ baba mesa rãca. ³⁰ Jesús yucutēojũ mɔa sĩa rotirɔreti, Dios mɔcana tɔdi ñ catiroca yiñi. Ñ Dioti ñami, jane mejejũ mani ñicɔsabatia ñna rɔcɔbɔogorɔ. ³¹ Dios ũmacũjana ñacōri, Jesure jiñi. Ito bajiri ñ ya riojocadɔja, rɔcɔbɔorajũ rujiguñji Jesús adocãta. Jesús mani ɔjũ ñarocɔ, ito yicōri ñeñaro mani yirise waja yi ñsirocɔre cũñi Dios. Mani Israel gãna ñeñaro mani yirise jidicãtoni, ito yicōri, “Jesús ñeñaro yɔ yirise ñtire ãcabojoya”, mani yi senitoni cũñi Dios Jesure.

³² Espiritu Santo sãñagoana gua ñajare, Ìna suoriti Dios Ì jeyaro yigorere gotia gua. No Dios Ì yiro bajiro cudigu, Espiritu Santo Ìre sãgũ yiguñji Dios, yiyijũ Pedro ujarãre.

³³ Pedro ito Ì yija tuocõri, bato junisiniyijarã Ìna. Ito yicõri Pedro mesare sãa amoyijarã Ìna. ³⁴ Ujarã rãca sãgũ fariseo gaye tuoñagũ ñayijũ Ì. Gamaliel wame cutigu, judio masa Ìna rotirise riasori masũ ñayijũ Ì. Masa ruje rãcubuooyijarã Ìre. Gãjerã ujarã rãca busirocũ wũmũ rãgũcõri, Pedro mesare bucõa rotiyijũ Gamaliel. ³⁵ Ito yija ado bajiro busiyijũ Ì baba mesa ujarãre:

—Queno tuoya yũ ñarã mũa. Ìna masare mũa yi amorisere, queno tuoñaña mũa. ³⁶ ¿Teudas Ì yigorere acabojati mũa? Nocõ rodori mejeti rãta, “Ñasagu ña yũ”, Ì yija bero. Iti oca tuocõri, “Riti bajiroja”, yirona cuatro cientocõ umũa suyabojayijarã Teudas ñabojare. Ito bero yoa busari gãjerã Ìre sãacõyijarã. Ito bajiri Ìre suyabojana Ìna amoroti batacoayijarã. Ì riasobojare cuni jedicoayijũ. ³⁷ Ito bero mũcana masare Ìna cõñari rumuri Galilea gagũ, Judas wame cutigu ñayijũ. Ìre cuni Ì busirise tuocõri masa jãjarã suyabojayijarã. Ito bero Ìre sãacõyijarã gãjerã. Ito yija Ìre suyabojana Ìna amoroti batacoayijarã Ìna. ³⁸ Ito bajiri mũare gotia yũ. Usirioro yibesa anare. Ìna amoro wacõato. Ìna riasorise gaye masa ye iti ñaja jedicoaro yiroja. ³⁹ Dios ye Ìna riasojama, no yicõri camota masimenaji mũa. Queno tuoñaña mũa Dios rãca mũa ñeñame yirona, yiyijũ Gamaliel, Ì baba mesa ujarãre. Ito bajiro Ì yija tuocõri, “Ri ya mũ”, yiyijarã Ìna.

40 Ito yija Pedro mesare jisōyijarã ñna m̄cana. Ito yicōri ñnare baje rotiyijarã ñna. Ito yicōri Jesús gaye b̄sirere ñnare r̄oyijarã ñna. Ito yija ñnare jidicāyijarã. 41 Godoti wan̄ budiyijarã Pedro mesa ũjarã t̄ ñabojana. “Jesús oca gotitoni Dios ñ manire c̄ja quenasacōa, quenabeto mani t̄b̄jabojarocati”, yiyijarã Pedro mesa. 42 ũjarã ñna Jesús gaye ñna r̄ebojarocati masare riaso jidicābisijarã ñna Pedro mesa. Dios ya wiju Jesucristo gaye masare riasoyijarã ñna. Ito yicōri masa ya wirij̄ c̄ni riasoyijarã ñna.

6

J̄na ãmojeno ejab̄ari masare ñna c̄re gaye

1 Iti rodoriti Jesure masirã j̄jarã b̄sa b̄j̄ wayijarã. Griego oca b̄sirãj̄na, Hebreo oca b̄sirãre b̄situs̄oyijarã. Griego oca b̄sirãj̄na, ado bajiro b̄situyijarã Hebreo oca b̄sirãre: “Co r̄m̄ r̄yabeto m̄na bare batobojaja, corocō batobea m̄na. M̄na r̄ãca ḡna wajeagoana romiare riti jairo ñsia m̄na. Ḡna r̄ãca ḡna wajeagoanareama queno ñsibebea m̄na”, yiyijarã ñna. 2 Ito bajiro ñna ḡmeri b̄situja t̄ocōri, Jesure masirã ñnrocōreti miojuyijarã apóstol mesa:

—Dios oca ḡna riasorise jidicã masibebea ḡna. Ḡnareama ḡna riasorisej̄na ñna, naju batore gaye r̄toro ñnasarise. 3 Ito bajiri j̄na ãmojeno masa c̄r̄jarãji m̄na ḡnare ejab̄arona. Ado bajirãre ãm̄are beser̄jarãji m̄na. Queno t̄oñarã, queno r̄c̄b̄oana, ito yicōri Esp̄ritu Santore queno c̄dirã, m̄na beseja quena. Ito bajirãre ḡnare ejab̄arona c̄r̄jarãji m̄na. 4 Ḡnama ado bajiro

yisotirã yirãji. Diore riti busisotirã yirãji, ito yicõri masare riasorã yirãji gũama, yiyijarã apóstol mesa ito ñarãre.

⁵ Ito bajiro apóstol mesa ñna busija tucõri, sīgũ bajiro riti tũoĩa jediyijarã ñna, Jesure masirã. Ito yicõri sīgũre besevijarã ñna. “Esteban ñ ñami Jesure queno tũorũnucõri Espĩritu Santore queno cãdigu”, yi tũoĩacõri ñre besevijarã ñna. Ito yicõri Esteban bajiro tũoĩarãre cãni besevijarã ñna. Adocõ ñayijarã ñna Esteban baba mesa: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ito yicõri Antioquía gagũ Nicolás. Judio masũ meje ñabojaguti ñna queti ocare rũcũbũogũ ñayijũ ñ. Itocõ ñayijarã bare batotoni ñna cũana. ⁶ Ito bajiro ñnare bese tũocõri, “Ñna ñama iti masa, gũa cũrona”, yiyijarã Jesure masirã, apóstol mesare. Ito yicõri ñna joe ãmo moa jeocõri Diore busiyijarã apóstol mesa, quenaro Dios ñnare ejabũatoni.

⁷ Masa jãjarã busa tũo wayijarã Dios ocare. Ito yiroca riti Jerusalénjũ Jesure masirã jãjarã busa bũjũ wayijarã. Ito yija Paia masa cãni jãjarã Jesús ocare queno tũorũnũyijarã.

Estebanre ñna ñiare gaye

⁸ Estebanre queno yiyijũ Dios. Ito yicõri ñ masirisere Estebanre jidicãyijũ. Ito bajiri Esteban tiyamani ruje ñoyijũ masa tiro riojo. ⁹ Ito yija co rũmũ Esteban rãca gãmeri tũoĩa busiyijarã coriarã. Minijuara wijũ wasotirã ñayijarã ñna. Moa ñsiri masa ñagoana ya wi wame cãtiyijũ iti wi. Moa ñsiri masa ñagoana co cũto gãna meje ñayijarã ñna. Cirene gãna, Alejandría gãna, ito yicõri Cilicia sita gãna, ito yicõri Asia sita gãna ñayijarã

ĩna. Ĩna ruje tũoĩa bũsiyijarã Esteban rãca. ¹⁰ Ito bajibojarocati Estebanjũama queno bũsi masiyijũ, Espĩritu Santo queno ĩre ĩ ejabũajare. Ito bajiri bũsi rĩtocũ masibisijarã ĩna, ĩre bũsibojana. ¹¹ Ito bajiri bũsi masibiticõri, gãjerãre niyeru ĩsiyijarã ĩna, Estebanre ĩna oca menitoni. “Diore cũni, Moissĩre cũni quenabeto bũsituami Esteban”, yi rũo gotiyijarã ĩna gãjerãre, niyeru boca ãmianajũa. ¹² Ĩna rũore ocare tũorũnũcõri, cũto gãna Estebanre ruje junisiniyijarã. Iti tũo junisinicõri bũcũrã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cũni Estebanre ñiyijarã, uju tũ ãmi warona. ¹³ Estebanre uju tũ ĩna ãmi ejaroca niyeru boca ãmigoana ado bajiro rũo gotiyijarã:

—Coji meje Esteban Dios ya wire ĩ bũsituja, ito yicõri Moissĩ ĩ rotirisere ĩ bũsituja tũocũ gãa, yiyijarã ĩna. ¹⁴ Ito yicõri Esteban ado bajiro ĩ bũsija tũocũ gãa. “Jesũs Nazaret gagũ Dios ya wire jana batecõgũ yiguĩji, ito yicõri Moissĩ ĩ rotire mani uũi cũtibojarise, itire cũni cõacõgũ yiguĩji”, ito bajiro Esteban ĩ yija tũocũ gãa, yi rũo gotiyijarã ĩna.

¹⁵ Ito yija ujarã tisayijarã Estebanre. ĩre ĩna tija, rio yori rio ñayijũ. Dios ñaro gagũ ángel rio robo bajiro bajiyijũ.

7

Seti ma yũre, Esteban ĩ yire gaye

¹ Ito yija paia uju ado bajiro seniĩayijũ Estebanre:
—¿Riti ñati mũ ito yire? yiyijũ Estebanre.

² Ito ĩ yija tũocõri, cũdiyijũ Esteban:

—Yũ ñarã tũoya mũa. Jane mejeju Dios oca goayijũ mani ñicũ Abraham ñayogũre.

Mesopotamia ï ñarocajũ rētoro masigũ Dios oca ruyuyijũ, Haránjũ ï waroto riojũajũ. ³ Ado bajiro ruyuyijũ Dios oca: “Mũ ya sitare wagoya, ito yicōri mũ ñarāre c̄ni wagoya, gaje sitajũ yũ m̄re cūrotojũ”, yiyijũ Dios mani ñicũ ñayorare. ⁴ Ito yija, Dios ito bajiro ï yija t̄ocōri, Caldea sitare wagoyijũ ï. Ito yicōri Haránjũ ñagũ wayijũ. Itojũ Haránjũ ñna ñaroca mani ñicũ jacũ ñayorũ itojũ godagoyijũ ïre. Ito bero adojũ mani ya sitajũ Abraham ï ñatoni ïre cōañi Dios. ⁵ “Adi sitajũ ñaña”, yibojaguti, “Jabeto adi ña mũ ya sita”, yibisĩ Dios ïre. Ito bajiri, “Adi ña yũ ya sita”, yi masibisijũ Abraham. Cojisiti ado robo, bajiro yiroja yiarĩ goticãni Dios Abrahamre. “Iti sita m̄re ïsicuja yũ. Mũ godagoja bero mũ janerābatia ya sita ñaro yiroja iti”, yiyijũ Dios Abrahamre, rĩa macũ ï ñarocajũ maji. ⁶ Iti wato gaje gotiyijũ Dios Abrahamre. “Ija co r̄mũ adi sitare watorã yirãji mũ janerābatia. Ito bajiri adi sitare wagicōri gãjerã ya sitajũ ñabojarã yirãji mũ janerābatia. Gãjerãre moa ïsiri masa ñarã yirãji ñna. Gãjerã quenabeto ñna t̄bujaroca yirã yirãji. Yoari s̄igũ masucō masacō rodori itire t̄oĩarã yirãji ñna. ⁷ Ito bajibojarocati mũ janerābatiare ñeñaro yirãre quenabeto ñna t̄bujaroca yigũ yigũja yũ c̄ni. Iti c̄tore wagicōri adi sitajũ t̄di ejarã yirãji m̄cana. Adojũ ñacōri yure r̄ucub̄orã yirãji”, yiyijũ Dios, mani ñicũ Abraham ñayorare. ⁸ Ado bajiro rotiyijũ Dios Abrahamre: “Yũ m̄re gotire mũ t̄o masija, ‘Dios yagũ ñagũ yigũji ãni’, yirocũ mũ macũ ñarocare pĩ gaja wirotagũ yigũja mũ”, yiyijũ Dios Abrahamre. Ito bajiri ï macũ Isaac ï rujearoca ūdia ãmojeno r̄m̄uri bero ïre wirotayijũ. Ito bajiri Isaac, Jacobre ï macũ cutija wirotayijũ.

tayijũ. Jacob cuni ito bajiroti yiyijũ ĩ rĩare mani ñicũsabatia ñayoanare. Jũa dũjamocõ jũa gũbojeno ñarã ñayijarã ĩna. Ado bajiro yiĩni mani ñicũsabatia ñayoana, yiyijũ Esteban ujarãre.

⁹ Mani ñicũsabatia ñayoana, Jacob rĩa rãca José wame cutigũ ñayijũ. Josere ruje ti tudiyijarã ĩ rĩjorũ mesa. Ito bajiri ĩna ocabajĩ ñabojarũreti gãjerã masare ĩsicõri waja seniyijarã ĩna. Ito bero ĩre bujacõri, Egiptoju ĩre ãmi wayijarã ĩna. Ito ĩna yibojarocati Dios queno tirũnyijũ ĩre. ¹⁰ José quenabeto ĩ tõbũjabojarocati Dios queno ejabũayijũ ĩre. Egipto gagũ uju, Faraón wame cutigũ Josere jiyijũ. Uju Faraón ĩ tiro riojo queno tuoĩare gaye jidicãyijũ Dios Josere. Faraón Josere ĩ baba bujatoni queno ejabũayijũ Dios. Ito bajiri Faraón ado bajiro gotiyijũ Josere: “Yũre ejabũari masũ ñasagu ñagũ ya mũ. Egipto gãna ñarocõreti mũ rotire ãmoa yũ. Ito yicõri yũ ya wi gãnare cuni mũ rotire ãmoa yũ”, yiyijũ Faraón Josere.

¹¹ Iti rodoriti Egipto sitaju bare jedicoayijũ. Ito yicõri Canaán sita cuni jedicoayijũ. Masa ruje ñio jogayijarã. Ito yicõri quenabeto tõbũjayijarã ĩna. Mani ñicũsabatia no õno bare buja masibisĩ ĩna. ¹² Ito bajiri mani ñicũ ñayorũ Jacob, “Egiptoju bare seore ñayijũ”, yija tuocõri, ĩ rĩare cõayijũ ĩna bare waja yirã watoni. ¹³ Egiptoju bare ãmirã ejayijarã ĩna maji. Bare iti jedija itojũti mũcana ãmirã wayijarã ĩna. Mũcana tũdi ĩna ejaroca ado bajiro gotiyijũ José ĩnare: “Yũre ti masibea mũa. Mũa ocabajiti ña yũ”, yiyijũ José ĩnare. Ito bajiro José ĩ yija tuocõri, gãjerã ĩ ñarã ñare gayere tuo bũjayijũ Faraón. ¹⁴ Ito yija José ĩ ñarã ñarocõreti ito yicõri ĩ jacũre cuni ji

rotiyijꝯ Egiptoꝯ ñna ñnatoní. Udiarã masacõ gãji ye co dꝯja gꝯbocõ ñarã ñayijarã ñna, ï ñarã. ¹⁵ Ito bajiro bajijare Egiptoꝯ ñagũ wayijꝯ Jacob. Egiptoꝯ yoari ñacõri itoꝯ godacoayijꝯ Jacob. Ito yicõri ï rĩa ñana, mani ñicꝯsabatia ñayoana godañi itoꝯjuti. ¹⁶ Egiptoꝯ ñna cõbojarocati ito gãna Siquemꝯjꝯ yujerã wayijarã. Siquemꝯjꝯ ãmi ejacõri, mani ñicꝯ Abraham ñayorꝯ, Hamor rĩare masari cuma goje ï gãmecarajꝯre yu- jeyijarã ñna.

¹⁷ Mani ñicꝯsabatia ñayoana, Egipto sitajꝯ jãjarã masa bꝯjꝯri cꝯti ñayijarã. Ito ñna baji ñaroca riti jabeto rꝯyayijꝯ ñnare Dios Canaán wame cꝯtiri sita ïsiroto, “Mꝯ janerãbatiare sita ïsigũ yigꝯja yꝯ”, yí Abraham ñayorꝯre Dios ï goticãdo bajiroti. ¹⁸ Iti rodoriti gãji ꝯjꝯ Egiptoꝯ rotisꝯoyijꝯ. José mesa mani ñicꝯsabatia ñayoanare rꝯcꝯbꝯogꝯ meje ñayijꝯ ï. ¹⁹ ï ꝯjꝯti mani ñicꝯsabatia ñayoanare rꝯõñi. Ito yicõri quenabeto yiyijꝯ. Mame joearã rĩacare cõa rotiyijꝯ ï. ²⁰ Iti rodoti rujeayijꝯ Moisés cꝯni. Dios ï tija quenagũ ñayijꝯ ï macꝯacã. Iti sita ꝯjꝯ ï rotire masibojagoti Moisés jaco udiarã ïmacañicõti rꝯcõ ñayijo ïre. ²¹ Macꝯacãre yeyo masibiti wacoti, iso macꝯre maibojagoti, ꝯjꝯ ï rotiado bajiroti ïre cõabojayijo iso. Ito iso yija bero ꝯjꝯ Egipto gagꝯ maco ïre ti bꝯjacõri, ïre masoyijo iso macꝯ robo ba- jiro. ²² Ito bajiri ꝯjꝯ maco rãca ñagũ riti Egipto gãna ñna masirisere queno riasotiyijꝯ ï, Moisés. ï bꝯsija, tꝯo masire rãca bꝯsiyijꝯ ï. Ito yicõri ñasarisere moa quenoyijꝯ.

²³ Moisés jũarã masacõ rodori tꝯjagꝯ, “Ado ba- jiro bajicꝯja yꝯ”, yí tꝯõñayijꝯ ï. “Yꝯ ñarãre tigꝯ wacꝯja yꝯ, no bajiro ñna ñaja”, yí tꝯõñayijꝯ. ²⁴ ñna tꝯ

ĩ ejaroca, mani yagure, Egipto gagu ĩ bajeja tiyiju, Moisés ñayoru. Ito bajija ticõri, ĩre gãme ĩsiyiju. Ito yicõri ĩre sĩa ruyuricõyiju Moisésjua. ²⁵ “Egipto sitaju gũare bucõa ejabuarocu cũyijari Dios, yure yi masirãji yu ñarã”, yi tũoĩabojayiju Moisés. Ito bajiro ĩ tũoĩabojarocati, ĩre bajiro meje tũoĩayijarã ĩna. ²⁶ Gaje rumu mucana mani ñarãre ti quenogũ wayiju Moisés. Ito ejacõri ĩna comasiti ĩna gãmeri jaroca ejayiju ĩ. ĩnare oca queno ãmoyiju ĩ. Ito bajiri ado bajiro ĩnare busibojayiju ĩ maji: “Adojua tũoya. ¿No yija comasi ñabojarãti gãmeri jati mu?” yiyiju Moisés ĩnare. ²⁷ Sīgũ ĩ babare jagu, ito bajiro Moisés ĩ busija tũocõri, junisinigũ Moisésre tucõayiju. “¿Ñimu gũa ujũ ñarocure cũcati mre? ²⁸ ¿Ñamica mu Egipto gagure mu sĩado bajiro yure sĩarocu yati mu?” yiyiju ĩ Moisésre. ²⁹ Iti tũo ucacõri, güigũ rudi wayiju Moisés. “Yu sĩare gaye Egipto gãnare gotirã yirãji”, yi tũoĩayiju Moisés. Ito bajiri Madián wame cutiri sitaju rudi wayiju ĩ, gaje masa ya sitaju. Itoju manajo bujacõri jũarã rĩa cutiyiju ĩ.

³⁰ Jũarã masacõ rodori bero, co rumu wa ucugu wayiju Moisés. Sinaí wame cutiricu gũtagũ jũdoju, yucu manojũ wa ucugu wayiju Moisés. Ito yija ĩ tũ rujatutu jea ujũ rũgõri tutu robo bajiro wato Dios ñaro gagu ángel goayiju ĩre. ³¹ Itire ticõri ucayiju Moisés. Queno tisarocu ito tũ ĩ waroca Dios oca ruyuyiju: ³² “Yu ña Dios. Mu ñicusabatia Abraham, Isaac, Jacob cuni yure rucubucã”, yiyiju Dios Moisésre. Iti oca tũocõri güigũ nuruoyiju Moisés. Ito bajiri iti tuture ti queotu ãmobisiju ĩ. ³³ Ito yija mucana tũdi busi remoyiju Dios: “Ado jacajuti ña yu. Mu tũti ña yu. Ito bajiri mu ya gũboco ruacõña

m̄u. Ito bajiro yicōri yure r̄uc̄ub̄uoḡu yiḡuja m̄u.
³⁴ Ȳu ya masa Egiptoju quenabeto ña tōb̄ujaja tic̄u
 ȳu. Ito yicōri ña awas̄aja t̄uoc̄u ȳu. Ito bajiri Egipto
 ḡānare ña camotaditoni ñare ejab̄uaḡu wadib̄u ȳu.
 Wasa Egiptoju, ȳu m̄ure t̄adi wa rotia ȳu”, ȳiñi Dios
 Moisésre gotigu, yiyij̄u Esteban ɱjar̄are.

³⁵ 'Ī Moisés̄ti ñami, mani ñic̄usabatia ña
 t̄uo āmobitir̄u. “¿Ñim̄u ḡua ɱju ñaroc̄ure c̄ucati
 m̄ure?” yiyijar̄a mani ñic̄usabatia Moisés̄re. Ito
 bajibojarocati Dioti ñre j̄udac̄ōañi ña masa t̄aju
 ña ɱju robo bajiro ñaroc̄ure. Mani ñic̄usabatia
 Egiptoj̄ure ña budigotoni ejab̄uarec̄ure c̄ūñi Dios
 Moisés̄re. Ángelna suoriti ito bajiro gotiyij̄u Dios
 Moisés̄re, rujatutuj̄ana ñre goāioc̄ōri. ³⁶ Moisés̄ti
 mani ñic̄usabatia ñayoanare Egipto sitaju ñare
 ūmat̄a wayij̄u ĩ. Egiptoj̄u tiyaman̄i ȳi ñoyij̄u Moisés̄,
 ito yicōri riaca jajosa Ide S̄ūarise wame c̄utirisa
 t̄animaju c̄uni ñoyij̄u ĩ. Ito bajiri yuc̄u manoj̄u
 ñaḡū c̄uni, j̄ar̄ā masac̄ō rodori ñaḡū tiyaman̄i
 ñoyij̄u Moisés̄. ³⁷ Moisés̄ti ñami mani ñic̄usabatia
 ñayoanare gotir̄u: “Mani Jac̄u Dios yure ĩ c̄ōado
 bajiroti, ḡaji ĩ oca gotiroc̄ure c̄ōaḡū ȳiguñji. Dios ĩ
 c̄ōaroc̄u mani comasiti ñaḡū ȳiguñji. Ȳiro bajiroti
 c̄udiba m̄ua ñre”, yiyij̄u Moisés̄ mani ñic̄usabatia
 ñayoanare. ³⁸ Ī Moisés̄ti mani ñar̄ā r̄āca ḡūtaḡū
 j̄udoju Sinaí wame c̄utiric̄u j̄udoju minijuañi yuc̄u
 manoj̄u. Ito yija ĩ s̄īḡāti ḡūtaḡūju m̄uja wayij̄u. Itoju
 ĩ m̄uja ejaroca Dios ñaro gaḡu, ángel ñre busiyij̄u.
 Ito yicōri Moisés̄ mani ñic̄usabatia ñayoanare oca
 jedibitrotire gotiyij̄u. Ito bajiri ĩ gotiado bajiroti
 ejayija manire c̄uni.

³⁹ 'Mani ñic̄usabatia ñayoana, Moisés̄re ñaro ba-

jiroti cudibitiyoñi. Īre tujamena Egiptoju t̄adi wa ãmoyijarã ĩna. ⁴⁰ Ito yicõri Moisés g̃atagã joeju ĩ ñaroca riti, ĩ r̄ijoru Aarõn wame cutigure ado bajiro gotiyijarã ĩna: “¿Noju ñati mu ocabaji? Egipto sitaju g̃ua ñaroca g̃uare bubojacacure mu ocabajire masibea g̃ua ĩja. Ito bajiri g̃uare g̃ua uju ñaroti, g̃ua r̄ucub̄oroti g̃uare meni ĩsiña. Iti g̃ua r̄ucoja, g̃ua wa ãmoro riojo ĩo waroja iti”, yiyijarã ĩna Aarõn ñayorare. ⁴¹ Ito yija wecu macuacã robo bajigu meni rujeoyijarã ĩna. Ito yicõri waib̄ucurã s̄ia ĩsiyijarã ĩna, ĩna meni rujeorare yiari. Ito yicõri basa meni jeob̄uyijarã ĩna, ĩna meniru wecu macu bajigure r̄ucub̄orã. ⁴² Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare jidicãcõyiju Dios. ĩna ãmoro robo ĩna yi ãmojare ĩnare camotabisiyu Dios. Ito bajiri ñocõa, ũmacañi, ñami gagure c̄uni r̄ucub̄oyijarã ĩna. Diore goti ĩsiri masu Amós ñayoru ĩ ucare ado bajiro gotia:

Israel sita g̃ana t̄oyu mu. Mu waib̄ucurã, mu s̄iare yare r̄ucub̄orã meje s̄iacu mu, j̄uarã masacõ rodori yucu manoj̄u mu ñare.

⁴³ Yure r̄ucub̄omenati mu ya ãmonati mu meni rujeorareti r̄ucub̄ocu mu. Jaibiti wiacã menicõri, iti wi totiju Moloc wame cutigu sãcõri gajasoticu mu. Ito yicõri ñocõa robo bajigu mu meni rujeorare, Refán wame cutigure r̄ucub̄ocu mu. “Āna ñama mani r̄ucub̄orã ito yicõri mani ujarã”, yibojacu mu. “Ito bajiri Babilonia s̄oj̄aju muare cõagũ ya u”, yiyiju Dios ĩnare. Ado bajiro bajiatoja iti, Dios ĩyirere ucañi Amós ñayoru, yiyiju Esteban ujarãre gotigu.

⁴⁴ M̄ucana t̄adi busi remoyiju Esteban ujarãre:

—Mani ñicusatia yuca manojũ ña waja Dios ya wire menirotire saya webutirise ãmi wayijarã ña. Iti wijũ Dios ï rotirise ucaraga gũtagãri seoyijarã ña. Moisésna suoriti wiri rujeayijũ iti. Moisés ï cãirojũ Dios ï gotiado bajiroti, iti wire moa rujeoyijarã ña. No ña warojũ iti wire ãmi wayijarã ña. ⁴⁵ Moisés ï godaja bero Josué wame cutigũ ïre wasoayijũ. Iti wire ãmicõri Canaán wame cutiri sitajũ wayijarã ña. Canaán wame cutiri sitajũ gaje masa ñayijarã. Ito bajiri Dios ejabũayijũ mani ñicusatiare. Iti cuto ñanare bucõa jeocõyijũ Dios. Mani ñicũ ñayorũ David, ï catija ñayijũ iti wi maji, saya webutirisena ña menira wi. ⁴⁶ Queno yiyijũ Dios, mani ñicusatia ujũ David ñayorũre. ïre buto wanũyijũ Dios. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ David ñayorũ Diore: “Yũ ñicũ Jacob ñayorũ queno mure rãcũbũoñi. Yũ cãni queno mure rãcũbũoa. Ito bajiri wi queno buti quenari wi meni ïsi ãmoa yũ. Yũre meni rotiya mũ”, yiyijũ David, Diore bũsigũ. Ito ï yibojarocati wi meni rotibisijũ Dios ïre. ⁴⁷ “David ï macũ Salomõnjũa Diore wi meni ïsiyijũ ïja”, yiyijũ Esteban, ujarãre gotigũ. ⁴⁸ Ito bajibojarocati rãtoro ñasagũ Dios, masa ña menira wi meje ñaguñji Dios. Jane mejejũ sīgũ Diore goti ïsiri masũ, Dios oca tũocõri ado bajiro ucañi:

⁴⁹ Ũmacũjũ ñabojaguti macãrucũro jeyaro ujũ ña yũ. Wi mũa meni ïsibojaja ña masibicũja yũ. Wi ñagũ meje ña yũ.

⁵⁰ Yũti ña jeyaro rujeocacũ. Ito bajiro gotiñi Dios, yiyijũ Esteban ujarãre gotigũ.

⁵¹ ’Dios oca queno cũdibea mũa. Dios oca tũo ãmobebea mũa. Jesure masimena robo bajiro usi

cutia m̄ua. Mani ñic̄usat̄atia bajiroti Esp̄ritu Santore c̄adi ãmobēa m̄ua c̄uni. ⁵² Mani ñic̄usat̄atia ñayoana queno yibis̄i Diore goti ñsiri masare. Ito yic̄ori Cristo ñeñaro yibic̄u, ñ ejaroti gayere gotir̄are s̄layoñi mani ñic̄usat̄atia. Ito yija can̄u bus̄ati ñ ejaroca ñre ñna s̄latoni ḡajer̄are ñsiyija m̄ua. ⁵³ Dios ñ rotirise queno c̄adibēa m̄ua, ángel mesa queno c̄adire gaye m̄uare ñna jidic̄ãbojarocati, yiyij̄u Esteban ujar̄are.

Estebanre ñna s̄iare gaye

⁵⁴ Iti t̄uoc̄ori, yaire bajiro guji ñoyijar̄ã ñna, Estebanre b̄uto junisinir̄ã ñari. ⁵⁵ Ito bajiro ñna yibojarocati Esp̄ritu Santo ñayij̄u Esteban r̄aca. Esteban ñ ti m̄uoya Dios ñ yorise ruyuyij̄u. Dios ya riojocad̄uja r̄uc̄ub̄oraj̄u, Jesús ñ r̄uḡõja tiyij̄u Esteban. ⁵⁶ Ito yija ado bajiro bus̄iyij̄u Esteban ujar̄are:

—Tite m̄ua c̄uni. Mac̄ar̄uc̄aro soje janacoaj̄u. Masa R̄ijoru, Dios ya riojocad̄uja ñami, yiyij̄u Esteban.

⁵⁷ M̄ucana t̄udi ñ bus̄ija, t̄uo ãmomena ñna ya ḡãmo gojeri biayijar̄ã ñna. ñna ñnaroc̄oti b̄uto awas̄ac̄ori ñre quedi w̄ayijar̄ã ñna. ⁵⁸ Ito yic̄ori cuto s̄õj̄uaj̄u ãmi wac̄ori, ñre ḡũta reas̄oyijar̄ã ñna. Ito yic̄ori ñna ya yutabujuri ruac̄uc̄ori, Saulo wame cutiḡu ñ tir̄un̄roca riti, Estebanre reayijar̄ã ñna. ⁵⁹ ñna ḡũta rearotototi, Jesure ado bajiro bus̄iyij̄u Esteban:

—Jesús, ȳu Ūj̄u ȳu ya us̄ire boca ãmiña m̄u, yiyij̄u Esteban.

⁶⁰ Ito bero rijomuniḡãna ñini r̄ũj̄uc̄ori, b̄uto awas̄ayij̄u Esteban:

—Yure ñna ñeñaro yirisere waja senibesa ñnare, yiyij̄u Esteban Jesure.

Ito bajiro busi tñocõri usi jedicoayijũ Esteban ñja.

8

Jesure masirãre Saulo ñ ñeñaro yi ãmore gaye

¹⁻³ Saulo ñna ya yutabujuri coderũ, “queno Estebanre sñajaro”, yi tũoñayijũ ñ cuni.

Coriarã judio masa Diore queno rãcũbũorã Estebanre yujeyijarã ñna. Ito yicõri ruje otijijarã ñna Estebanre. Iti rãmũriti Jesure masirãre Jerusalénjũ ñeñaro yisũoyijarã iti cuto gãna. Gãjerã rêto busaro ñeñaro yiyijũ Saulo, Jesure masirãre. Co wi ruyabeto ñnare ãma wayijũ ñ. Ñ bũjaro bajiroti ãmũa, romiare cuni ñnare ñna ãmi budi wacõri tubiayijũ ñ. Ito bajiri ñarocõti Jesure masirã apóstol mesa rãca ñabojarã rudi wayijarã Judea sitajũ, ito yicõri Samaria sitajũ cuni. Apóstol mesama Jerusalénti ñacõayijarã ñna.

Samaria sita gãnare Jesús oca ñna gotire gaye

⁴ Jerusalén gãna rudi wana ñabojarãti gajerojũ ejacõri Jesús oca quenarise gaye riasoyijarã ñna. ⁵ Sīgũ Jerusalén gagũ rudi warũ Felipe wame cutiyijũ. Ñ Samaria sita cutojũ wayijũ. Ito ejacõri: “Jesús ñami Cristo Dios ñ cõarũ”, yiyijũ Felipe masare. ⁶ Masa jãjarã minijuayijarã Felipe tujũ ñre tũorona. Ito yicõri, tiyamani ñ ñoja tiyijarã ñna. Ito bajiri ñ busirisere queno tũoyijarã ñna. ⁷ Jãjarãre ñna ya usijũ rãmũa sãñarãre bucõayijũ Felipe. Ñ ito yija masa usijũ rãmũa sãñabojarã awasã budiyijarã ñna. Jãjarã ruduanare yisioyijũ ñ. Ito yicõri rujayuriri warãre cuni quenoyijũ ñ. ⁸ Ito bajiri iti cuto gãna masa queno wanũ quena ñayijarã ñna.

9-11 Iti cutojɔ sīgũ Simón wame cutigɔ ñayijɔ. Co rodo meje ĩ masirise ĩoyijɔ ĩ cumu ñari. Tiya-mani ĩ ĩojare ti ucayijarã iti cuto gãna. “Yɔ ña ãmugũ ñasagu”, yiyijɔ ĩ ĩnare. Masa sīgũ ruyabeto ĩre tɔorũnuyijarã. Bucurã, rĩaca cɔni queno tɔorũnuyijarã ĩre:

—Dios robo bajiroti masiami ãni. Dios ĩ cõaru ñaguĩji ãni, yiyijarã masa. ¹² Ito ñna yibojarocati Felipeama Jesucristo oca quenarise gaye masare gotiyijɔ. “Masa jeyaro Ujɔ ñami Dios”, yire oca masare gotiyijɔ Felipe. Ito bajiro ĩ gotija tɔorũncõri, idé gu rotiyijarã ãmɔa, romia cɔni. ¹³ Simón cɔni, cumu ñabojaguti, Jesús oca quenarise gayere tɔorũnuyijɔ. Ito yicõri idé gu rotiyijɔ ĩ cɔni. Ito yija Felipe rãca baba cutisɔoyijɔ ĩ. Ito yicõri Felipe ĩ tiyamani ĩ ĩojare ti ucayijɔ Simón.

¹⁴ Apóstol mesa Jerusalénjɔ ñacõri, “Samaria sita gãna jãjarã Dios oca tɔorũnuyijarã ñna”, yire gaye tɔoyijarã ñna. Ito bajiri Samariajɔ jũarã cõayijarã ñna, Pedro ito yicõri Juanre. ¹⁵ Samariajɔ ejacõri Diore busiyijarã ñna, mame Jesure boca ãmirãre Espíritu Santo ĩ quedi sãjatoní. ¹⁶ Idé guana ñabojarocati ñna ya usijɔ Espíritu Santo mañijɔ maji. Ito bajiri, ĩnare Espíritu Santo queo sãjaro yirona, Diore busiyijarã ñna. ¹⁷ Ito yicõri mame Jesure masirãre Pedro mesa ñna ya ãmona moa jeoyijarã Diore busirã. Ñna ito yirocajuti Espíritu Santo quedi sãjayijɔ ĩnare.

¹⁸ Pedro mesa Jesure masirãre ñna ya ãmo moa jeorocati Espíritu Santo quedi sãjaja tiyijɔ Simón, cumu ñagorɔ. Ito bajiri iti ticõri ĩnare niyeru ĩsi ãmogũ, ¹⁹ ado bajiro yiyijɔ Simón:

—Īmo. Gãjerãre yu moa jeoroca Espiritu Santo sãjare ãmoa yu cuni, yiyiju Simón, Pedro mesare.

²⁰ Ito ĩ yija tucõri, ado bajiro cudiyiju Pedro ĩre:

—Dios ĩ waja mano ĩsirisere, waja gãmere ñaroja, çyire masiati mu? Ito bajiro mu tuoĩare waja, mu ya niyeru rãca godacoagu yiguja mu, yiyiju Pedro Simónre. ²¹ Dios ĩ tiro riojo queno tuoĩagũ meje ña mu. Ito bajiri guã rãca mu moariseoni meje ña iti. ²²⁻²³ Mu tuoĩarisere ti masia yu. Buto uoa mu, yu tija. Ñeñaro yi jaigu ña mu. Ito bajiri mu ñeñaro yirisere jidicã masibea mu. Ñeñaro mu tuoĩarisere, itocõ jidicãña mu. Ito yicõri mani Ujũre seniña mu ñeñaro tuoĩarisere ĩ ãcabojetoni, yiyiju Pedro Simónre.

²⁴ Ito ĩ yija tucõri, ado bajiro cudiyiju Simón:

—Mani Ujũre busiya mua yure yiari. “Ito bajiro bajigu yiguja mu”, mu yirise yure rêtare amobeã yu, yiyiju Simón, Pedro mesare.

²⁵ Ito yija bero Pedro mesa Jesure ĩna tigare gaye iti cuto gãnare gotiyijarã. Ito yicõri Jesús oca quenarise riasoyijarã ĩna. Masare riaso tucõri, “Jerusalénju tũdi wana mani”, yi tuoĩayijarã ĩna. Tũdi warã, Samaria sita cuto gãnare Jesús oca quenarise riaso rãta wayijarã ĩna.

Etioþía gagũre Felipe ĩ idé gure gaye

²⁶ Felipereama ado bajiro gotiyiju Dios ñaro gagũ ángel:

—Jerusalénju wasa. Ito ejacõri Gaza wame cutiri cuto ña wari ma roja waja mu. Yucu mano rêtari ma ña iti ma, yiyiju Felipere. ²⁷ Ito bajiri Felipe josari mejeti wacoayiju, ángel ĩ gotiado bajiroti. Ma wacuju Etioþía gago ujure ejabũari masu

ñasagure ti bujayiyu Felipe. I ujo ya niyeru coderi masu ñayiyu i, Etiopía gagu. Iti ñayiyu i moarise. Jerusalénju Diore rucubuo tlocõri tãdi wacu ito tujayiyu i, Etiopía gagu. ²⁸ Cabaru i tãa waroca i ya tunuricoroju Dios ocare ti sãñayiyu i. Diore goti isiri masu, Isaías ñayoru i ucara tutire ti sãñayiyu i. ²⁹ Ito yija ire ti bujaroca ado bajiro gotiyiyu Espiritu Santo Felipere:

—Ire suacõri, mua corocõ wasa mua, yiyiyu Espiritu Santo Felipere.

³⁰ Ito bajiri Felipe ùmaquedi wacõri Etiopía gagure suayiyu. Suacõri, Isaías Diore goti isiri masu i ucare i ti busija, tãoyiyu Felipe:

—¿Ito ma ti busirisere tuo masiati mu? yiyiyu Felipe Etiopía gagure.

³¹ —Sìgũ yare gotigu manija, ¿no bajiro tuo masigũjada yu? yiyiyu i Felipere. Ito yija, yu tu mija wadicõri, ado rujigu waya mu, yiyiyu Etiopía gagu.

³² Dios oca i tiriju ado bajiro bajiyiyu:

Ovejare sãrona ñna ãmi waro bajiro ãmi warãji ñna sìgũ ùmugũre. Ovejare joa suaroca i oca mano robo bajiro oca maquiji i cuni ire ñna ja ajebojarocati.

³³ Masa jãjarã riojo quenabeto bojorise tõbujaguji i. Ñeñaro i yibitibojarocati ire yiari busi isirocu maquiji. I ñarã ñnamasiti ire ñna sãja, “Ñna ñnama i janerãbatia”, yi masia manoja, yi wãñayiyu Etiopía gagu i tira tuti.

³⁴ Ito yija i tu mija sãjacõri rujiyiyu Felipe.

—Isaías i ucare gaye yare ti gotiya mu. ¿Ìmasi gayeti ucayijari i? ¿Gãji gayere tuoĩagũ ito bajiro ucayijarite i? yiyiyu Etiopía gagu Felipere.

³⁵ Ito yija iti tuti Isaías ï ucare gayere ïre ti gotiyijũ Felipe. “Jesús oca quenarise ña”, yirocũ Jesús ocare goti jeoyijũ Felipe Etiopía gagũre. ³⁶ Warã riti ma tu itajura ñaroju ejayijarã ïna:

—Tite, ado ña ide. ¿Adocãta yũ mũre idé gu rotija quena ñati? yiyijũ Etiopía gagũ Felipere.

³⁷ —Dios Macũ ñami Jesús, mũ yi tũoïaja mũre idé gucũja yũ, yiyijũ Felipe ïre.

—Dios Macuti ñami Jesucristo, ya yũ, yiyijũ Etiopía gagũ.

³⁸ Ito yija tunuricoro tuja quea roticõri, itajuraju roja rãgãuyijarã ïna. Ito yicõri idé guyijũ Felipe Etiopía gagũre. ³⁹ Itajuraju ïna maja rãgũ waroca, ñajasaroti Espiritu Santo ãmicoayijũ Felipere. Ito bajiri juaji tibisijũ Etiopía gagũ ïre. Ito bajibojarocati queno wanũ quena wayijũ Etiopía gagũ ï waroju. ⁴⁰ Felipere ãmicõri Azoto wame cutiri cutoju ï goaroca yiyijũ Espiritu Santo. “¿Azotoju ñati yũ?” yi tũoïayijũ Felipe. Azotoju ñacõri wayijũ ï. Co cuto ruyabeto Jesús oca quenarise masare riaso ucuyijũ ï. Sũsari ïja Cesarea wame cutiri cutoju ejayijũ Felipe.

9

*Jesure Saulo ï tũorãnũsũore gaye
(Hch 22.6-16; 26.12-18)*

¹ Jesure masirãre sĩa ãmogũju ïnare bũto junisini tiyijũ Saulo. Ito bajiri paia ujure busigũ wayijũ ï. ² Damasco cutoju minijuara wirijũ Jesure masirãre ãmagũ sãjarocũ papera seniyijũ Saulo paia ujure: “Ïnare yũ ti bujaro bajiroti ãmũa, romiare cuni ïnare Jerusalénju tubiarocũ ãmi wacũja yũ”, yiyijũ

Saulo, ɰjɰre. ³ Ma ĩ waroca riti Damasco ɰɰtoju ĩ ejagɰ wagɰ yiroca, ñajasaroti macãrɰcãro gaye busurise sĭatiyijɰ ĩre. ⁴ ĩre ito bajiro sĭatirocati jacajɰ queda queacoayijɰ Saulo. Ito yicõri ado bajiro oca ruyuyijɰ ĩre:

—Saulo, Saulo, ¿no yija yɰre ñeñaro yi ãmoati mɰ? yi oca ruyuyijɰ ũmacãjɰ.

⁵ Iti oca tɰocõri ado bajiro seniñayijɰ Saulo:

—¿Noju gagɰ yɰre bɰsiati mɰ? yiyijɰ Saulo.

—Yɰti ña Jesús, yɰre ñeñaro yirocɰ mɰ sɰyagɰti. Ito mɰ yirise mɰmasi ñeña bajigɰti ya mɰ. Adocãta mɰmasiti jota mɰ jajuja, juniroja mɰre. Iti gaye bajiro ya mɰ yɰre ñeñaro mɰ yi ãmoja, yiyijɰ Jesús ĩre.

⁶ Ito yija Saulo ĩ ya ruju nɰrɰogãti:

—¿Ñe ya yire ãmoati mɰ? yiyijɰ ĩ Jesure.

—Wasa Damascoju. Ito mɰ ejaroca sĭgũ mɰre: “Adi ña mɰ moaroti”, yigɰ yiguĩji mɰre, yiyijɰ Jesús Saulore.

⁷ Saulo rãca wana oca iti ruyubojarocati rujuɰre tibiticõri mano ɰcayijarã ĩna. ⁸ Ito bero yoa bɰsari wɰmɰ rŭgũcõri tirocɰ yibojayijɰ Saulo. Itocõti cajea macɰ ñacoayijɰ ĩ. Ito bajigɰre ĩ baba mesa Damascoju ĩre tãa wayijarã ĩna. ⁹ Damascoju ejacõri ɰdia ramɰcõ ñayijɰ Saulo cajea tire meje, bare meje, ito yicõri idire mejeti.

¹⁰ Damasco wame ɰɰtiri ɰɰtoju Jesure masigũ sĭgũ ñayijɰ, Ananías wame ɰɰtigɰ. ĩ cãiroju ejacõri:

—¿Nati Ananías mɰ? yiyijɰ Jesús ĩre.

—Ado ña yɰ, yiyijɰ Ananías.

¹¹ Ito ĩ yija tɰocõri, ado bajiro yiyijɰ mani ɰju:

—Coji wasa riojo wame cɔtiri majɔ. Itoju Judas wame cɔtigɔ ya wi ejagɔ yigɔja mɔ. ¿Ado ñati Saulo, Tarso gagɔ? yiba mɔ ñre. Adocãta yɔre bɔsigɔ yami ñ. ¹² Ñ cãiroju mɔ ya rio ñomɔ yɔ ñre. Ito bajiri ñ tɔ sãja ejacõri ñre moaãagɔ yigɔja mɔ, mɔcana tɔdi ñ cajea titoni. Ito bajirotire ñ cãiroju ñomɔ yɔ Saulore. Ito bajiri coji ñ tɔ wasa mɔ, yiyijɔ Jesús Ananíasre ñ cãiroju.

¹³ Iti tɔocõri ado bajiro yiyijɔ Ananías, Jesure bɔsigɔ:

—Jaje oca tɔoa yɔ ñ ye. Mɔre masiarãre, Jerusalénju ñeñaro ñ yigore, jaje oca ña ñre. ¹⁴ Ito yicõri paia ɔjarã ñna roti ñucaja ado ejañi Saulo. Ito bajiri mɔre rɔcɔbɔrã gɔa ñajare, gɔare tubiarocɔ ado ejañi Saulo, yiyijɔ Ananías Jesure.

¹⁵ Ito yija Jesujɔa ado bajiro gotiyijɔ Ananíasre:

—Yɔ oca masare riasorocɔre ñre cɔmɔ yɔ. Ʋjarã, judio masa, ito yicõri judio masa meje ñarãre cɔni riasogɔ yiguñi Saulo. ¹⁶ Yɔre cɔdigɔ ñari jaje ñ tõbɔjaroca yirã yirãji gãjerã. Ñ tɔ coji wasa mɔ, yiyijɔ Jesús Ananíasre.

¹⁷ Ito ñ yija tɔocõri, wayijɔ ñ ñja, Saulo tɔ wacɔ. Wijɔ sãja ejacõri ñ ya ãmona moaãayijɔ Ananías Saulore:

—Yɔre tɔoya yɔ ocabaji mɔ. Mɔ wadiroca mɔre goaïorɔti yɔre cõami. Jesús mani Ʋju, ñti cõami yɔre, mɔcana tɔdi mɔ cajea titoni, ito yicõri Espiritu Santo mɔ ya ɔsijɔ ñ sãjatoni, yiyijɔ Ananías Saulore.

¹⁸ Ito ñ yirocati, wai rãtã robo bajirise ñ ya cajeajɔ codo quediijɔ Saulore. Ito bajijare mɔcana tɔdi tiyijɔ Saulo. Ito bajija ticõri, “Yɔre idé guya mɔ”, yiyijɔ Saulo Ananíasre. ¹⁹ Ito yija beroju bayijɔ

Saulo mɛcana. Ito bajicōrijɛ sēoyijɛ ĩ mɛcana. Ito bajiri Damascojɛ yoa bɛsari ñayijɛ Saulo, Jesure masirã rãca.

Damasco cɛto gãnare Dios oca Saulo ĩ gotisɛore gaye

²⁰ Judio masa ĩna minijuari wijɛ sãja wacōri, Jesús oca ĩnare riasoyijɛ Saulo. “Dios Macɛ ñami Jesús”, yiyijɛ Saulo. ²¹ Ito ĩ yija tɛocōri, tɛo ɛcayijarã masa:

—¿Āni Saulo Jerusalénjɛ, Jesure masirãre sãari masɛ meje ñati āni? Ito yicōri, ¿Jesure masirãre ñiarocɛ meje adoju wadiyijari ĩ? ¿ĩnare ñiacōri paia ɛjarãre ĩsibiquĩjida ĩ? yiyijarã masa.

²² Ito bajiro ĩna tɛoĩabojarocati bɛto oca sēocōri, Dios oca gotiyijɛ Saulo. “Riti ya yɛ, Cristo ĩti ñami Dios ĩ cōaru”, yiyijɛ Saulo. Queno tɛo masire rãca ĩ gotija, no bajiro cɛdi masibisijarã ĩna, judio masa Damasco gãna.

Judio masare Saulo ĩ rudire gaye

²³ Damascojɛ, Saulo ĩ ñaroca riti, “Īre sãaruja mani”, yi tɛoĩayijarã judio masa. ²⁴ Ito bajiro ĩna sãa āmorã ĩna cɛnĩja, itire masicōyijɛ Saulo. Ñamiri cɛni, ɛmɛari cɛni codeyijarã ĩna cɛto sojeri budirajuri. Judio masa sojeri codeyijarã Saulore sãarona. ²⁵ Ito bajiri Jesure tɛorũnrã ĩre ejabɛayijarã ĩna, ĩ rudi watoni. Cɛto camotara cɛnĩ rijogodona jaja jibɛna ĩre sãcōri iti cɛnĩ gaje dɛjajɛ ĩre rujiocōayijarã ĩna. Ñami ito bajiro ĩna yi sēoja rudiyijɛ ĩ ĩja.

Jerusalénjɛ Saulo ĩ ñare gaye

²⁶ Ito bajijare Jerusalénjɛ rudi wayijɛ ĩ. Jerusalénjɛ ejacōri, Jesure masirã rãca minijua

ãmobojayijũ ã. “Jesure masigũ meje ñaguñji Saulo”, yi tũoñarã ãre gũiyijarã ãna. ²⁷ Ito bajibojarocati, sãgũ Bernabé wame cutigũ, Saulore ejabũayijũ. “Waya, apóstol mesare bũsito mani”, yiyijũ Bernabé Saulore. ãna tu ejacõri ado bajiro bũsiyijũ Bernabé: “Ãni Saulore ã ma waroca Jesús goaĩoyijũ ãre. Ito yicõri ãre bũsiyijũ Jesús. Damascoju masare gũiari meje Jesús oca riasoñi Saulo”, yiyijũ Bernabé apóstol mesare. ²⁸ Ito ã yija tũocõri, Saulore boca ãmiyijarã ãna. Ito yija Jerusalénju tujacõri ãna rãca wa ucuyijũ Saulo. Gũiari mejeti Jerusalén gãnare Jesús oca gotiyijũ ã. ²⁹ Judio masa ñabojarãti griego oca bũsirãre ãna rãca tũoña bũsiyijũ Saulo. Ito ã yibojarocati Saulore ruje sãare cuniyijarã ãna. ³⁰ Iti oca tũocõri, Jesure tũorũnrã Cesareaju Saulore ãmi wayijarã. Itijũna, “Mũ cutojũ Tarsoju tũdi wasa mũ”, mũre ãna sãame yirocũ, yiyijarã ãna Saulore.

³¹ Iti rodoriti Judea sitaju, Samaria sitaju, ito yicõri Galilea sitaju cunì ñeñarise tũbũjabisijarã Jesure tũorũnrã. ãnare ñeñaro yibisijarã gãjerã. Ito bajiri Jesús oca riasocõri bũto bũsa oca sũoyijarã ãna, Jesure tũorũnrã. ãre rũcũbũorã Diore queno cũdiyijarã ãna. Ito bajiri Espiritu Santo ãnare ejabũaja jãjarã bũsa bũju wayijarã ãna, Jesure tũorũnrã.

Eneasre yisioire gaye

³² Sãgũ Pedro wame cutigũ, Jesure tũorũnrãre co cuto ruyabeto ti ucuyijũ. Co rũmũ Lida wame cutiri cutojũ, Jesure tũorũnrãre ti ucugũ wayijũ Pedro. ³³ Itojũ ejacõri sãgũ ruduru Eneas wame cutigure ti bũjayijũ ã. Ruduru ñari ãdia ãmojeno rodori ã ya

camajꝯ jesasotiyijꝯ Eneas. ³⁴ Īre ticōri ado bajiro yiyijꝯ Pedro:

—Tꝯoya Eneas mꝯ. Mꝯre quenocōami Jesucristo. Ito bajiri wꝯmꝯña. Ito yicōri mꝯ ya cama āmi wasa mꝯ, yiyijꝯ Pedro Īre.

Ito bajiro ĩ bꝯsirocati, rudurꝯ ñabojarꝯ wꝯmꝯyijꝯ Eneas ĩja. ³⁵ Ī waja tiyijarā Lida gāna, Sarón gāna cꝯni. Itire ticōri bꝯcꝯrā oca ĩna tꝯōiarise jidicācōri, Jesure boca āmiyijarā ĩna.

Dorcas iso tꝯdi catire gaye

³⁶ Sīgō Jope wame cꝯtiri cꝯto gago, Tabita wame catigo Jesure tꝯorūnꝯgō ñayijo iso. Griego ocanama, Dorcas wame cꝯtigo ñayijo iso. Queno yigo ñayijo iso. Ito yicōri bojoro bꝯjarāre queno ejabꝯasotiyijo iso. ³⁷ Lidajꝯ Pedro ĩ ñaroca riti, Jope cꝯto gago cōcoayijo iso. Iso ñarā iso cōja ticōri, godarāre ĩna yisotiado bajiro iso ya rujꝯre coeyijarā ĩna. Ito yicōri co tuti weca, co sānimꝯ ricati isore cūyijarā ĩna. ³⁸ Lida cꝯto tuti ñayijꝯ Jope cꝯto. Ito bajiri Lida cꝯtojꝯ Pedro ĩ ñaja tꝯocōri, jꝯarāre Pedrore ĩna jirā watoni cōayijarā Jesure tꝯorūnꝯrā. Pedro tꝯ ejacōri:

—Gꝯa rāca coji waya, yiyijarā Jope gāna.

³⁹ Ito ĩna yija tꝯocōri, ĩna rāca wayijꝯ Pedro Jopejꝯ. Itojꝯ ejacōri Dorcas ñajaco ya rujꝯ ñarojꝯ ĩre āmi wayijarā ĩna. Jājarā manꝯjꝯ godagoana romia oti ñayijarā iso tꝯ. Pedro ĩ ejaja ticōri, ĩ tꝯ gāni bia rūgūyijarā manꝯjꝯ godagoana romia, ĩre bꝯsirona. “Tite mꝯ. Dorcas ñajaco iso godaroto riojꝯa saya jaje jio ĩsicō gꝯare”, yiyijarā ĩna romia Pedrore. ⁴⁰ Ito bajijare, “Macūjꝯ budi wasa maji”, yiyijꝯ Pedro ĩna romiare. Ito yicōri rijomunigāna

ñini rŭjŭcōri Diore bŭsiyijŭ Pedro. Diore bŭsi tŭogŭ, cōrore juda tiyijŭ:

—Tabita wŭmŭña mŭ, yiyijŭ Pedro isore.

Ito ĩ yirocati, cajea titācāyijo iso. Pedrorre ticōri jāja rŭjŭyijo iso. ⁴¹ Ito yija iso ya āmo ñiacōri tŭa wŭmŭoyijŭ Pedro. Ito yicōri macājŭ ñarāre jisōyijŭ Pedro. “Mŭcana tŭdi iso catija tirā waya mŭa”, yiyijŭ Pedro, wajearā romiare, gājerā Jesure tŭorŭnrāre cŭni. ⁴² Mŭcana tŭdi iso catire tŭoyijarā Jope gāna. Ito bajiri jājarā Jesure boca āmiyijarā ĩna. ⁴³ Yoari Jopejŭ ña ucuyijŭ Pedro. Itoju waibŭcŭrā wirori quenori masŭ, Simón wame catigŭ tŭ yoari ñayijŭ Pedro.

10

Pedrorre Cornelio ĩ oca cōare gaye

¹ Cesarea wame cŭtiri cŭtoju, sŭgŭ Cornelio wame catigŭ ñayijŭ. Italia gāna, co dŭjamocō masacō surara ŭjŭ ñayijŭ Cornelio. Judio masŭ meje ñayijŭ ĩ. ² Judio masŭ meje ñabojaguti Diore rŭcŭbŭoyijŭ ĩ. Ito yicōri ĩ ya wi gāna cŭni Diore rŭcŭbŭoyijarā. Judio masa bojoro bŭjarāre ejabŭarocŭ jaje niyeru ĩsiyijŭ Cornelio. Ito yicōri co rŭmŭ rŭyabeto Diore bŭsisotiyijŭ ĩ. ³ Co rŭmŭ ñamicajŭ, tres iti tŭjaroca, Dios ñaro gagŭ ángel goaŭoyijŭ Corneliore. Queno tisacōyijŭ Cornelio ĩre. Cornelio tŭ sāja ejacōri ado bajiro yiyijŭ ángel:

—Cornelio, ¿ñati mŭ? yiyijŭ ángel ĩre.

⁴ Ito ĩ yija tŭocōri, ĩre ti ŭcayijŭ Cornelio:

—¿Ñe āmoati mŭ? yiyijŭ Cornelio ĩre.

Ito ĩ yija tŭocōri:

—Diore mɛ bɛsija tɔoami. Ito yicōri bojoro bɛjarāre mɛ ejabɛaja tiami. Ito bajiri mɛre tɔoia ti ñami Dios, yiyijɛ ángel Corneliore. ⁵ Jope cutojɛ sīgũ ñaguĩji Simón Pedro wame cutigɛ. Ìre jirona ãmɛa jãarã cōaña mɛ. ⁶ Gãji Simón waibɛcɛrã wi quenori masɛ ï ya wijɛ ñaguĩji, riaca jajosa tɛ. Iti wijɛ Simón Pedrore bɛjarã yirãji mɛ cōana, yiyijɛ ángel Corneliore.

⁷ Ito bajiro yi tɔocōri wacoayijɛ ángel. Ito bajija bero ï ya moari masa jãarã jiyijɛ Cornelio. Ito yicōri surara masɛ sīgũ Ìre ejabɛari masɛ jiyijɛ ï. Ì surara masɛ bɛto Diore rãcɛbɛogɛ ñayijɛ. ⁸ Ìna ejaja ticōri, ángel ï bɛsigore gotiyijɛ Cornelio. Ito yicōri Jope cutojɛ Ìnare wa rotiyijɛ ï.

⁹ Ito ï yija tɔocōri, wacoayijarã Ìna. Gaje ramɛ, busuri ùmacañi riojo ñaroca Jope cuto tɛjɛ ñayijarã Ìna. Ìna ejaroto riojɛa wi rijogodo mɛja wacōri Diore bɛsi ñayijɛ Pedro. Rujatutu ñayijɛ iti wi. ¹⁰ Bɛto ñiocōcōri ba ãmoyijɛ Pedro. Gãjerã Ìre bare meni Ìsiroca ado bajiro goayijɛ Pedrore. ¹¹ Ùmacãjɛ macãrɛcãrojɛ soje janayijɛ. Saya jajoto bɛcɛro jɛa dɛja gaja ñiacōri queoyoado bajiro ruji wadicōri ï tɛ ejayijɛ. ¹² Ito totijɛ waibɛcɛrã jeyaro sãñayijarã. Jenirã, wɛtirã, ito yicōri ãña cɛni sãñayijarã. ¹³ Ito ùmacãjɛ oca ruyuyijɛ Pedrore. Ado bajiro gotiyijɛ iti Ìre:

—Pedro wɛmɛña mɛ. Ìnare sãa baya mɛ, yiyijɛ oca Pedrore.

¹⁴ Iti oca tɔocōri ado bajiro cɛdiyijɛ Pedro:

—Meje babicɛja yɛ. Rẽore gaye bañabiticɛ yɛ, yiyijɛ Pedro.

¹⁵ Ito yija mɛcana oca ruyuyijɛ ùmacãjɛ:

—Rẽore ña, yibesa, “Baya”, yu yiriseama, quenarise ña, yi ruyuyiyu oca ũmacũju gaye.

¹⁶ Udiajiju oca ruyuyiyu Pedrore. Udiaji i busija bero saya totiju wadiana waibucurã, wutirã jeyaro tũdi ãmi mucõyiju Dios mucana. ¹⁷ Itire ticõri ruje tũoĩayiju Pedro. “¿No yireoni yure bajiatibeti?” yi tũoĩayiju Pedro. Ito i yirocati, Cornelio i cõana ejayijarã Pedro i ñari wi soje tu. ¹⁸ Itoju ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ñna:

—¿Adi wiju Simón Pedro wame cutigu ñati? yiyijarã ñna, Cornelio i cõana.

¹⁹ I tigure i tũoĩaroca riti Espiritu Santo busiyiju Pedrore:

—Tũote. Udiarã ũmua mure ãmarã ejama. ²⁰ Coji ñna rãca wasa mu. Ñe usiriobicuti wacoasa, yu cõarã ñna ñajare, yiyiju Espiritu Santo Pedrore.

²¹ Ito i yija tũocõri, Cornelio i cõana tu udiarã tu ruji wayiju Pedro:

—Yuti ña mua ãmagũ. ¿No yirã wadiri mua? yiyiju Pedro ñnare.

²² Ito i yija tũocõri, ado bajiro cudiyijarã ñna: —Gua uju Cornelio cõami guare. Queno yigu ñami i. Ito yicõri Diore rucubucogũ ñami Cornelio. Judio masa jeyaro rucubucocã Corneliore. Ado bajiro gua ujure busiñi Dios ñaro gagu ángel: “Cornelio tũoya mu. Simón Pedrore jitẽña mu. Ito yicõri i busirisere queno tũoba mu”, yĩni ángel gua ujure, yiyijarã Cornelio i cõana Simón Pedrore.

²³ —Ado sãja waya maji, ũmua jedicoaju. Yu tu caniña maji, yiyiju Pedro ñnare. Gaje ramu ñna rãca wayiju Pedro ija. Coriarã Jope gãna Jesure tũorũnrã, Pedro mesa rãca baba cuti wayijarã ñna.

²⁴ Busuri gaje rumujɛ, Cesareajɛ ejayijarã ñna. Ñna ejaroto riojɛajɛ, ñ ñarãre ñ baba mesa rãca minijua ñayijɛ Cornelio. Ito bajiri ñna ñarocõti minijua ñacõri Pedro mesare bocati ñayijarã ñna. ²⁵ Wi tu ñna ejaroca Pedrore boca ãmirocɛ budi wayijɛ Cornelio. Ito yicõri rijomunigãna ñini rũjũcõri Pedrore rucɛbɛoyijɛ Cornelio. ²⁶ Ito ñ yibojarocati:

—Wɛmɛña. Mɛ roboti masɛ ña yɛ cɛni. Dios meje ña yɛ, yiyijɛ Pedro Corneliore.

²⁷ Ito bajiro ñ yija tɛocõri, wɛmɛcoayijɛ Cornelio ñja. Ito bajiri gãmeri bɛsirã riti wijɛ sãjacoayijarã ñna ñja. Ito sãja wacõri masa jãjarã minijuanare tiyijɛ Pedro. ²⁸ Ito yija ticõri, ado bajiro ñnare gotiyijɛ Pedro:

—Gɛa judio masa gãjerã masa rãca gɛa wɛsaja, ito yicõri gãjerã masa ya wi sãjaja, rẽore gaye ña gɛare. Itire tɛo masia mɛa. Ito bajibojarocati Dioama ado bajiro gotiquĩ yɛre: “Quena ña, yɛ yiriseama quenarise ña. Rẽore ña, yibesa mɛ”, yiquĩ Dios yɛre. Ito bajiri, “Yɛ judio masɛ ñabojaguti gãjerã masa rãca yɛ wɛsaja rẽore meje ña”, yi masia yɛ. ²⁹ Ito bajiri mɛ ya oca tɛocõri ñe ɛsiribicuti wadibɛ yɛ. Ito bajiri, “¿No yirocɛ yɛre oca cõacati mɛ?” yiyijɛ Pedro Corneliore.

³⁰ Ito ñ yija tɛocõri, ado bajiro ñre cɛdiyijɛ Cornelio:

—Jɛaria rumuri taja yucɛ weca ãmacañi ñ tɛjaroca, babicɛ riti Diore yɛ bɛsija bero. Ado Diore yɛ bɛsirocati sãgũ ángel yutabujuri yorise sãñagũ yɛre goañoquĩ. ³¹ Ado bajiro yɛre gotiquĩ ñ: “Diore mɛ bɛsire tɛoami ñ. Ito yicõri bojoro bɛjarãre mɛ ejabɛare gaye itire cɛni masiami Dios. ³² Ito bajiri Jope cɛtojɛ Simón Pedro wame cɛtigɛre

jiteña. Gãji Simón waibucará wi quenori masu ya wi ñaguñi Pedro. Riaca jajosa tñima ñaroja iti wi ñaro”, yiquí ángel yare. ³³ Ito bajiro yare ñ gotija tucōri, ejori mare oca cōacu yu, yiyiju Cornelio Pedore. Queno wadiyija mu. Ado mu ejaja quena guare. Adoju Dios ñ tiro riojo minijuabu gua ñ oca tuorona. Ñarocōti Dios ñ gotire gayere tuo ñmoa gua, yiyiju Cornelio Pedore.

Cornelio ya wiju Pedro ñ riasore gaye

³⁴ Ito bajiro ñ yija tucōri, busisuyiju Pedro ñja:

—Tuo masia yu ñja. “Judio masare riti maia yu”, yibeami Dios. Mani jeyarore corocō ti maiami Dios. ³⁵ Gua masare, ito yicōri mu masare cuni corocōti ti maiami Dios. Diore mani rucubaja, ito yicōri ññarise mani yibeja, manire boca ñmigū yiguñi Dios. ³⁶ Jane mejeju oca quenarise Israel sita gñare Dios ñ goticāre gaye masirā ña mu: “Yu cōarure mu tuorñaja, yu rāca queno usi catirā yirāji mu”, yiyiju Dios Israel sita gñare. Dios ñ cōaru Jesucristo mani jeyaro ñju ñami ñja. Itire masia mu. ³⁷ Israel sitaju Jesús quenarise ñ yigorere masia mu. Ito yicōri Galilieaju Jesure Juan ñ idé guraju bero ñasarise yisnoñi Jesús. ³⁸ Jesús Nazaret gagure Espiritu Santo ñ quedi sñaroca yiyiju Dios. Ito yicōri ñ masirise jidicāñi Dios Jesure. No ñ waro bajiro masare queno yini Jesús. Rūmua sñarāre ñ ti bujaja, rūmūare bucōañi Jesús. “Ito bajiro yini Jesús, Dios ñ rāca ñaja”, yu tuoña mu. ³⁹ Gua apóstol mesa, judio masa sitaju jeyaro Jesús ñ yicatire ticu gua. Ito yicōri Jerusalénju yucutēoju ñre ña sñaja, ticu gua. ⁴⁰ Udia rumu bero, Dioama Jesure ñ catiroca yini. Jesús guare goñaroca yini

Dios. ⁴¹ Masa jeyarore meje goañoñi Jesús. Dios guare cajerojutí Jesús oca gotirona ï cūcāna ñajare, guare riti goañoquí Jesús. “Mucana tūdi catiami Jesús”, gua yi masitoni, guare ï goañaroca yiñi Dios. Mucana Jesús ï catija bero ï rāca bacu gua. ⁴² Guare ï oca masare goti rotiquí Jesús. Catirāre ito yicōri godanare cūni, ñna ñeñaro yirise waja senitoni cūñi Dios Jesure. Itire guare goti rotiquí Jesús. ⁴³ No Jesure t̄orūnugūti, ï ñeñaro yirisere ācabojogu yiguñi Dios. Ito bajiroti ucañi Diore goti ñsiri masa sīgū rayabeto, yiyijū Pedro masare.

Judio masa mejere cūni Espiritu Santo ï quedi sājare gaye

⁴⁴ Ito ï yirocati Espiritu Santo quedi sājayijū Pedro ï busirāre. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ito bajiri ricatí riti ñna masibiti oca ñabojareti busisuyijarā ñna. Ito yicōri Diore rācubuyijarā ñna. Itire ticōri ruje t̄oñayijarā Pedro rāca ejana judio masa. “Aba, judio masa meje ñabojarāre cūni Espiritu Santo quedi sājacoami”, yiyijarā ñna Jesure masirā, Pedro rāca gāna. ⁴⁷ Ito yicōri ï rāca gānare busiyijū Pedro mucana:

—T̄oyaya yū ñarā m̄a. Manire bajiroti Espiritu Santo quedi sājami ñnare cūni. Sīgū, “Ñnare idé gubitirūja mani”, yirā w̄sati mani, yiyijū Pedro ñnare. “Ñnare idé gubesa”, yigū mañijū.

⁴⁸ Ito bajiri, “ ‘Jesure t̄orūnūrā ña gua cūni’, m̄a yi masija, ï wamena idé gu rotija quena”, yiyijū Pedro ñnare.

Ñna idé gu ecoja bero ado bajiro yiyijarā ñna Pedrore:

—Wabesa maji. Ado gua rāca jabeto ñaña maji, yiyijarā ñna Pedrore.

11

Jerusalén gānare Jesure masirāre Pedro ĩ gotire gaye

¹ Nocō mejeti oca t̄oyijarā apóstol mesa, Judea gāna Jesure t̄orānūrā c̄ni. “Judio masa meje ñabobarāti, Jesure boca āmiyijarā”, yire gaye oca t̄ocōri junisiniyijarā coriarā. ² Ito bajiri Pedro Jerusalénj̄ ĩ m̄ja ejaroca, judio masa Jesure boca āmis̄oana Pedrose busituyijarā ĩna. ³ Ado bajiro ĩre seniāyijarā ĩna:

—¿No yija judio masa ya wi meje ñabobarocati, s̄jari m̄? Ito yicōri, ¿no yija ĩna rāca bari m̄? yiyijarā ĩna Pedrose.

⁴ Ito yija Pedro gotiyij̄ ĩnare, “Ado bajiro rētac̄”, yiroc̄ gotiyij̄ ĩ ĩnare:

⁵ —Jope c̄toj̄ ñacōri, Diore busic̄ ȳ. Diore ȳ busiroca, ado bajiro goac̄ ȳre. Ūmac̄j̄ saya jajoto buc̄ro j̄a d̄ja gaja ñiacōri, ñiado bajiro ruji wadicōri, ȳ t̄ eja c̄. ⁶ “¿Ñe ñati totij̄?” yiroc̄, queno tic̄ ȳ. Itoj̄ waibuc̄rā jeyaro ĩna s̄ñaja tic̄ ȳ. Gājerona, jenirā ito yicōri w̄tirāre c̄ni tic̄ ȳ. ⁷ Ito bero ado bajiro oca goti ruyuc̄ ȳre: “Pedro, w̄m̄ña m̄. ĩnare s̄ia baya m̄”, yī ruyuc̄ ȳre. ⁸ “Meje, babic̄ja ȳ. Rēore gaye baābitic̄ ȳ”, yic̄ ȳ. ⁹ M̄cana ūmac̄j̄ gaye oca ruyuc̄ ȳre. Ado bajiro ruyuc̄: “‘Baya’, ȳ yiriseama, ‘Rēore ña’, yibes̄a. Quenarise ña’, yī ruyuc̄ ūmac̄j̄ gaye Dios oca. ¹⁰ Ūdiajij̄ ito bajiro ruyuc̄ Dios oca. Ūdiaji ĩ busija bero, saya totij̄ wadiana, waibuc̄rā rācati jeyaro t̄di āmi m̄ocōquī Dios m̄cana. ¹¹ Ito yiroca riti ūm̄a ūdiarā eja c̄ ȳ ñari wij̄. Cesarea gaḡ Cornelio

wame cutigu ñnare cõañi, yure ñna ãmatoni. ¹² “Ñe usiriobicuti wasa mu”, Espiritu Santo ñ yijare wacu yu. Ito yicõri coga ãmojeno Jesure masirã yure baba cuti wacã ñna. Yu rãca wacana ñnarcõti Cornelio ya wiju sãjacu gna. ¹³ Ñ tu gna sãja ejaroca, ado bajiro gnare busiqui Cornelio:

—Dios ñnaro gagu ángel yu ya wi ñ rãgõja ticu yu. Ñ ado bajiro busiqui yure: “Jope cutojm ãmua cõaña mu, Simón Pedore jirona. ¹⁴ Simón Pedro mu tu ejacõri, ‘Jeame ãjurojm mu wabore ñnaro ca ado bajiro mre masogã yiguji Dios’, yire gaye mre gotigu yiguji. Mu ya wi gãnare cani ito bajiroti yigu yiguji Pedro”, yiqui Cornelio gnare, ángel ñ busire gnare gotigu. ¹⁵ Cornelio ñ busi ñoroca, ito gãnare basicu yu. Ñnare yu busisurorocati, Espiritu Santo sãjaquĩ ñnare, manire ñ sãjacato bajiroti. ¹⁶ Ito bajiro iti bajija ticõri, mani Ujm ñ goticature, tuoia bujacu yu. Ado bajiro bajia ñ goticati: “Idena mre idé guquĩ Juan. Dioama mre Espiritu Santo queo sãgũ yiguji, ‘Dios ñnã ñnama ñna’, gãjerã ñna yitoni”. Ito bajiro cajerojm gotiqui Jesús manire. ¹⁷ Dios, Espiritu Santo sãjaroca yiqui ñnare, judio masa meje ñna ñnabojarocati, mani Jesure boca ãmiroca ñ quedĩ sãjacato bajiroti. Ito bajiri Diore rëo masiado manicu yu, yiyiju Pedro ñnare.

¹⁸ Iti tuocõri Pedore busitu jidicãyijarã ñna:

—Queno yigu ñnami Dios. Judio masa meje ñna ñnabojarocati, ñnaro ñna yirisere jidicãja, catitñnare gaye ñna bujatoni ñnare cũi Dios, yiyijarã judio masa Jesure boca ãmigoana.

Antioquía gãna Jesure masirã gaye

19 Iti rumuri riojua busa Estebanre sñayijarã Diore masimena. Ìre sñacõri Jesure tuorũnurãre usirioro yi codesuoyijarã Ìna. Ito bajiri coriarã Jesure tuorũnurã Feniciajũ, Chiprejũ, ito yicõri Antioquíajũ cuni rudi wayijarã Ìna. Iti cutorijũ ejacõri, judio masare riti Dios oca gotiyijarã Ìna. 20 Gãjerãma, Chipre gãna, Cirene gãna wacõri Antioquíajũ ejayijarã. Itojũ ejacõri judio masa meje ñarãre cuni Jesús oca quenarise gotiyijarã Ìna. 21 Queno Ìna busitoni Ìnare ejabuayijũ Dios. Ito bajiri Dios oca tuocõri jãjarã masa, bucurã usi Ìna tuõñarise jidicãyijarã Ìna. Ito yicõri Jesure boca ãmiyijarã Ìna.

22 Jerusalén gãna Jesure tuorũnurã, “Antioquíajũ jãjarã Jesure boca ãmiyijarã”, yija tuoyijarã Ìna. Ito bajiri “Titẽña, riti bajiati”, yirona Bernabére cõayijarã Ìna. 23 Ito ejacõri, Dios Ì queno yirere ti ejayijũ Bernabé. Ito bajiri buto wanũ quenayijũ Ì. Ado bajiro Ìnare riaso busiyijũ Ì:

—Sĩgũ ruayabeto, Jesure queno tuorũnuña mũ. Ito yicõri Ìre jidicãbeja, yiyijũ Bernabé Ìnare.

24 Quenarise tuõlagũ ñayijũ Bernabé. Espiritu Santo Ì sãñajare, Diore riti tuõlayijũ Ì. Ito bajiri masa jãjarã Ì busija tuocõri, Jesure boca ãmiyijarã Ìna.

25 Ito bero Tarso wame cutiri cutojũ wayijũ Bernabé, Saulore ãmagũ. 26 Ìre bujacõri, “Antioquíajũ wato mani”, yiyijũ Ìre. Ito bajiri Ìna jũarãti wayijarã Antioquíajũ. Itojũ co rodo ñayijarã Ìna, Jesure tuorũnurã rãca. Jãjarã masare Dios oca riasoyijarã Ìna. Iti cutojũ cajero, “Cristiano masa ñama Ìna”, yire gayere yisuoyijarã Ìna Jesucristore masirãre. “Cristore masirã ñama”, yireoni ñayijũ iti.

27 Iti r̄m̄uriti Jerusalén gāna, Diore goti ĩsiri masa ejayijarā itoj̄m̄ Antioqūaj̄m̄. Jesure t̄or̄ūnr̄ā ĩna minijua ñaroca, ejayijarā ĩna. 28-30 Sīgũ Agabo wame c̄tiḡm̄ ĩna wato ejacōri w̄m̄m̄ r̄ūḡūyij̄m̄. Esp̄iritu Santore t̄ocōri ado bajiro b̄siyij̄m̄ ĩ: “Judea sita ñarocōti, ñiojuniro yiroja. Bare jedicoaro yiroja iti sita”, yiyij̄m̄ Agabo. Ito ĩ yija t̄ocōri: “Judea gānare ñiojogarā yir̄āji ĩna. ĩnare niyeru cōana mani”, yi t̄oĩa b̄siyijarā Antioqūa gāna Jesure t̄or̄ūnr̄ā. Ito bajiri no ĩna r̄acorocō ĩsiyijarā ĩna. Ito bajiro yicōri Bernabé, Saulo ĩna j̄uar̄are niyeru Judeaj̄m̄ c̄u rotiyijarā ĩna. “Jesure t̄or̄ūnr̄āre ūmatā ñari masare ĩsitēña”, yi rotiyijarā ĩna. Jane mejeje Claudio ɥ̄j̄m̄ ĩ ñaraj̄m̄ ito bajiro r̄ētayij̄m̄.

12

Pedrore Herodes ĩ tubia rotire gaye

1 Iti r̄m̄uriti ɥ̄j̄m̄ Herodes, Jesure t̄or̄ūnr̄āre c̄n̄is̄ɥoyij̄m̄. 2 Ito yicōri, Juan ocabaji Santiagore s̄ia rotiyij̄m̄ ĩ sarera j̄aina. 3 Itire b̄uto wan̄ayijarā judio masa. ĩna wan̄aja ticōri, Pedrore c̄ni ñiacōri tubia rotiyij̄m̄ ĩ. Ito bajiro r̄ētac̄, naju wadarise ɥ̄co w̄ɥoya mani bare basa ĩna menicati r̄m̄ur̄i. 4 Pedro rudibe yiroc̄, code wasoaronare surara c̄ūyij̄m̄ Herodes. Co ḡubocō coga ḡubojeno ñayijarā ĩna jeyaro. “Pascua basa busuaqueari r̄m̄m̄, masa riojo Pedrore s̄ia rotic̄aja ȳm̄”, yi t̄oĩayij̄m̄ Herodes. 5 Ito bajiri Pedro quenoguti code ecocōyij̄m̄. Ito bajija t̄ocōri, Jesure t̄or̄ūnr̄ā ruje Diore b̄siyijarā Pedrore yiari.

Tubiara wij̄m̄ ñaḡare Pedrore Dios ĩ bucōare gaye

⁶ Tubiara wiyu surara j̄uarã watoje cani cũñayijũ Pedro. Busuriti ñabojayijũ Herodes ñre s̄ia rotira ruṁu. Jua ma come mana Pedro ya ãmori siayijarã ñna. Gãjerã surara soje tu code r̄ugõyijarã ñna.

⁷ Ñajasaroti, ángel goayijũ. Ito yicõri tubiara wi busu dajacoayijũ. Ito yija ángel Pedre moañayijũ ñ yujitoni. Pedro ñ yujiroca, ado bajiro gotiyijũ ángel:
—Coji wuṁuña mu, yiyijũ Pedre.

Ito yirocati Pedre siabojara mari, come mari quedicoayijũ.

⁸ —Mu ya yutabuju sãñaña mu, ito yicõri mu ya guboco sãñaña, yiyijũ ángel Pedre.

Ñ guboco sãñaroca riti:

—Mu ya cubija gũmaña. Waya, yure suya waya mu, yiyijũ ángel Pedre.

⁹ Ito ñ yija tuocõri, ñ bero suya wayijũ Pedro. Ito baja, yi masia mañijũ Pedre. “Riti bajiatu iti. Burotu bajiroja gajea”, yi tuoñayijũ Pedro. ¹⁰ Warã riti jua soje surara ñna coderi sojeri r̄etayijarã ñna. Susari soje come soje ñayijũ. Iti soje tu ñna ejaroca itimasiti janayijũ iti soje. Ito bajiri budi wacõri ma ñna warocati ito baja yi masia manotu godacoayijũ ángel. Ito bajiri Pedro s̄iḡati tujayijũ ñja. ¹¹ Ito bajija ticõri, “Riti baja. Herodes yure s̄iame yirocu, ¿Ángel yure ñ buccõtoni, cõayijari Dios?” yi tuoñayijũ Pedro. “Ito bajiri judio masa yure ñna ñeñaro, ñna yi ãmorise r̄etabetoja ñja”, yi tuoñayijũ Pedro.

¹² Iti tuoñagũ riti, Juan Marcos jaco, María ya wiyu ejayijũ ñ. Iti wiyu minijuacõri masa j̄jarã ñayijarã, Diore busirã. ¹³ Soje tu ejacõri, “¿Ñati mu?” yiyijũ Pedro. Ito ñ yija tuocõri, s̄iḡõ ejabuari maso, Rode wame catigo, soje tu eja r̄uḡucõri, tuo

rūgōyijo, “¿Ñimū ñati?” yiroco. ¹⁴ Ito yicōri iso janaroto riojua, Pedro oca t̄uo masiyijo iso. Ī oca t̄uo masicōri b̄uto wan̄a quenacōri soje janabecoti wij̄a ñarāre gotigo wayijo iso:

—Macāj̄a ñar̄a Pedro, yiyijo iso ĩnare.

¹⁵ Ito bajiro iso yija t̄uocōri:

—Mecagō ya m̄a, yiyijarā ĩna.

Ĩna ito yijare:

—Ri ya ȳa, yiyijo iso.

Iso ito yijare:

—Dios ñaro gaḡa ángel ñaguĩji. Pedrore s̄iacōana ĩna, yiyijarā ĩna isore.

¹⁶ Ito ĩna yiroca riti, “¿Ñati m̄ua, ñati m̄ua?” yi rūgōyij̄a Pedro, macāj̄a. Soje janacōri, Pedrore ti ucayijarā ĩna. ¹⁷ ĩna ucaya ticōri, ĩnare oca tayij̄a Pedro, “Ȳuti ña”, yiroc̄a:

—Ado bajiro bucōami mani Ĥj̄a ȳare, tubiara wij̄a ȳa ñaroca, yi gotiyij̄a ĩnare. Santiagore gotiya adi. Ito yicōri mani ñarāre c̄uni gotiya m̄ua, yiyij̄a Pedro ĩnare.

Ito yi budi wacōri gajeroj̄a wayij̄a Pedro.

¹⁸ Iti busuja bero tubiara wi codebojana surara, Pedro ĩ manija ticōri, ruje b̄ujatobisijarā ĩna. “¿No bajiyijari Pedro? ¿No wayijari?” yiyijarā ĩna. ¹⁹ ĩ manija ticōri, Pedrore āma rotibojayij̄a Herodes. Īre b̄ujabisijarā ĩna. Surarare tubiara wij̄a codebojanare seniñayij̄a Herodes. No bajiro c̄udi masia mañij̄a ĩnare. Ito bajiri ito codebojanareti, s̄ia rotiyij̄a Herodes ĩja. Ito bero Judeaj̄a ñabojar̄a wacoayij̄a Herodes, Cesareaj̄a ñaḡū wac̄a.

Herodes ĩ godare gaye

²⁰ Tiro gāna ito yicōri Sidón gānare cuni ruje junisiniyijū Herodes. Sidón gāna, Tiro gāna cuni canamucōri, Herodesre oca quenorā wayijarā ĩna. ĩ rāca ruje oca queno āmoyijarā ĩna. Herodes ĩ ñari sita riti bare bujasoticōri, “ĩ junisinija manire bare ecabitiboguĩji”, yirona Herodes ujū tujū oca quenorā wayijarā ĩna. Herodesre ĩna busiroto riojūa, ĩre ejabuari masū ñasagu, Blasto wame cutigūre busiyijarā ĩna. ĩnare jabeto ti maicōri ĩnare busi ĩsiyijū Blasto. ĩ busija tucōri, ado bajiro yiyijū Herodes:

—Co ruma ĩnare busicaja yū, yiyijū Herodes.

²¹ ĩnare ĩ busiroti ruma ejaroca, ujū ñagū ĩ sñarise yutabujuri quenarise sñayijū Herodes. Ito yicōri ujū ya cumuro ñasari cumuro eja rjūcōri, masare oca gotiyijū ĩ. ²² Herodes ĩ busija tucōri:

—Masū meje ñami āni. Dioti ñami āni, yiyijarā masa ĩre rucubhorā.

²³ Ito bajiro ĩna busiroca riti, Dios ñaro gagū, ángel Herodes ĩ cōroca yiyijū. Ito bero yoa busari becoati ba sñayijarā ĩ ñajacure. “Busibesa mūa. Jidicāña mūa. Dios meje ña yū. Diore riti rucubhoya mūa”, ĩ yibitire waja, ito bajiro bajiyijū ĩ ñajacure.

²⁴ Iti rodoti masa jājarā tucoyijarā Dios ocare. Ito yicōri jājarā Jesure boca āmiyijarā.

²⁵ Bernabé, Saulo rāca Jerusalén gānare ĩna āmi ejarise niyeru ĩsicōri, Antioquíajū tūdi wayijarā ĩna. Juan Marcos wame cutigū ĩna rāca wayijū.

13

Bernabé, Saulo Dios oca ĩna goti ucusore gaye

¹ Antioquíajɔ Jesure tuorũnurã rãca ñayijarã Diore goti ïsiri masa ito yicõri ï oca riasori masa cuni. Ìna ado bajiro wame cutiyijarã: Bernabé, Simón Ñigũ, Lucio Cirene gagu, Manaén Galilea gagu ujɔ Herodes rãca bucuaru, ito yicõri Saulo. Itocõ ñayijarã ìna. ² Mani Ujɔre rucubɔrona minijua wijɔ minijua ñayijarã ìna. Ito bajiri Diore tuoia ãmorã bamena riti ïre busi ñayijarã ìna. Ito bajiro ìna bajiroca Espiritu Santo ado bajiro ìnare gotiyijɔ:

—Bernabé, Saulore cuni ñasarise yare ìna moa ïsitoni besecu yɔ. Ito bajiri ìnare wa rotiba gãjerãre yɔ oca ìna riasotoni, yiyijɔ Espiritu Santo.

³ Iti oca tuocõri bamena riti Diore busiyijarã ìna maji. Ito yi, Diore busirãjɔ Bernabé, Saulore cuni ãmo jidi jeoyijarã ìna, ìnare Dios ï ejabuatonì. Ito bajiro yicõri ìnare wa rotiyijarã ìna. “Wasa, quenajaro”, yiyijarã ìna.

Chipre wame cutiri yogajɔ apóstol mesa ìna ware gaye

⁴ Ito bajiri Espiritu Santo ï wa rotiado bajiroti Seleuciajɔ wayijɔ Saulo, Bernabé rãca. Ito ejacõri cumajɔ sãjayijarã ìna, Chipre wame cutiri yogajɔ warona. ⁵ Ito majado Salamina wame cutiri cuto ejayijarã ìna. Ito ñacõri judio masa ìna minijua-sotiri wirijɔ Dios oca riasoyijarã ìna. Juan Marcos wame cutigɔ ìna rãca judayijɔ. Ìnare ejabuari masɔ ñayijɔ ï. ⁶ Iti yoga ñari cutori jeyaro riaso ucurã wayijarã ìna. Ito bajirã riti Pafos wame cutiri cuto ejayijarã ìna. Ito sīgũ judio masɔ Barjesús wame cutigure ti bujayijarã ìna. Cumu ñayijɔ ï. “Diore yiari busigɔ ña yɔ”, yi ruoyijɔ ï masare.

7 Ì cumu iti yoga ɯjɯ Sergio Pablo wame cɯtigɯ rãca baba cɯtiyijɯ Ì. Queno tɯoĩagũ ñayijɯ Sergio Pabloama. Ito bajiri Dios oca tɯo ãmogũ Bernabé, Saulore cɯni ji rotiyijɯ Ì. 8 Cumuama Bernabé, Saulo Ìna tɯoĩaro bajiro meje tɯoĩayijɯ. Ì cumu griego ocana Elimas wame cɯtigɯ ñayijɯ Ì. Ito gagɯ ɯjɯ Ìna bɯsirise tɯore ãmobisijɯ cumu. Ito bajiri, “Ìna bɯsirisere tɯorũnɯbesa mɯ”, yiyijɯ cumu iti cɯto gagɯ ɯjɯre. 9 Ito yija Espiritu Santo ejabɯarena cumure oca sɯoro tijuyijɯ Saulo. Sīgũ ñabojaguti jɯaji wame cɯtiyijɯ Saulo. Gaje Ì wame Pablo ñayijɯ. 10 Cumure riti ticõri ado bajiro bɯsiyijɯ Ì:

—Rɯori masɯ ña mɯ. Ñeñaro yi jaigɯ ña mɯ. Rũmú macɯ ña mɯ. Ito yicõri jeyaro quenarisere tegɯ ña mɯ. Mani Ʋjɯ Diore tegɯ ña mɯ. “Ñasarise ña”, Dios Ì yija, “Ñasarise meje ña”, ya mɯ, yiyijɯ Pablo cumure. 11 Adocãta iti waja ñeñaro mɯ tɯoĩaroca yigɯ yiguĩji Dios mɯre. Cajea tibicɯ ñagũ ya mɯ. Ito yicõri yoa bɯsari ùmacañi Ì asirise tibicɯ yigɯja mɯ, yiyijɯ Pablo cumure.

Ito Ì yirocati Ì ya cajea rãitĩa godacoayijɯ cumure. Ito bajiri cajea tibicɯ ñari, Ìre tãa watonĩ gãjire ãmabojayijɯ Ì. 12 Ito Ì bajija ti ɯcacõri Jesure tɯorũnɯsɯoyijɯ iti yoga gagɯ ɯjɯ. “Riti ña Ìna gotirise”, yi tɯoĩa rãcɯbɯoyijɯ Ì.

Antioquíajɯ Pablo mesa Ìna ñare gaye

13 Iti rɯmɯriti Pablo Ì baba mesa rãca Pafos roja ejacõri cumana Panfilia sita, Perge wame cɯtiri cɯto wayijarã Ìna. Itojɯ ejacõri Ìnare cũ tãdiyijɯ

Juan, Jerusalénjũ tũdi wacũ mũcana. ¹⁴ Ito bajibojarocati Pablo, Bernabé cũni Perge ñacõri Antioquía cutojũ wayijarã, Pisidia sita tũ ñari cutojũ. Itona ñacõri tujacãra rãmũ iti ñaroca, judio masa ñna minijuari wijũ sãja wacõri rujiyijarã ñna. ¹⁵ Itona rujicõri Dios ñ rotirise ito yicõri Diore goti ñsiri masa ñna ucare bũsi gotija tũoyijarã ñna. Sĩgũ ñ bũsi gotija bero, minijuara wi gãna ujarã Bernabé, Pablõre ado bajiro yiyijarã:

—Yũ ñarã, oca gotire gaye mũare ñaja, gotiya adocãta, yiyijarã ujarã ñnare.

¹⁶ Ito ñna yija tũocõri, bũsirocũ wãmũ rũgũyijũ Pablo. “Bũsimenati tũoya mũa”, yirocũ ñ ya ãmo wũamocõri “bũsibesa mũa”, yiyijũ ñ. Ito yicõri ado bajiro yiyijũ ñ ñnare:

—Yũ ñarã Israel sita gãna, queno tũoya mũa. Gaje masa ñabojarãti Diore rũcũbũogã ñari queno tũoya mũa cũni. ¹⁷ Dios mani rũcũbũogũ, mani Israel sita gãna ñicũsabatiare beseñi. ñnare besecõri queno ñnare yĩni Dios. Egipto sita gãnare moa ñsirã ñna ñabojarocati jãjarã ñna bũjũroca yĩni Dios. ñ masirisena Egipto sita gãnare ñna rudi masitoni ñnare ñna ñaroca yĩni Dios. ¹⁸ Yucũ manojũ jũarã masacõ rodori ñayijarã ñna. Itona ñacõri ñeñaro ñna yibojarocati, ti uisirio yibisijũ Dios. Quenoti ñacõayijũ. ¹⁹ Canaán wame cutiri sita gãna jũa ãmojeno butu gãnare ruyurioyijũ Dios, mani ñicũsabatia ñna ya sita ñabojare ñna rucotoni. ²⁰ Ito bajiri mani ñicũsabatia cuatrocientos cincuenta rodori ñayijarã itojũ, yiyijũ Pablo masare.

’Samuel, Dios oca goti ñsiri masũ ñ ñaroto riojũa ñna tirũnũronare cũyijũ Dios. ²¹ Samuel Dios oca

goti ĩsiri masu ĩ ñaroca: “Sĩgũ gua uju ãmoa gua”, yiyijarã mani ñicusatia Diore. Ito bajiro ĩna yija tuocõri, Saúl, Cis macure ĩna uju ñarocu cūyiju Dios jũarã masacõ rodoricõ. Benjamín ñayoru janerãbatia janamiti ñayiju Saúl. ²² Jũarã masacõ rodori bero mucana uju wasoayiju Dios. Ito bajiri Saúlre bucõacõri Davidjure uju cūyiju Dios mucana. Davidre tuõia busigu, ado bajiro busiyiju Dios: “Yu tija David, Isaí macu, yu robo bajiro usi cutigu ñami ĩ. Ito bajiri yu ãmoro bajiro yigu yiguĩji ĩ”, yiyiju Dios, Davidre tuõia busigu. ²³ ĩ David ñayoru janerãbatia janamiti ñaĩni Jesús. Jane mejeju Dios ĩ gotiado bajiroti mani Israel sita gãnare masotoni cõañi Dios Jesure. ²⁴ Jesús rioju ĩ yagu Juan mani ñarã Israel sita gãnare Dios oca riasoyiju ĩ. Ado bajiro gotiyiju Juan ĩna jeyarore: “Mua ñeñaro yirisere jidicãcõri idé gu rotiana ñaraja mare”, yiyiju Juan mani ñarã Israel sita gãnare. ²⁵ Ito yicõri ĩ godaroto rioju busa bajiroti ado bajiro yiyiju Juan: “ĩti ñaguĩji Dios ĩ cõaru, ¿yire masiati mua yure? Meje ña yama. Nocõ mejeti ejagu yiguĩji mani yagu. ĩ ñagũ yiguĩji ñasagu. Yama meje ña. Mua robo bajiguti ña yama. ĩ ñagũ yiguĩji ñasari masu”, yiyiju Juan mani ñarãre, yiyiju Pablo, masare gotigu.

²⁶ Yu ñarã, Abraham janerãbatia ña mani. Queno tuoya mua. Gaje masa ñabojarãti Diore rucaburã ñari queno tuoya mua cuni. “No Jesure tuorũngũre masogũ yiguĩji Dios”, yire oca manire cõañi Dios. ²⁷ Ito bajibojarocati Jerusalén gãna ito yicõri ĩna ujarã cuni, “ĩ ñami Dios Macu manire masoru”, yĩ masibisijarã ĩna. Ito yicõri co rmu

tujacãra ramu ruyabeto Dios oca goti ãsiri masa ãna ucare gãjerã ãna ti gotibojarocati tuo masibisjarã ãna. Ito bajiri Jesús ã ejaja, “Dios ã cõaru ñami ã”, yi masibisjarã ãna. Ito bajiri Jesure ãna sãa rotija, Dios oca goti ãsiri masa ãna ucado bajiroti rõtayijũ ãja. ²⁸ “Seti ña ãre”, yi masimena ñabojarãti, “Sãa rotiya ãre”, yirona Pilatore josayijarã ãna. ²⁹ Jesure ãna sãaja, Diore goti ãsiri masa ãna tuoãa uca yuado bajiroti rõtayijũ. Jesure ãna sãaja bero yucutõoju ñagũre rujoyijarã gãjerã. Ito yicõri gãta gojeju ãre yujeyijarã. ³⁰ Ito bajibojarocati Dioama mucana tãdi Jesús ã catiroca yãni. ³¹ Galileana wacõri Jerusalénju ãre baba cutigoanare co ramu meje goãoyijũ Jesús. Ito bajiri ãnati ñama adocãta, “Riti baja. Tãdi caticoami Jesús”, yi masare gotirã.

³² Ito bajiri yũ, Bernabé rãca oca quenarise mũare goti eja gũa. “Masare queno yicũja yũ”, yi mani ñicũsabatiare Dios ã gotiado bajiroti gotia gũa mũare. ³³ Mani ñicũsabatiare ã gotiado bajiroti manire queno yãni Dios. Ito bajiri mucana tãdi Jesús ã catiroca yãni ã. Itire gotigũ ado bajiro ucañi David ñayoru, Dios oca gotigũ: “Mũ ña yũ Macũ. Adi ramu godaru mũ ñabojarocati mũ catiroca ya yũ”, yiyijũ Dios, yi ucañi David, Salmos wame cutiri tuti ucasũogu. ³⁴ “Jesús ã godaja bero mucana tãdi ã catiroca yigũ yigũja yũ. Ito bajiri tãdi god-abiquãji”, Dios ã yire gaye ado bajiro gotia ã oca tutijũ: “Davidre yũ goticãdo bajiroti, queno mũre yigũ yigũja yũ ãja”, yiyijũ Dios yi ucare ña papera tutijũ. ³⁵ Gaje tutijũ cãni ito bajiroti gotia. Tũote: “Queno yigũ ñami mũ Macũ. Ito bajiri ã ya ruju jogabe yirocũ, mucana tãdi catiroca yigũ yigũja

m̄”, yi ucañi David ñayor̄. ³⁶ Īmasi gaye t̄oĩagũ meje ito bajiro ucañi David. Catiḡm̄ Dios ĩ ãmoro bajiro riti yiyij̄m̄ David. Ito yic̄ori ĩ ñar̄re queno ejab̄ayij̄m̄. Ito bero co rodo meje ñac̄ori godañi David. Ito bajiri ĩ ñic̄usabatia t̄ ĩre yujeyijarã ĩna. Itoj̄m̄ ĩ ya ruj̄m̄ jogadoja. ³⁷ Jesús ya ruj̄m̄ama jogabisija, m̄c̄ana Dios ĩ catiroca yijare. ³⁸ Ȳm̄ ñarã t̄ōya m̄a. Jesuna s̄oriti mani ñeñaro yirisere ãcabojoje ña. Iti gayere m̄are gotia ḡa. ³⁹ No Jesure t̄or̄ñuḡureti ĩ ñeñaro yirise ãcabojojuĩ Dios. Moisés ĩ rotirise riti mani t̄or̄ñujama, mani ñeñaro yirise ãcabojobiquĩ Dios. ⁴⁰ Queno t̄oĩañã m̄a, jane mejej̄m̄ Dios oca goti ĩsiri masa, ĩna gotiado bajiroti m̄are r̄etame. Ado bajiro ucañi ĩna Dios oca gotirã:

⁴¹ Queno t̄ōya ȳre aja tudirã m̄a. Ȳre t̄or̄ñubitic̄ori jeame ãjuroj̄m̄ warã yirãji m̄a. Ȳm̄ ña Dios. M̄a tiroca tiyamani ĩogũ yiḡja ȳ. Gãjerã m̄are ĩna goti r̄etobubojarocati t̄o masimena yirãji m̄a. Ito bajiri m̄a t̄or̄ñubitirena s̄ori, godarã yirãji m̄a, yiyij̄m̄ Dios, yi ucañi ĩre goti ĩsiri mas̄, yi riasoyij̄m̄ Pablo Antioquã gãna masare.

⁴² Ito bajiro b̄asi t̄ioc̄ori budi wayijarã Pablo mesa, judio masa ĩna minijuari wire. ĩna budi waroca iti wi minijua ñarã:

—Gaje tujacãre m̄c̄ana t̄o remo ãmoa ḡa, yiyijarã ĩna.

⁴³ ĩna minijua jidicãja bero jãjarã judio masa Pablo, Bernabére c̄ni s̄uyayijarã. Ito yic̄ori jãjarã judio masa ĩna yire t̄oĩã r̄c̄ñobojana c̄ni Pablo

mesare s̄ayayijarã ãna. Ito yija ado bajiro gotiyijarã Pablo mesa ãnare:

—Dios queno ã yirisere r̄uc̄ub̄uo jidicãbesa m̄ua. Ito yicõri Dios bajiro s̄igũ robo usi cutiya m̄ua, yiyijarã Pablo mesa ãnare.

⁴⁴ Ito bero gaye tujacãre, iti cuto gãna jãjarã busa minijuayijarã Dios oca t̄uorona. ⁴⁵ Ito bajiro jãjarã masa Dios oca t̄uo ãmorã ãna ejaja ti teyijarã judio masa. Ito yicõri Pablo ã gotibojaja, gajero bajiro riti c̄adiyijarã ãna. Ito yicõri ãre aja tudiyijarã ãna. ⁴⁶ Ito ãna yija ticõri, b̄uto oca s̄eõrena busiyijarã Pablo mesa:

—Dios ã rotiro bajiro cajero ã oca m̄uare riasos̄ob̄u ȳu. Ito bajibojarocati iti ocare queno t̄uor̄un̄ubea m̄ua. Ito bajiro m̄ua yija, “Dios rãca catit̄iña ãmobeã ḡua”, yiado bajiro bajicu. Ito bajiri adi r̄um̄uri judio masa meje ãnarãre Dios oca gotia ḡua. ⁴⁷ Ito bajiro rotiñi Dios ã oca tutina. Ado bajiro gotia iti:

Judio masa meje ãnarãre m̄uare c̄uc̄u ȳu, ȳu oca m̄ua gotitoni. “No Jesucristore t̄uor̄un̄uḡureti masogũ yiguñi Dios”, yi masa ãnajedirore m̄ua goti batotoni m̄uare c̄uc̄u ȳu, yi gotia Dios oca. Ito bajiro c̄uñi Dios ḡuare, yiyij̄u Pablo, masare gotiḡu.

⁴⁸ Iti t̄uocõri judio masa meje ãnarã b̄uto wan̄u quenayijarã. “Dios oca quenariseguti ãna”, yiyijarã ãna. Ito yicõri ã rãca catit̄iñarona ã beseana ãre t̄uor̄un̄uyijarã ãna. ⁴⁹ Ito bajiri Dios oca t̄uor̄un̄ucõri ã oca quenarise masa jeyarore goti batoyijarã ãna. ⁵⁰ Ito bajibojarocati judio masama Pablo, Bernabé rãca ãna t̄uoñaro bajiro meje t̄uoña codeyijarã. Ito bajiri oca meni ãmorã, iti cuto gãna ãnasarãre ito yicõri

Diore rūcuborã romia ñasarãre cuni gotiyijarã. Bernabé Pablöre masa ñna usirio coderoca yiyijarã judio masa. Ito bajiri judio masare t̃or̃ñc̃õri Pablo mesare buc̃õayijarã iti cuto gãna. ⁵¹ Iti cutore budi warã ñna ya guboj̃u sita wãrisere ja batec̃ayijarã ñna. “M̃ua adì cuto gãna ñeñaro yirã ña, ito yic̃õri seti ña m̃uare”, yireoni ñayij̃u iti. Ito bajiro yic̃õri, Iconio wame cutiri cutoj̃u wacoayijarã ñna. ⁵² Ito ñna budigoadoj̃u Jesure t̃or̃ñurã queno usi cuti quenaro ñayijarã ñna. Ito yic̃õri Espiritu Santo quedi sãja ecoana ñayijarã ñna.

14

Iconio wame cutiri cutoj̃u Pablo mesa ñna ña ucure gaye

¹ Iconioj̃u ejac̃õri judio masa ñna minijuasotiri wij̃u sãja wayijarã Pablo mesa. Ito bajic̃õri Jesús ocare gotiyijarã ñna. Iti oca t̃oc̃õri jãjarã Jesure t̃or̃ñuyijarã. Judio masa ito yic̃õri judio masa meje ñarã cuni Jesure t̃or̃ñuyijarã ñna. ² Ito bajibojarocati coriarã judio masa ñarã Jesure t̃or̃ñumena, judio masa meje ñarãre Pablo mesare ñna junisinitoni oca meni codeyijarã ñna. Ito bajiri Pablo mesare, “Queno yirã meje ñama ñna”, yì t̃oõayijarã ñna. ³ Ito bajiro ñna yì codebojarocati Iconioj̃u yoari ñna ucuyijarã Pablo mesa. Itoj̃u ñna ucurã b̃uto oca s̃eoc̃õri, “Masare ti maic̃õri queno yĩni Cristo”, yire oca goti ucuyijarã ñna. “Riti ña iti oca. Riojo Jesús oca gotiama ñna”, masa ñna yitoni, tiyamani Pablo mesa ñna ñoroca yiyij̃u Dios. ⁴ Iti cuto gãna ricati riti t̃oõayijarã. Coriarã judio masa robo bajiro t̃oõayijarã. Gãjerã Pablo mesa robo bajiro t̃oõarã ñayijarã. ⁵ Ito yic̃õri judio

masa, judio masa meje cuni, ɯjarã robo bajiro tɯoĩacõri Pablo mesare oca menicõri, “Inare gũtana rea s̄iarɯja mani”, yiyijarã ãna. ⁶⁻⁷ Ito bajiro ãnare busija tɯo masicõri, Licaonia sitajɯ rudi wayijarã Pablo mesa. Iti sitajɯ ejacõri Dios oca quenarise goti ucuyijarã ãna. Litra wame cɯtiri cɯto ito yicõri Derbe wame cɯtiri cɯtojɯ cuni goti ucuyijarã ãna. Ito yicõri iti cɯtori tɯ gãnare cuni Dios oca goti ucuyijarã Pablo mesa.

Listra gãna Pablöre gũta ãna reare gaye

⁸ Listrajɯ s̄igũ rudurɯ ñayijɯ. Ito bajiro wabicɯ rujearu ñayijɯ ã. ⁹ Ito Pablo masare ã busija tɯo rujiyijɯ rudurɯ. Rudurɯre tijucõri, “Yɯre yisioguũji Dios”, yi tɯoĩa masigũ ñami, yi tɯoĩayijɯ Pablo. ¹⁰ Ito bajiri ado bajiro oca s̄ero gotiyijɯ ã rudurɯre:

—Wɯmɯña. Riojo rãgõña mɯ, yiyijɯ Pablo rudurɯre.

Ito ã yirocati wɯmɯ rãgũ wayijɯ rudurɯ ñabojaru.

¹¹ Ito bajiro bajija ticõri, ito gãna ãna ocana:

—Aba, mani r̄ucɯbɯorã masa rujɯ robo bajiro rujɯ cɯticõri ejama mani tɯ, yi awasã busiyijarã ãna.

¹² Bernabére Zeus wame yiyijarã ãna. “Mɯ ña gɯa r̄ucɯbɯogɯ, jeyaro masigũ”, yireoni ñayijɯ, “Zeus”, yire. Ito yicõri Pablo queno goti masigũ ñajare Hermes wame yiyijarã ãna. “Gɯa r̄ucɯbɯogɯ, r̄etoro queno goti masigũ ña mɯ”, yireoni ñayijɯ, “Hermes”, yire. ¹³ Iti cɯto tɯnimajɯ Zeusre r̄ucɯbɯora wi ñayijɯ. Iti wi gãna ãnare riasori masɯ rãca Bernabé, Pablöre r̄ucɯbɯo ãmoyijarã ãna. Ta wecɯare go bedori jeocõri ãnare t̄ãa wayijarã. Cɯto s̄ajara soje tɯ ejacõri wecɯare s̄ã ãmobjayijarã, Pablo mesare r̄ucɯbɯorona. ¹⁴ Ito bajiro ãna yi ãmoja ti masicõri,

ĩna ya yutabuju tãa ñigãiyjarã Pablo mesa. “Ñeñaro yi ãmoa m̃a”, yirona ito bajiro yiyjarã ĩna. Ito bajiro yi ĩocõri, masa wato oca s̃oro ũmaj̃dayjarã ĩna busirona:

¹⁵ —¿No yija ito bajiro yi ãmoati m̃a? M̃a robo bajirã, masati ña g̃a c̃ni. Dios robo bajirã meje ña g̃a. M̃are Dios oca quenarise gotirã wadib̃ g̃a. M̃a meni rujeoanare r̃c̃ub̃orã yiboja m̃a. Ito bajiri itire jidicãcõri, Dios catig̃ure t̃or̃ñña m̃a. ĩ ñami adi sita, macãr̃c̃ro, ũm̃ari, riari c̃ni menir̃. Ito yicõri mani tirise, mani tibiti c̃ni jeyaro rujeor̃ ñami. ¹⁶ Jane mejeju gãna buc̃rã ĩna yisotiado bajiroti ĩna yi ãmoja, ĩnare ti tujabitibojag̃ti, jidicã rotibisij̃ Dios. ¹⁷ Diore ĩna r̃c̃ub̃obitibojarocati ĩnare queno yiyij̃ Dios, “Ito bajiro queno yig̃ ñami Dios”, ĩna yi masitoni. “Ñagũji Dios”, mani yi masitoni manire ĩ queno yirise ĩoami Dios. Tite m̃a. Ide queoami. Queno rica mani b̃jaroca yami. Mani yaji quenaroca yami. Ito yicõri mani ya usij̃ queno mani wañ quenaroca yami Dios, yiyjarã Pablo mesa ĩnare.

¹⁸ Ito bajiro ĩna yibojaroca riti, wec̃are s̃a ãmobjayjarã masa Pablo mesare r̃c̃ub̃orona. Ito bajiro ĩna yija ticõri, “G̃are r̃c̃ub̃orona wec̃are s̃abesa m̃a”, josari yi camotayij̃ Pablo masare.

¹⁹ Iti r̃m̃ari judio masa Antioquã gãna ito yicõri Iconio gãna ejayjarã. Ito ejacõri iti c̃to gãna Pablöre ti junisinijaro yirona, ĩnare oca meni ejayjarã ĩna. Ito bajiri Pablöre g̃ta reayjarã masa ĩre s̃a ãmorã. “Ũsi jedicoami ĩja”, yi t̃oĩacõri c̃to s̃oj̃aj̃ ĩre weja wayjarã ĩna. ²⁰ Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩ t̃ Jesure masirã ĩna minijuaroca tujacoayij̃ Pablo. Tujacõri ĩna rãca c̃toj̃ t̃di

wayijũ ĩ. Gaje rũmũ Derbe wame cõtiri cõtõjũ wayijũ Bernabé rãca.

²¹ Ito ejacõri Dios oca quenarise masare riasoy-ijarã ĩna. ĩna ito bajiro gotija tũocõri, jãjarã Jesure tũorũnyijarã. Ito yija bero Listrajũ, Antioquĩajũ, Iconiojũ tũdi wayijarã ĩna. ²² Iti cõtõri ejacõri Jesure tũorũnrãre bũsiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna bũsija tũocõri, bũto bũsa Jesure tũoĩa oca sũoyijarã ĩna iti cõtõri gãna: “Diore tũorũnũ jidicãbesa mũa. Ũmacũjũ ĩ rotirojũ mani ejaroto riojũa jaje tõbũja bũjatobitirã yirãji mani. ĩ rotirojũ mani eja ãmoja, ito bajiro rẽtare ñaroja manire”, yi goti ucuyijarã ĩna. ²³ Cojũ minijuara wi ruyabeto Jesure tũorũnrãre ũmatã ñarona bese cũyijarã ĩna. Diore rũcũbũorã bamena riti Diore bũsiyijarã ĩna. “Ado gãna ñama mũre tũorũnrã. ĩnare ejabũa masia mũ”, yiyijarã Pablo mesa Diore.

Antioquĩajũ Pablo mesa ĩna tũdi ware gaye

²⁴ Ito bajiro ĩna yija bero Pisidia wame cõtiri sita rẽta wacõri Panfilia sitajũ ejayijarã ĩna. ²⁵ Perge wame cõtiri cõtõ Dios oca goti tũocõri, Atalia wame cõtiri cõtõjũ wayijarã ĩna. Riaca jajosa tũnima ñayijũ iti cõtõ. ²⁶ Ito cumana jẽa wacõri Siria sitajũ Antioquĩa wame cõtiri cõtõjũ wayijarã ĩna. Antioquĩa ñayijũ cajero ĩna wasũoado. Itijũti Dios oca ĩna goti ucuroto riojũa, “Mũ ĩnare moare cũado bajiro riti ĩna moa masitoni ĩnare ejabũaya”, yiyijarã Jesure tũorũnrã Diore. Ito bajiri ĩna rotiado bajiroti moa ucu tũorã Antioquĩajũ tũdi ejayijarã ĩna mũcana Pablo mesa. ²⁷ Itojũ Antioquĩajũ tũdi ejacõri Jesure tũorũnrãre miojuyijarã ĩna mũcana. Ito yicõri jeyaro Dios ĩ ejabũare gaye gotiyijarã ĩna:

—Queno ejabuaquĩ Dios gũare. Ito bajiri judio masa meje ñarã cuni Dios oca quenarise tũocõri, Jesure tũorũnũama ñna, yi gotiyijarã ñna. ²⁸ Itoju Jesure tũorũnũrã rãca yoari ñayijarã Pablo mesa.

15

Jerusalénju ñna minijuare gaye

¹ Iti rodoriti Antioquíajũ ejayijarã Judea sita gãna. Ito ejacõri Jesure tũorũnũrãre judio masa ñna yisotirere riasoyijarã ñna:

—Jane mejeju Moisés ñayoru ñ rotiado bajiro wiro mũa tabeja, mũare masobiquĩji Dios, yiyijarã ñna. ² Ñna ito yija tũo tujabiticõri ruje gãmeri busi tũoĩayijarã Pablo mesa ñna rãca. Ito bajiri, “¿Riti ñati?” yirona Pablo mesare Jerusalénju cõayijarã Jesure tũorũnũrã:

—Itoju ejacõri Jesús ñ cũana rãca ito yicõri Jesure tũorũnũrãre ũmatã ñarã rãca cuni busiba mũa. Riti iti ñaja, tũoba. Wasa. Quenajaro, yiyijarã itijũ gãna Jesure tũorũnũrã.

³ Ito ñna yija tũocõri, Jerusalénju wasũoyijarã Pablo mesa. Jerusalénju warã Fenicia sita, Samaria sita cuni Dios oca riaso rãta wayijarã ñna, iti cõtõri gãna. “Gũa riasoja, judio masa meje ñarã, ñeñaro ñna yirise jidicãcõri Diore tũorũnũcã ñna. Manire bajiroti Diore tũorũnũcã ñna cuni”, yiyijarã Pablo mesa ñnare. Ito bajiro ñna yija tũocõri, bũto wanũ quenayijarã Jesure tũorũnũrã.

⁴ Jerusalénju ñna ejaroca queno wanũ quenare rãca ñnare boca ãmiyijarã Jesús ñ cũana, Jesure tũorũnũrãre ũmatã ñarã ito yicõri Jesure tũorũnũrã ñnarcõti. Masa ñna seniĩaja bero, “Judio masa, judio

masa meje ñarãre cuni gña riasoja, gñare queno ejabñañi Dios”, yi gotiyijarã Pablo mesa. ⁵ Ito bajiro ñna yija tñocõri, coriarã fariseo gaye tñoïagoana Jesure tñorũnũrã busirona wñmñ rügũyijarã:

—Mani masa meje ñarã Jesure ñna tñorũnũja, mani yisotiro bajiro ñna yire ãmoa gña. Moisés ñ rotire gaye cñdirũjama ñna, ito yicõri wiro tarũjama ñna, yiyijarã fariseo gaye tñoïagoana ito gãnare.

⁶ Ito yija Jesús ñ cũana, Jesure tñorũnũrãre ãmatã ñarã cuni minijuayijarã iti oca bajirisere tñoïa busirona. ⁷ Yoari ñna gãmeri busija bero busirocũ wñmñ rügũyijũ Pedro:

—Yũ ñarã queno tñoya mña. Mña rãca ñagũre yũre beseñi Dios, judio masa mejere cuni ñ masore oca yũ gotitoni. Ito bajiro beseñi Dios yũre, Jesure ñna tñorũnũtoni. Iti gayere queno masia mña. ⁸ Dios ññami masa ñna tñoïarisere masigã. Judio masa meje ñarã ñna ññama yũ ñarã, yirocũ ñnare Espiritu Santo queo sãñi Dios, manire ñ queo sãdo bajiroti. ⁹ Manire ñ ti mairo bajiroti ñnare cuni ti maiami Dios. Jesure ñna tñorũnũja ñna ññaro yirisere ãcabojoñi Dios ñnare, manire ñ ãcabojoado bajiroti. ¹⁰ Dios ñ gotirisere queno tñorũnũbea mña. Ito bajiri Moisés ñayorũ ñ rotirisejũare cñdijaro ñna yirona, Jesure masisũorãre bato josa mña. Moisés ñ rotirisere ñarocõti yiro robo bajiro cñdi jeobisĩ mani ññicũsabatia cuni. Ito bajiri mani cuni jeyaro ñ rotigore cñdi jeoado ma. “Mani ññicũsabatia bajiro gãjerã ñna cñdibeja, Jesure masirã meje ññama ñna”, yi tñoïaboja mña. ¹¹ Ado bajirojũa baja: Manire ti maicõri manire goda ñsiñi Jesucristo. Ito bajiri ñre mani tñorũnũja ticõri, manire masoñi Dios. Ito

bajiroti Jesure ñna t̄or̄añja ticōri judio masa meje ñar̄are c̄ni masoñi Dios, yiyij̄u Pedro ñnare.

¹² Ito ï yija t̄ocōri, b̄simenati Pablo, Bernabé ñna b̄sija queno t̄oyijar̄ã ñna ñja: “Dios ï ejab̄arisena judio masa meje ñar̄are jaje tiyamani ïoc̄u ḡua”, yiyijar̄ã Pablo mesa. ¹³ Ñna b̄si t̄ioja bero Santiago wame c̄tiḡu ado bajiro yiyij̄u:

—Ȳu b̄sirisere queno t̄ooya ȳu ñar̄ã m̄ua. ¹⁴ J̄ij̄u ado bajiro gotimi Simón Pedro manire: “Judio masa meje ñar̄are c̄ni queno yiñi Dios. Ito bajiri ñnare besecōri ï ñar̄ã ñaroca yiñi Dios”, yi gotimi Pedro manire. ¹⁵ Ito bajiroti yi ucayijar̄ã Diore goti ïsiri masa jane mejej̄u. Iti oca ado bajiro gotia:

¹⁶⁻¹⁸ Jane mejej̄u David ñayor̄u bero ḡãna masa ujar̄ã ñna ñarise s̄s̄ayij̄u. Ito bajiri ija Davidre ȳu goticãdo bajiroti yic̄uja ȳu. S̄iḡũ ï janer̄abatia mac̄ure ūju ñaroc̄u c̄ḡũ yiḡuja ȳu. Ito bajiro ȳu c̄uja bero judio masa meje ñar̄ã c̄ni ȳure r̄uc̄ub̄or̄ã yir̄ãji ñna. Ȳu ñar̄ã ñaroca yiḡu yiḡuja ȳu ñnare, yi gotiami mani Ūju Dios, yi ucañi Diore goti ïsiri masa, yi gotiyij̄u Santiago ñnare.

¹⁹ Ito bajiri ado bajiro t̄oõa ȳu, yiyij̄u ï m̄ucana: Mani masa meje ñar̄ã Diore ñna t̄or̄añja, ūsirioro ñnare yi codebitir̄uja mani. Ito yicōri jaje rotire gaye rotibitir̄uja manire. ²⁰ Ado bajiro paperana mani goti ucaja quena ñnare: “Ñna meni rujeor̄u ruju robo bajiro meni rujeocōri ñna ecabojarisere babitir̄uja m̄ua. M̄uamasiti m̄ua ya ruju ñeñaro iti t̄oõaro bajiroti ñeñaro yibesa. ãm̄uma wãñiatanare babesa. Baroto rioj̄ua rí c̄õaja quena. Ito yicōri rí idibeja quena”, yi mani goti ucaja quena. ²¹ Ito

bajiro riti coji tujacãre ruyabeto Moisés ñayoru ï rotire gaye riasore ña, mani masa minijuari wiju. Ito bajiro riasotiyijarã ña jane mejeju co cuto ruyabeto, yiyiju Santiago.

Judio masa meje ñarãre ña papera cõare gaye

²² Ito ï yija tuocõri, Jesús ï cõana, Jesure tuorãnurãre ûmatã ñarã, ito yicõri Jesure tuorãnurã jeyaro ado bajiro yiyijarã: “Santiago ï yiro bajiroti yiana mani. Ito bajiri coriarã mani rãca gãna beseruja mani, Pablo mesa rãca adi papera ña ãmi watoni”, yiyijarã ña. Ito bajiri Judas Barsabás wame cutigu ito yicõri Silas wame cutigure beseyijarã ña Antioquíaju Pablo mesare baba cuti warona. “Ïna ñama rucubuoana”, yi tuoãcõri ñnare beseyijarã ña. ²³ Ito bajiro besecõri Antioquíaju ãmi warotire ñnare papera ïsiyijarã ña. Ado bajiro yi gotiyiju iti papera:

“Gua Jesús ï cõana, Jesure tuorãnurãre ûmatã ñarã, ito yicõri Jesure tuorãnurã jeyaro adi papera cõa gua. ¿Ñati mua Antioquía gãna, Siria sita gãna ito yicõri Cilicia sita gãna ñati mua cuni? Jesure tuorãnurã mua ñajare, judio masa meje mua ñabojarocati, sîgũ rãare bajiro bajirã ña mani.

²⁴ Ado bajiro oca tuocu gua. Coriarã ado gãna mua tu ejacõri usirioro yiñi ña. Ñnare cõabiticu gua. Riojo gotimenati mua tuoïarise wisaroca yiñi ña. ‘Ûmugãre mua wirotabeja, ito yicõri Moisés ñayoru ï rotire gaye mua cudi jeobeja, Jesure tuorãnurã meje ña mua’, yi ruoñi ña muare. Ito bajiro ña gotibojarocati, ‘Itire gotitẽña mua’, yi cõabiticu gua mua taju ñnare. ²⁵ Ito bajiri sîgũre bajiro tuoãcõri busironare besecõri cõamu gua mua tu. Gua mairã

Pablo, Bernabé rāca baba cūti wa rotibū gua ĩnare. ²⁶ Mani Hju Jesure cūdirona ĩ ocare goti ucuyijarā ĩna. Gājerā ĩna sĩa āmobarocati Jesús ocare goti tarojobisijarā ĩna. ²⁷ Ito bajiri mūare gotironare Judas, Silasre cūni mūare cōa gua. ĩnamasiti gua ucarisere goti jeorā yirāji ĩna mūare. ²⁸ Espiritu Santo bajiro tūoĩacōri jaje roti masibea gua mūare. Ito bajiri adi gua ucaro bajiro riti mūare rotia gua. ²⁹ ĩna meni rujeorare ĩna ecabojarisere babesa mūa. Rĩre cūni idibesa. Āmuma wāñiatanare babesa. Baroto riojua rĩ cōaja quena. Ito yicōri mūamasiti mūa ya ruju ñeñaro iti tūoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa. Gua rotiro robo mūa cūdiya, ñaro bajiro cūdirā yirāji mūa. Itocō oca goti uca gua mūare. Queno ñaña mūa”, yi ucañi ĩna.

³⁰ Ito yi ucaja bero iti papera āmi wa rotiyijarā ĩna. Āmi wacōri Antioquĩaju ejacōri Jesure masirāre miojuyijarā ĩna. Ito yicōri ĩna minijuaja bero papera ĩnare ĩsiyijarā ĩna. ³¹ Iti papera ticōri buto wanu quenayijarā ĩna ito gāna. Oca riojo gotire gaye iti ñaja wanu quenayijarā ĩna. ³² Ito yija Judas, Silas cūni Dios oca goti ĩsiri masa ñari ito gāna Jesure tūorūnrāre jaje Dios oca goti masioyijarā ĩna. Iti oca tūocōri buto busa Diore tūo oca sēoyijarā ĩna. ³³ Hdia rumu berocōti Jesure tūorūnrā rāca ñacōri ware tūoĩayijarā ĩna. “Guare cōacāna taju tūdi warā ya gua mūcana”, yiyijarā ĩna. “Queno waja mūa. Quenajaro mūare cōana”, yiyijarā ĩna ito gāna Jesure tūorūnrā. ³⁴ Ito ĩna yibobarocati, “Ado tujacaja yūama”, yi tūoĩayiju Silas. ³⁵ Pablo mesa cūni, Antioquĩaju tujayijarā. Ito gānare riasoyijarā ĩna, gājerā Jesure tūorūnrā rāca. Dios oca goti

tarojobisijarã ñna.

Tudi mɛcana Pablo Dios oca ñ goti ucure gaye

³⁶ Ito yija co rɛmɛ ado bajiro yiyijɛ Pablo Bernabé:

—Dios oca mani goti ucura cɛtorijɛ mɛcana tudi ti ucurɛja mani. Jesure tɛorɛnɛrã no bajiro ñna bajija tito mani, yiyijɛ Pablo Bernabé.

³⁷ Ñna rãca warocɛ Juan Marcosre ji ãmobjayijɛ Bernabé. ³⁸ Ito bajiro ñ yibojarocati, Pablojɛama ãmobisijɛ. Panfiliajɛ ñna ñaroca Dios oca goti tarojoyijɛ Juan Marcos. Ito yicõri Jerusalénjɛ tudi wayijɛ ñ. Ito bajiri mɛcana ñre ji ãmobisijɛ Pablo.

³⁹ Yoari itire tɛoña gãmeri bɛsijijarã ñna. Ito bajibojarocati sīgũre bajiro tɛoña masibisijarã ñna. Ito bajiri batacõri ricati riti wayijarã ñna. Ito bajiri Juan Marcosre ãmi wayijɛ Bernabé. Cuma sãjacõri, Chipre wame cɛtiri yogajɛ jãa wayijarã ñna. ⁴⁰ Pablojɛama Silasre baba cɛtijijɛ ñ rãca warocɛ. Itojɛ ñna waroto riojɛa Dios ñna rãca ñatoni Diore senijijarã Jesure tɛorɛnɛrã itojɛ gãna. Ito yija bero ware goticõri wasɛoyijarã Pablo mesa.

⁴¹ Ito warãjɛ Siria sita, Cilicia sitajɛ cɛni Dios oca goti rãta wayijarã ñna. Ito bajiri Jesure tɛorɛnɛrã rãca bɛsicõri bɛto bɛsa Jesure ñna tɛorɛnɛ oca sãoroca yiyijarã Pablo mesa.

16

Pablo mesare Timoteo ñ baba cɛti ware gaye

¹ Itona wacõri Pablo mesa Derbe, Listra wame cɛtiri cɛtorijɛ ejayijarã ñna. Itojɛ ejacõri Jesure tɛorɛnɛgũre bɛjayijarã ñna. Timoteo wame cɛtijijɛ ñ. Ñ jaco judio maso ñayijo Jesure tɛorɛnɛgõ. Ito

yicōri ï jacu griego masu ñayiju. ² Listra gāna, ito yicōri Iconio gāna Jesure tuorūnarā queno tuoīa busiyijarā ñna Timoteore. ³ Iti masicōri Timoteo ñna rāca ware amoyiju Pablo. Ito bajiri Timoteore wirotayiju Pablo. Ì wirotabeja judio masare tegu robo bajiro bajiguñji yirocu, tayiju Pablo Timoteore. “Griego masu ñami ï. Ito bajiri wirotaya macu ñami ï”, yi masiyijarā judio masa Timoteore. “Manire tegu wirotaya macu ñami”, judio masa ñna yibe yirocu, Timoteore wirotayiju Pablo. ⁴ Listraju ñna ñaja bero gaje catoriju wayijarā ñna. Ito yicōri Timoteo ñna rāca baba cuti wayiju. Iti catoriju Dios oca goti rēta wayijarā ñna Jesure tuorūnarā ñna cuditoni. Jerusalén gāna apóstol mesa ito yicōri Jesure tuorūnarāre ūmatā ñarā, “Gotiba”, ñna yiado bajiroti co cuto ruyabeto riaso rēta wayijarā ñna. ⁵ Ñna ito yija tuocōri, Jesure tuorūnarā buto busa Jesure tuorūnu oca seoyijarā, ito yicōri Jesure tuorūnu jidicābisijarā ñna. Ito beroca rumuri Jesure masirā jājarā busa ñna wayijarā ñna.

Cāiriju Pablo Macedonia gagure ï tire gaye

⁶ “Asiaju mani goti ucure amobeami Espiritu Santo”, yi masicōri itoju wabisijarā ñna. Ito bajiri Frigia, Galacia sitaju rēta wayijarā Pablo mesa. ⁷ Ito rēta wacōri Misia sita susariju ejayijarā ñna. Itijuna Bitinia sitaju ware tuoīabojayijarā ñna. Ito bajibojarocati Espiritu Santo itoju cōabisiju ñnare. ⁸ Misia sita rēta wacōri Troas wame cutiri cutore roja ejayijarā ñna. ⁹ Iti cuto ejacōri iti ñami cāitijiju Pablo. Ado bajiro cāitijiju ï: Sīgū Macedonia gagu ï tu rügōja tiyiju ï. “Adoju Macedoniaju waya. Guare ejabugū waya”, yiyiju ï Macedonia gagu Pablore.

¹⁰ “Ito bajiro cãitibũ yũ”, Pablo ã yija tũocõri, “Macedoniajũ ã oca riasore ãmoami Dios”, yicũ gũa. Ito bajiri warona gũa ye seocũ gũa. Yũ adi papera tuti ucari masũ, wacũ ãna rãca.

Filipos cũtoju Pablo mesa ãna ãa ucure gaye

¹¹ Troasna cumana wacũ gũa. Riojoti Samotracia wame cũtiri yogajũ wacũ gũa. Gaje rũmũ Neápolis ejacũ gũa. ¹² Itijũna Filiposju wacũ gũa. Romano masa meni rujeocõri ãna ñari cũto ñayiju iti cũto. Macedonia sitajũ ñasari cũto ñayiju iti cũto. Yoari ñacũ gũa jabeto iti cõtore. ¹³ Co rũmũ tujacãra rũmũ ñaroca cũto sõjũa riacajũ ejacũ gũa. “Iti cũto gãna Diore ãna bũsisotirijũ ñaroja”, yire masicũ gũa. Ito ejacõri rujicũ gũa. Ito rujicõri romia ito minijua ñarãre Jesús oca goticũ gũa. ¹⁴ Sĩgõ ãna rãca gago Lidia wame cũtigo ñacõ. Tiatira wame cũtiri cũto gago ñacõ iso. Iso ñacõ saya quenarise sũa ñirise ãsiri maso. Iso romio Diore maigõ tũo rujicõ Pablo ã bũsija. Pablo ã bũsirisere iso queno tũo masitoni isore ejabũãni Dios. Ito bajiri Pablo ã bũsirise queno tũo ñiacõ iso. ¹⁵ Jesure iso tũorũnũja ticõri, isore idé gucũ gũa ito yicõri iso ñarãre cũni. Ito yija bero ado bajiro gũare bũsicõ iso:

—“Riti Jesure tũorũnũgõ ñamo”, mũa yija, yũ ya wijũ waya, yicõ iso gũare.

Iso ito bajiro yija, iso ya wijũ tujarã wacũ gũa.

¹⁶ Co rũmũ Diore masa ãna bũsisotirijũ wacũ gũa. Itoju warã mamore ti bũjacũ gũa. Rũmũ sãñagõ ñãni iso. Ito bajiro rũmũ sãñagõ ñari ijariju bajirotire goti masiyijo iso. Ito bajiri iso ujarã niyeru jairo bũjayijarã, ija gaye bajirotire iso goti masigõ

iso ñajare. ¹⁷ Iso romio guare ũma suyacõri ado bajiro awasãcõ iso:

—Āna ũmua Dios ũmacũju gagure cudirã ñama. Jesure mua tuorũnuja, masoana ñarã yirãji, yi gotiama ñna mare, yi awasãcõ iso masa jeyarore.

¹⁸ Co rumu meje guare awasã suyacõ iso. Ito bajiro usirioro iso yija tuocõri, quenabisiju Pablöre. Ito bajiri jada rügücõri isore rãmá sãñagũre ado bajiro yiquĩ Pablo:

—Jesucristo masirisenä isore mare budigo rotia yu, yiquĩ Pablo rãmäre.

Ito ñ yirocati rãmá budigocõquĩ isore.

¹⁹ Isore rãmá budigoja bero, ijariju bajiro tire goti masibiticõ iso ñja. Iso ito bajija ticõri, “Jũaji niyeru bujado ma mani”, yi tuoĩacã iso ujarã. Ito bajiri Pablo, Silasre junisinicã ñna. Ito bajiri ñnare ñiacõri cuto gudareco ñasariju ujarã riojo ãmi wacã ñna. ²⁰ Ujarã riojo ãmi ejacõri ado bajiro yiyijarã ñna:

—Āna judio masa mani cuto gãnare oca riawaso ucurã yama ñna. ²¹ Ñna riasorise mani romano masa mani yisotirise bajiro meje bajia ñnare. Ito bajiri ñna riasorise ñna yiro bajiro yibitirũja mani, yicã ñna, ñna ujarãre.

²² Ito ñna yija tuocõri, Pablo mesare buto junisinicã masa cuni. Ito bajiri ñnare yutabujuri ruacã roticã iti cuto ujarã. Ito yicõri ñnare baje roticã. ²³ Ito bero buto ñnare bajecõri, tubiara wijũ cũ roticã ñna. Ito yicõri tubiara wi coderi masare cõacã ñna. “Queno ñnare tirũnuña”, yicã. ²⁴ Ito bajiro ujarã ñna yija tuocõri, ñna tubiasotiriju sõjuä busa ñnari sõa budi masia maniju ñnare cüyiju ñ. Ito yicõri ñna ya gubori yucu jãina siatu cüyiju ñ.

25 Ito ï yibojarocati Pablo, Silas rãca Diore b̄usicõri ñami ḡudareco basayijarã. Gãjerã ito tubiara wij̄ũ ñarã ñna basaja t̄uo ñayijarã.

26 Ñajasaroti sita ƒerise ejayijũ. Ito yicõri tubiara wi cadayijũ. Iti ito bajiroca riti sojeri jana jedicoayijũ. Ito bajicõri tubiara wij̄ũ ñarãre come mari õjo jedicoayijũ. 27 Ito bajijare tubiara wi coderi masũ yuyijijũ. Iti sojeri susu jedija ticõri, “Tubiara wi ñarã wa jedicoana”, yire masijijũ ï. Ito bajiri ï ya sarera jãi ruayijũ ñmasi sãa godarocũ yibojayijũ ï.

28 Ito bajiro ï yirocati Pablo ado bajiro yiyijũ ñre:

—M̄masiti sãa godabesa. Ado ñajedicõa ḡua, yiyijũ Pablo ñre.

29 Ito yija busurise seniyijũ tubiara wi coderi masũ. Ito yicõri Pablo mesa tũ ñmaquedi sãja wayijũ ï. B̄uto n̄ur̄uoyijũ ï ḡüigũ. Ito yicõri ñna riojo rijomunigãna ñini r̄ũjũyijũ ï. 30 Ito yija bero ñnare wiocoacõri, ado bajiro ñnare seniñayijũ ï:

—¿No bajiro yir̄ajati yũ, Dios ȳure ï masotoni? yiyijũ ï Pablo mesare.

31 Ito bajiro ï yija, ado bajiro c̄adiyijarã ñnajũa:

—Mani ƒjũ Jesucristore m̄ũ t̄uor̄ũn̄aja, m̄ure masogũ yiguñji Dios, ito yicõri m̄ũ ñarãre c̄ani masogũ yiguñji ï, yiyijarã ñna tubiara wi coderi mas̄ure.

32 Ito yicõri mani ƒjũ Jesucristo oca b̄usiyijarã ñna ñre. ï ya wi gãnare c̄ani goti jeoyijarã ñna. 33 Iti ñami ñaroca riti maji, ñna bajere camire coeyijũ tubiara wi coderi masũ Pablo mesare. ñnare ito bajiro ï yija bero ñmasi ito yicõri ï ñarãre idé gu rotijijũ ï Pablo mesare. Ito bajiri Jesure ñna t̄uor̄ũn̄aja ticõri, ñnare idé guyijarã Pablo mesa ñja. 34 Ito yija bero ï ya wijũ Pablo mesare ãmi wayijũ ï. Ito yicõri ñnare bare

ecayijũ ĩ. “Diore tũorãnũgũ ña yũ ĩja”, yi masicõri ĩ ñarã rãca bũto wanũ quenayijũ ĩ.

³⁵ Busuri iti cũto gãna ẽjarã, poreciare cõayijarã, tubiara wi coderi masure, “Īnare bucõaña mũ”, yirona. ³⁶ Ito yija tubiara wi coderi masũ ado bajiro yiyijũ Pablore:

—Ëjarã ĩna rotiro bajiroti mũare bucõare ña yũre. Ito bajiri ñe godo manoti budi wasa mũa.

³⁷ Ito bajiro ĩ yija tũocõri, Pablo ado bajiro gotiyijũ porecia mesare:

—Ñe gũare seti manibojarocati adi cũto gãna ẽjarã mesa riojo gũare bajecã ĩna. Ito yicõri adi wi tubiara wi gũare cũcã ĩna. Roma gãna gũa ñabojarocati gũare tubiacã ĩna. Ito bajiri adocãta masa ĩna masibetoti gũare bucõa ãmobjama ĩna. Ito bajiro meje bajiro yiroja. Īnamasiti gũare bucõarã wadjaro, yiyijũ Pablo porecia mesare.

³⁸ Ito ĩ yija tũocõri, ẽjarãre gotirã wayijarã porecia mesa. Ito bajiro porecia ĩna gotija tũocõri, roma gãnati Pablo mesa ĩna ñaja, tũo masicõri tũo gũiyijarã ẽjarã. ³⁹ Ito bajiri Pablo mesa tũjũ oca quenorã wayijarã ẽjarã. ĩna ito yija bero, ĩnare ãmi bucõayijarã ĩna. Gaje cũtojũ ĩna watoni ĩnare gotiyijarã ĩna. ⁴⁰ Tubiara wire budigocõri Lidia ya wijũ wayijarã ĩna Pablo mesa. Ito ejacõri Jesure tũorãnrãre miojuyijarã ĩna, Jesús oca gotirona. Iti oca tũocõri bũto bũsa Jesure tũorãnũ oca sũoroca yiyijarã ĩna. ĩna ito yija bero gaje cũto wayijarã ĩna ĩja.

17

Tesalónica cũtojũ oca rujeare gaye

¹ Filiposjũre budi wagocõri, Anfípõlis ito yicõri Apolonia rêta wayijarã ãna Pablo mesa. Ito bero Tesalónica wame cõtiri cõtõjũ ejayijarã ãna. Iti cõtõjũ judio masa ãna minijuari wi ñayijũ. ² Pablo ã yisotiro bajiro yigũ ãna minijuara wijũ wayijũ. Ito yicõri ãdiaji tujacãre ãnare Dios oca gotiyijũ ito minijua ñarãre. Diore goti ãsiri masa ado bajiro yi ucañi ãna, yi gotiyijũ Pablo masare:

³—Cristo Dios ã cõarũ ñeñaro tõbũjagũ yiguũji. Ito yicõri godagũ yiguũji. Godabojagũti mũcana tũdi catigũ yiguũji ã, yi ucañi Diore goti ãsiri masa. ãna tũõã ucarũ, ãti ñami Jesucristo Dios ã cõarũ, yiyijũ Pablo ãnare.

⁴ Ito ã yija tũocõri, coriarã judio masa Jesure tũorũnyijarã ãja. Ito bajiri Pablo, Silas bajiroti sũgũ bajiro riti tũõãayijarã ãna ãja. Jãjarã griego masa Diore rũcũbũorã ã gotija tũocõri, Jesure tũorũnyijarã ãna ãja. Iti cũto gãna romia ñasari masa Jesure tũorũnyijarã ãna cũni. ⁵ Pablo mesare jãjarã masa ãna cũdija ti masicõri, judio masa Jesure tũorũnũmena Pablo mesare ti teyijarã. Ito bajiri iti cũto gãna rojorã, ñeñaro yirãre cũni miojuyijarã ãna. “Adi cũto gãnare oca meniña mũa, Pablo mesare ãna junisinitoni”, yiyijarã judio masa ãnare. Ito bajiro yicõri Jasón ya wijũ Pablo mesare ãmarã wayijarã ãna. ãnare bucõacõri masare ãsi ãmbojayijarã ãna. ⁶ ãnare bũjabiti warã iti wi gagũ Jasónre ito yicõri Jesure tũorũnrãre ãjarã tũjũ ãmi wayijarã ãna. Ado bajiro ãjarãre awasã gotiyijarã ãna:

—ãna ãmũa gaje cõtõrijũ oca riawũso ucuaña ñama. Mũcana mani ya cõtõre oca riawũsorona

ejama ñna. ⁷ Ñni Jasón ñ ya wiju ñnare boca ãmiñi. Mani ujũ César, ñ rotirise cãdirã meje ñama ñna. Sīgũ Jesús wame cutigure, “Ñ ñami Uju ñasagu”, yama ãna, yiyijarã rojorã ñeñaro yiri masa ujarãre.

⁸ Iti oca tãocõri iti cuto gãna ujarã ito yicõri iti cuto ñari masa jeyaro junisini awasãyijarã. ⁹ “Gua mware bucõare ãmoja, guare waja yiya mu”, yiyijarã ñna Jasón mesare. Ito bajiri Jasón mesa ujarãre waja yiyijarã budirona.

Pablo mesa Bereaju ñna ña ucure gaye

¹⁰ Iti rãiorocati ito gãna Jesure tãorũnũrã Pablo mesare Berea wame cutiri cutoju wa rotiyijarã ñna. Ito ejacõri judio masa ñna minijuari wiju wayijarã Pablo mesa. ¹¹ Ito Berea gãna Tesalónica gãna masa rãto bũsaro Pablo mesare queno yiyijarã. Pablo Dios oca ñ gotija queno wanu quenaro tãoyijarã ñna. Ito bajiri, “¿Dios oca riti gotiati Pablo?” yirona Dios oca tisotiyijarã ñna. ¹² “Riti gotiami”, yi masicõri jãjarã Jesure tãorũnyijarã ñna. Jãjarã griego masa Jesure tãorũnyijarã. Ñna rãca gãna romia ñasarã cuni queno Jesure tãorũnyijarã. ¹³ “Bereaju Dios oca gotigu yiguñji Pablo”, yire oca tãoyijarã Tesalónica gãna judio masa. Itire tãocõri junisiniyijarã ñna. Ito bajiri itoju wacõri masare oca riawũsoyijarã ñna. ¹⁴ Ñna ito yija ticõri, Pablöre baba cuti warona rãca, “Wasa”, yiyijarã ito gãna Jesure tãorũnũrã. “Coji riaca jajosa roja ejadoju wasa mu”, yiyijarã. Silas, Timoteo rãca tujayijarã. Ñna rãca ito wabisijarã. ¹⁵ Riaca jajosa roja ejacõri cumana ãmi wayijarã ñna Pablöre. Atenas wame cutiri cutoju ñre ãmi wayijarã ñna. Itoju ñre cũ tãocõri

Bereajũ tũdi wayijarã ãna mũcana. Ñnanati oca cõayijũ Pablo, “Silas, Timoteo ejori bũsati wadijaro”, yirocũ.

Atenasjũ Pablo ã ña ucure gaye

¹⁶ Atenasjũ Silas, Timoteore yu ñagũjũ iti cõtore ti ucugũ wayijũ ã. Iti cõtore gãna meni rujeocõri ãna rũcũbũorisere jaje ticõri bũjatobisijũ Pablo.

¹⁷ Ito bajiri minijuara wijũ judio masare bũsiyijũ Pablo, ito yicõri judio masa robo bajiro tũõĩarãre cũni bũsiyijũ ã. Ito bajiri co rũmũ rũyabeto cũto gũdareco wa ucurãre Dios oca gotiyijũ Pablo. ¹⁸ Ito gãna epicũreos oca riasotiri masa ito yicõri estoicos oca riasotiri masa cũni ruje Pablo rãca bũsiyijarã. Ñnare Jesũs oca gotiyijũ Pablo. Ito yicõri Jesũs god-abojagũti mũcana tũdi ã catire gayere cũni gotiyijũ. Ito bajiri coriarã ado bajiro yiyijarã:

—¿Ñe gaye gotirocũ ito bajiro bũsimũcũtiati ãni? yiyijarã ãna.

Gãjerãma:

—Gaje cũto gãna ãna rũcũbũorisere bũsigũji gajea, yiyijarã ãna. ¹⁹ Ito yija, “Areópago wame cõtirijũ ita bũsito”, yi wayijarã ãna Pablõre. Itijũ minijua ñarã ẽjarã ado bajiro yiyijarã ãna:

—Oca mame mũ gotire tũo ãmoa gũa, yiyijarã Pablõre. ²⁰ Gũa tũõĩabiti oca riasoa mũ. Ito bajiri mũ gotire tũo ãmoa gũa. ¿No bajiro yireoni riasoati mũ? Gotiya maji gũare, yiyijarã ãna ãre.

²¹ Atenas gãna ito yicõri iti cũto ña ijari masa oca gaje mame riti tũõĩa bũsiyijarã ãna. Ito bajiri Pablo mame oca ã gotija tũo ãmoyijarã ãna.

²² Ito bajiri ãna wato wũmũ rũgũcõri Areópago wame cõtirijũ ado bajiro gotiyijũ Pablo ãnare:

—Tuoŷa Atenas gāna ñari masa mña. Meni rujeocōri mña rŷcubuoŷisere queno mña rŷcubuoŷa tia yu. ²³ Rŷcubuoŷorā mña minijuasotirijuri ito ti ucugujy ado bajiro ucare coju ti bujacu yu, “Ado ña Dios tiya macure rŷcubuoŷorājy”, yicu itijy. Āni Dios masibitibojarāti mña rŷcubuoŷogure ĩti ñami Dios mñare yu busigu, yi gotiyijy Pablo ĩnare.

²⁴ ‘Dios adi sita, adi macārucūro jeyaro ñarotire rujeora, ĩti ñami adi sita, adi macārucūro jeyaro rucogu. Ito bajiri rŷcubuoŷorona masa ĩna meniry meje ñami ĩ. ²⁵ Ñejya ruyabea ĩre. Mani ĩre meni ĩsi āmobojarise ñacāroja ĩre. Ñe ruyabetoja. ĩ ñami mani catirise jeyaro ĩsigŷ.

²⁶ ‘Cajerojy ŷmugŷ sīgŷreti menisuoŷijy Dios. ĩna ŷoriti jājarā masa buturi gāna meniñi Dios. Adi macārucūro ĩna ña batatoni jeyaro batoyijy Dios. ĩ ñami, “Itocō rujearā yirāji, adi sita gāna ñarā yirāji, ito yicōri itocō catirā yirāji ĩna”, yiri masu. ²⁷ Jeyaro meniñi Dios, itire ticōri mani ĩre rŷcubuoŷtoni. Riojo gotisajama, sōjy mejeti ñami Dios. Mani rācati ñami. ²⁸ Mña ñarā ppera menirā ado bajiro yi ucañi: “Diona ŷoriti catirā moa masia mani. ĩ manija ñamenaji mani cuni. ĩ rĭa ña mani”, yi ucañi mña ñarā. ²⁹ “ĩti ñami Dios”, yi tuoŷarā, gŷtana, orona, plata wame cutirisena cuni ĩna rŷcubuoŷocure meni rujeorā yirāji masa. Maniama Dios rĭa ñacōri, “Ito bajiro bajigati ñami Dios”, yi tuoŷabitirŷja manire. ³⁰ “Ado bajiro āmoami Dios”, masa ĩna yi masiroto riojuajy ĩnare waja senibisijy Dios maji. Bajibea adi rumuri. Ito bajiri adocāta jeyaro ñeñaro mani yirise jidicā rotiami Dios manire. ³¹ Ija masa ĩna ñeñaro yirise

waja ĩ senirotire masicāmi Dios. Queno yigu ñari ĩna yigorecōti waja senigū yiguñji ĩ. Ito yicōri, ĩ beseruna suoriti masare waja senigū yiguñji Dios. “Cristo ñami Dios ĩ beserū”, mani yitoni ĩ godaja bero mɛcana tɛdi ĩ catiroca yīni Dios, yiyijɛ Pablo ĩnare.

³² Mɛcana tɛdi catire gaye tɛocōri coriarā Pablore aja tudiyijarā. Ito bajibojarocati gājerāɟama ado bajiro yiyijarā:

—Mɛcana tɛdi mɛ itire busija, tɛo āmoa ɟna, yiyijarā ĩna Pablore.

³³ Ito yicōri ĩna minijua ñariɟ budigoyijɛ Pablo.

³⁴ Coriarā ĩre bajiro tɛoñacōri Jesure tɛorūnɟyijarā ĩna. ĩna rāca ɟagɟ sīgū Dionisio wame cɛtigɟ ñayijɟ. ĩ Areópagoɟ minijuasotirā rāca ɟagɟ ñayijɟ. Sīgō Dámaris wame cɛtigo cɛni Jesure tɛorūnɟyijajo. Ito yicōri gājerā cɛni Jesure tɛorūnɟyijarā.

18

Corintoɟ Pablo ĩ ña ucure gaye

¹ Ito ĩ bajija bero Atenas wame cɛtiri cɛtore wacoayijɟ Pablo ĩja, Corinto wame cɛtiri cɛtoɟ wacɟ. ² Ito eɟacōri sīgū judio masare Aquila, Ponto ɟagɟre ti bujayijɟ Pablo. Aquila ĩ manajo Priscila rāca Italia sitana wacōri Pablo rioɟna Corintoɟ eɟayijarā ĩna. Roma ɟagɟ ɟɟ Claudio wame cɛtigɟ Italia sitajɟ judio masa ĩna ñare āmobicɟ, ĩnare bucōayijɟ. Ito bajiri Corintoɟ ñarā wayijarā ĩna Aquila ĩ manajo rāca. Ito ĩna ñaroca riti Pablo eɟayijɟ ĩnare tigɟ. ³ Pablo bajiroti saya webɛtirise gayere wiri meniijɟ Aquila ĩ manajo rāca. Ito bajiri ĩna rāca coɟti moarocɟ tujayijɟ Pablo. ⁴ Coji

tujacãre ruyabeto minijuara wiju Dios oca gotigu wasotiyiju Pablo. Judio masa ito yicõri judio masa meje ñarãre cuni Dios oca ña tuore amogũ ñare gotiyiju Pablo.

⁵ Ito yija, ito bero Macedoniaju wadiana Silas Timoteo, Corintoju Pablo taju ejayijarã. Ña ejaroca ñ moare cutirise jidicãcõri Dios oca riti goti ñayiju Pablo. Ado bajiro judio masare riaso busiyiju ñ:

—Dios ñ cõaru Cristo mani bocatigu ñti ñami Jesús, yiyiju Pablo ñare.

⁶ Ito bajiro ñ gotibojarocati gãjerã ricati tuõacõri ñre usirioro yi codeyijarã ña. Ito yicõri ñre busituyijarã ña. Ña ito yija ticõri, ñ ya yutabuju jacãyiju. “Yure queno boca amibea mua”, yi tuõlagũ, ito bajiro yiyiju ñ. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ñ:

—Dios yure ñ rotiado bajiroti ñ oca mure goti-bojabu yu. Ito bajiri mua godari ramu jeame ajuroju mua waja yure seti mano yiroja. Ñ oca mua tuorãnubitijare mureama seti ñaro yiroja. Ito bajiri mua tuo amobeja ticõri, adi ramuna judio masa meje ñarãre Dios oca gotisugõ ya yu, yiyiju Pablo.

⁷ Itona budi wacõri Ticio Justo ya wiju wayiju Pablo. Diore rãcubugõ ñayiju Ticio Justo. Ñ ya wi tu ñayiju minijuara wi. ⁸ Crispo wame cutigu ñayiju minijuara wi yu. Crispo ito yicõri ñ ñarã queno Jesure tuorãnurã ñayijarã ña. Ito Corinto cutõ gãna Dios oca tuocõri, jãjarã Jesure tuorãnyijarã. Ito yicõri idé gu rotiyijarã ña. ⁹⁻¹⁰ Co ñami ñ cãiroju Jesús ñ busija tuoyiju Pablo:

—Mu rãcati ña yu. Ito yicõri yure tuorãnurã jãjarã ñama adi cãtore. Ito bajiri güibesa. Gãjerã ñeñaro

mure yi masimenaji. Oca sēocōri yu oca masare gotitīñaña. Ito yicōri itire goti jidicābesa, yiyiju Jesús Pablore ī cāiroju.

¹¹ Ito bajiri Corintoju co rodo gaje rodo gudareco masare Dios oca goti ñayiju ī.

¹² Ito bero Galión wame cutigu Acaya sitaju ujū sājayiju. Ito bajiro ujū ī ñaroca sīgū bajiro riti tūoīacōri Pablore ñayijarā judio masa. Ito yicōri ujarā riojo ĩre āmi wayijarā ĩna. ¹³ Ito yicōri ujure ado bajiro gotijarā ĩna:

—Gua masa ĩna rotiado bajiro meje, Diore rūcubūotoni rotiami āni, yiyijarā judio masa Galiónre.

¹⁴ Pablo busigu wagu yirocati Galión ado bajiro yiyiju judio masare:

—Ñeñaro yigu ī ñajama, ito yicōri gua rotirise ī cudibitija beroti bajijama, mua gotirisere tūoboguja yu. ¹⁵ Mua masa ocata oca rotire iti ñaja, mamasiti oca quenoña. Yuama iti oca quenori masu meje ña āmoa yu, yiyiju Galión judio masare.

¹⁶ Ito yicōri judio masare bucōayiju Galión, iti sōaju. ¹⁷ Ito yija minijuara wi ujū Sóstenesre ñayijarā. Ito yicōri ujū Galión riojo ĩre jayijarā ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati, “¿No yija ĩre jati mua?” yibisiju Galión. “No yibeati”, yi tūoīacōyiju ī.

Antioquíaju tūdi ejacōri mūcana Pablo Dios oca ī goti ucure gaye

¹⁸ Corintoju yoa busari ñayiju Pablo maji. Ito bero ito ñabojacōri, Jesure tūorūnurāre ware gotiyiju ī. Ito yicōri Aquila ī manajo Priscila rāca Siria sitaju warona Cencrea cutoju roja wayijarā ĩna. Cencrea cuto ñana ĩna waroto rioju, “Mu tiro

riojo ado bajiro yicɔja yɯ”, yiyijɯ Pablo Diore. “Yɯ gotiado bajiroti yicɔja”, yirocɯ joa sua batecã rotiyijɯ ã. ¹⁹ Itona cumana wacõri Efeso cuto jetaca ejayijarã ãna. Ito ejacõri Aquila ã manojo Priscila rãca ito ãna ñaroca riti maja wacõri minijuara wijɯ judio masa rãca busigɯ wayijɯ Pablo. ²⁰ Yoa busari ãna rãca ã tujare amobojayijarã judio masa. Ito yibojarocati Pabloama amobisijɯ. ²¹ Ito bajiri ado bajiro ãnare ware gotiyijɯ ã:

—Jerusalénjɯ Diore basa ãna meni ãsija, ãna rãca ña amoa yɯ. Ito bajiri co rɯmɯ Dios ã amoja, mɯcana mɯare tigɯ ejagɯ yigɔja yɯ, yiyijɯ Pablo judio masare.

Ito yicõri Efesona cumana wayijarã ãna. ²² Cesarea jetaca ejacõri Jerusalén gãnare Jesure tɔorãnrãre maja tigɯ ejayijɯ Pablo. ãnare ti rãta wacõri Antioquíajɯ wayijɯ Pablo mɯcana. ²³ Itijɯ yoari ñacõri mɯcana tɔdi wasɔoyijɯ. Ito wacɔjɯ Galacia sita, Frigia sita cɯni rãta wayijɯ ã. Iti sita gãna Jesure tɔorãnrãre Dios oca goti ucuyijɯ Pablo. Ito bajiro Dios oca ã gotija tɔocõri, tɔoã oca são jediyijarã ãna.

Efesojɯ Dios oca Apolos ã riasore gaye

²⁴ Iti rodori sigũ judio masɯ Apolos wame cutigɯ Efesojɯ ejayijɯ. Alejandría cuto gagɯ ñayijɯ ã. Masa tiro riojo queno busi masigũ ñayijɯ ã. Ito yicõri Dios oca tuti queno ti masiyijɯ ã. ²⁵ Gãjerã Jesús oca ãna riasoja, queno tɔogorɯ ñayijɯ ã. Juan masare ã idé gure gaye masiyijɯ ã. Ito bajibojarocati Jesús gayere jeyaro rãtare gaye masi jeobisijɯ ã maji. Queno oca são wanɯ quenaro masare busiyijɯ ã. Jeyaro Jesús ocare masibitibojagɯti queno Jesús

ocare riasoyijũ ĩ. ²⁶ Co rũmũ minijuara wijũ, ñe tuo güibicuti queno masare busiyijũ ĩ. Aquila ĩ manojo Priscila rãca ĩ busija tuo ñayijarã ĩna. ĩ busija bero ricati ĩre busirona ĩre gajero busa ãmi wayijarã ĩna. Dios gaye ĩ queno tuoĩabitire queno ĩre goti rēto buyijarã ĩna. ²⁷ Ito yija bero yoari Acayajũ Dios oca gotigũ wa ãmoyijũ ĩ. “Quena ña. Wasa mũ”, yiyijarã Efeso gãna Jesure tuorũnarã. Ito bajiri, “Apolosre queno boca ãmiña mũ”, yirona papera meniyijarã Acaya gãnare yiari. Acayajũ ejacõri Jesure tuorũnaro ca Dios ĩ yianare queno ejabũayijũ Apolos. ²⁸ ĩ queno tuoĩagũ ñari, judio masa ĩna busibojarisere, “Ado robojũa bajia”, yiyijũ ĩ masa tiro riojo. “Ado bajiro bajia”, yirocũ Dios oca ti gotiyijũ ĩ. “Dios ĩ beserũ mani bocatigũ, ĩti ñami Jesucristo”, yi riasoyijũ ĩ. Queno riasogũ ñajare, “Ito bajiro meje bajia”, yi masibisijarã judio masa.

19

Efesoju Pablo ĩ ña ucure gaye

¹ Apolos Corintoju ĩ ñaroca riti Pablojuama gãta yucũri jũdo ñari cãtori rēta wacõri Efesoju ejayijũ. Ito ejacõri Jesure tuorũnarãre coriarã ti bũjayijũ ĩ.

² Ito bajiri ado bajiro ĩnare seniĩayijũ ĩ:

—¿Jesure mũa tuorũnari rãmũti Espĩritu Santo quedĩ sãjacati mũare? yiyijũ Pablo ĩnare.

Ito ĩ yija ado bajiro cãdiyijarã ĩna:

—Espĩritu Santo ĩ ñare gayere masibiticũ gũa, yiyijarã ĩna.

³ Ito yija Pablo ĩnare seniĩayijũ:

—¿No bajiro bajirisere idé gu ecocati mũa? yiyijũ Pablo ĩnare.

—Juan ï riasoado bajiroti idé gu ecocᵘ gᵘa, yiyi-jarã ïna Pablore.

⁴ ïna ito yija ado bajiro yiyijᵘ Pablo ïnare:

—Masa ïna ñeñaro yirisere jidicānare idé guñi Juan. Ito yicōri ado bajiro ïnare gotiñi Juan: “Yᵘ bero ejarocare mᵘa tᵘorānᵘja quena”, yi riasoñi Juan. Ito bajiro ï bᵘsirᵘ ïti ñami Jesús, yiyijᵘ Pablo.

⁵ Ito bajiro Jesure ïna tᵘorānᵘja ti masicōri Jesús wamena ïnare idé guyijᵘ Pablo. ⁶ Ito yicōri Pablo ïnare āmo moa jeoroca, Espiritu Santo ïnare quedí sājayijᵘ. Ito bajijare ricati riti ïna masibiti oca ñabojareti bᵘsiyijarã ïna. Diore tᵘocōri ï gotiro bajiroti gotiyijarã ïna. ⁷ Jᵘa gᵘbojeno ᵘmᵘa ñayijarã ïna.

⁸ Disejᵘa ï tᵘo güirise mañijᵘ Pablore. Ito bajiri ᵘdiarã ᵘmacañicō minijuara wijᵘ masare Dios oca goti ñayijᵘ ï. “Ïre tᵘorānᵘrāre ï rotirojᵘ miojugᵘ yiguñi Dios”, yi gotiyijᵘ ï masa Diore ïna tᵘorānᵘtoni. ⁹ Ito bajibojarocati coriarã Pablo ï bᵘsirisere tᵘo batecācōyijarã Diore tᵘorānᵘ āmomena. Masa riojo Jesús ocare ñeñaro bᵘsiyijarã ïna. Ito bajiri ïnare camotadiyijᵘ Pablo. Ito yicōri Jesure tᵘorānᵘrāre ï rāca āmi wayijᵘ ï, Tirano wame cᵘtigᵘ ya riasora wijᵘ ïna rāca bᵘsirocᵘ. Iti wijᵘ co rumᵘ rᵘyabeto ïna rāca bᵘsisiyijᵘ. ¹⁰ Itijᵘ jᵘa rodo riaso ñayijᵘ ï. Ito bajiri iti sita Asia wame cᵘtiri sita gāna, judio masa, judio masa meje ñarã cᵘni mani ᵘjᵘ Jesús oca tᵘo jediyijarã ïna. ¹¹ Pablona sᵘoriti jaje tiyamani ïoyijᵘ Dios. ¹² Ito bajiri Pablo ï moañagore resurori, yutabujuri ï moañagore cᵘni masa cōrã tᵘjᵘ ïna āmi waja ïnare

ñarise rētayiju. Ito yicōri rāmúa sãñarãre rāmúa budigoyijarã.

13-14 Iti rodori judio masa jua ãmojeno ñarã masa rāmúa sãñarãre bucõa ucuyijarã ña catorire. Paia ujua Esceva wame cutigũ rĩa ñayijarã ña. Ña Efesoju ejayijarã. Jesús masirisena Pablo rāmúa sãñarã ñ bucõado bajiro yi ãmobjayijarã ña. Ito bajiri rāmúare ado bajiro yiyijarã ña:

—Jesús wamena mũare budi rotia gũ. Pablo ñ bũsi ucugũ Jesús wamena mũare budi rotia gũ, yibojayijarã ña. 15 Ito bajiro ña yibojarocati, ado bajiro ñare cadiyiju rāmú:

—Jesure masia yũ, ito yicōri Pablöre cuni masia yũ. Mũareama ti masibea yũ. ¿Ñimarãona ñati mũama? yiyiju rāmú ñare.

16 Ito yicōri rāmú sãñagũ ñare bubu quedi jeayiju. Bũto sēorisena ñare ñeñaro yi rētocũyiju ñ. Sēoro ñ yi rētocũjare yutabuju manati cami cãtirã ũmaquedi rudi wayijarã ña. 17 Efeso ñarã judio masa ito yicōri judio masa meje ñarã cuni ito bajiro iti bajire gayere tũo jediyijarã. Iti oca tũo ucacōri, jãjarã bũsa, “Sēogũguti ñami Jesús”, yi tũoĩa rũcũbũoyijarã masa ñja.

18 Iti oca tũocōri jãjarã Jesure tũorũnrã ña ñeñaro yirisere goti rētobuyijarã. “Rāmú ñ masirisena masare quenacũ gũa ito yicōri ñare rojacũ gũa”, yiyijarã ña. 19 Ito yicōri ado bajiro yiyijarã cumua queti oca quesoĩari masa. Ña ya papera tutiri queti oca gotiri tutiri ãmi wacōri masa riojo soeyijarã. Iti papera tutiri ña soe ruyuriore cincuenta mil niyeru cunjiri waja cãtirisecõ godayiju. 20 Iti ito bajiro rētaja bero

mani ʘjʘ Jesús oca cojʘ rʘyabeto bataja tʘore ñacu ʘja. Iti oca tʘocõri jãjarã Jesure tʘorʘñʘyijarã ʘja.

²¹ Ito bajiro iti rētaja bero Jerusalénjʘ tʘdi ware tʘoʘayijʘ Pablo. “Macedonia sita, ito yicõri Acaya sita rēta wacu ya yʘ”, yi tʘoʘayijʘ Pablo. “Jerusalénjʘ yʘ ejaja bero Romajʘ ware ña yʘre”, yi tʘoʘayijʘ ʘ. ²² Ito bajiro yi tʘoʘacõri Timoteo ito yicõri Erasto rãca ʘre ejabʘari masare ʘ riojʘa cõayijʘ ʘ, Macedoniajʘ ʘna wayutoni. ʘjʘama Asia sitajʘ Efeso wame cʘtiri cʘtojʘ tujayijʘ maji.

Efesojʘ ʘna oca riawʘsare gaye

²³ Iti rʘmʘri Pablo Efeso ʘ ñaroca, “Jesús sʘgãti ñami masare maso masigʘ”, yi masa ʘna tʘoʘa masi jedibeja bʘto oca ñeñasʘoyijʘ iti cʘtojʘ.

²⁴ Demetrio wame cʘtigʘ ñayijʘ iti oca ñeñosʘori masʘ. Masa ʘna rʘcʘbʘoroti plata wame cʘtirisena meni rujeori masʘ ñayijʘ ʘ. ʘre moa ejabʘari masa cʘni ñayijarã. Gãjerã ʘna rʘcʘbʘogogo Artemisa wame cʘtigo isore rʘcʘbʘorã ʘna minijuari wi robo bajiro mʘtãri wiri platana meniyijarã ʘna. Iti mʘtãri wiri-acã menicõri gãjerãre ʘna ʘsija jaje niyeru bʘjayijarã ʘna. ²⁵ Ito yija ʘre ejabʘari masare miojuyijʘ ʘ, ito yicõri ʘna bajiro moarãre cʘni. Ito yicõri ado bajiro ʘnare yiyijʘ ʘ:

—Mani adi moare cʘtirã queno ñe rʘyabeto ña mani. ²⁶ ¿Masare Pablo ʘ gotirise tʘoʘabeati mʘa? Menicõri mani rʘcʘbʘorisere, “Rʘcʘbʘoreoni meje ña”, yami Pablo. ʘ bʘsirisere tʘocõri masa jãjarã tʘorʘñʘama ʘre. Ado mani ñari cʘto Efeso gãna riti meje ʘre tʘorʘñʘama. Adi sita ñajediro Asia sita gãna tʘorʘñʘama ʘre. ²⁷ Bʘjato bajiro yiroja manire. Mani meni rujeorisere ãmimena yirãji

masa. Ito bajiri waja buja masimena yirāji mani. Mani rūcubuoogo Artemisa isore rūcubuoora wire rūcubuoomena yirāji masa. Pablore ĩna t̄uorūnaja, mani rūcubuoogore adi sita ĩna yi ñaro bajiro yimena yirāji ĩna, yiyij̄u Demetrio ĩre bajiro moare cutirāre.

²⁸ Ito ĩ yija t̄uocōri, buto junisiniyijarā ĩna. Ito yicōri awasāyijarā ĩna:

—Mani rūcubuoogo Artemisa quenagō ñamo. Ñatĩñar̄jamo, yiyijarā ĩna.

²⁹ Iti cuto gāna jeyaro iti oca gāmeri busicōri jaje oca busi riaw̄soyijarā ĩna. Ito bajijare Gayo, Aristarcos Pablo rāca baba cutianare ñayijarā. Macedonia gāna ñayijarā ĩna. ĩnare ñiacōri buto oca sēoro, “Ita, ita”, yi wayijarā ĩna. Busirona masa ĩna minijuasotiroj̄u ĩnare āmi wayijarā ĩna.

³⁰ ĩ baba mesare busi ejabuarocu sāja āmobjayij̄u Pablo. ĩ sāja āmoja ticōri “Sājabesa”, yiyijarā Jesure t̄uorūnūrā ĩre. ³¹ Ito gāna ñari masa cuni Pablo baba mesa ñacōri, ĩre oca cōayijarā. “ĩna rāca coca yibesa”, yirona ĩre oca cōayijarā ĩna. ³² Itij̄u minijuaraj̄j̄u gājerā ado bajiro awasāyijarā. Gājerā ricati awasāyijarā. Sīgūre bajiro t̄uōĩabiticōri oca riaw̄usa ñayijarā ĩna. “Ñasarij̄u ñe busirona minijuayijaribe ḡuā”, yi masibisijarā ĩna. ³³ Judio masa ĩna rāca gaḡu Alejandro wame cutigure iti oca ĩre goti rēto buyijarā ĩna. Ito yicōri “Manire yiari busi ĩsiña m̄u”, yirona masa riojo ĩre busi rotiyijarā. Itij̄u minijua ñarāre busirocu oca tabojayij̄u Alejandro. “Ñe seti ma ḡuare”, yirocu yibojayij̄u ĩ. ³⁴ Ito ĩ yija t̄uo masicōri “Judio mas̄u ñami”, yirona buto busa ĩre awasā rētocūyijarā ĩna:

—Gua rŭcubuoogo Artemisa quenagõ ñamo. Ñatñarujamo iso, yi awasãyijarã ña. Juaji cõrecõ ito bajiro awasã ñayijarã ña.

³⁵ Sīgũ ito gagu uju masare oca tayiju. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ñ ñare:

—Adi cuto Efeso gãna tuooya mua. Mani adi cuto gãna ña mani rŭcubuoogo Artemisa ya wi coderi masa. Ito yicõri maniti ña iso ya ruju ũmacãju quedi wadire gaye tirãnurã cani. “Ito bajiro bajiamas”, yi masiamas masa jeyaro manire. ³⁶ Noajua masa maño masibeamas itire. Ito bajiri itocõ jidicãña mua itire. Queno tuoĩabitibojarãti ñeñaro yibemas mua. ³⁷ Ña ũmua mua ãmi wadiana mani rŭcubuoogo Artemisa ya wi gayere rinibeamas ña. Ito yicõri isore ñeñaro busibeamas ña. ³⁸ Demetrio ñ rãca moarã rãca gãjerãre oca ñaja, ña ujarã tuju oca quenorona ãmi wajas quenas. Ñare oca ñaja ujarãre gotirujamas ña. Ña ujarã ñamas iti oca quenoris masa. ³⁹ Mhas gaje oca goti ãmoja ujarã riojo ito yicõri adi cuto gãna jeyaro minijuarocas gotijas quenas. ⁴⁰ ¿No bajiro tuoĩarã yirãjidas Romano masas ujarã ito bajiro masas ña oca cutiriseres? Ado bajiro tuoĩarã yirãjis gajemas: “Manire junisinicõri cãdi ãmobeamas ña”, yi tuoĩarã yirãjis ña. Ñe oca manoti ado itire oca cuti ña mani. Ito bajiri, “¿Ñe oca bajijares ito bajiro oca cuti ñatis masas?” Romano masas ña yijas, no bajiro cãdi masias mas manires, yiyiju sīgũ iti cuto gagu.

⁴¹ Ito yi tñocõri, “Itocõ ñajaro”, yiyiju ñ.

20

Macedonias Pablo ñ ware gaye

1 Iti oca rētaja bero Jesure t̄or̄ān̄r̄āre jiyij̄u Pablo, ī waroto rioj̄na ĩnare oca gotiroc̄u. Iti oca goti t̄ioc̄ōri ĩnare ware gotiḡu jababayij̄u. Ito yic̄ōri Macedoniaj̄u was̄uoyij̄u ĩ. 2 Macedoniaj̄u wac̄u Jesure t̄or̄ān̄r̄āre ti rēta wayij̄u ĩ. ĩnare busic̄ōri b̄uto Jesure t̄or̄ān̄u oca s̄ēoroca ĩnare yiyij̄u ĩ. Ito bero Greciaj̄u ejayij̄u ĩ. 3 Itoj̄u udiar̄ā ũmacañi ñayij̄u ĩ cumana wasar̄u t̄ujayij̄u ĩ, Judio masa s̄ia āmorā ĩna c̄un̄ija t̄uo masic̄ōri. Ito bajiri, “Macedonia sita yu wadicatoti t̄adi wac̄ija yu”, yi t̄uoñayij̄u Pablo. 4 ĩ r̄āca baba c̄uti wana adoc̄ō ñac̄u ḡua, Sópater Berea gaḡu Pirro mac̄u, Segundo, Aristarco, Tesalónica ḡāna, Gayo Derbe gaḡu, Timoteo ito yic̄ōri Tíquico, Trófimo Asia sita ḡāna, ito yic̄ōri yu Lucas. Itoc̄ō Pablo r̄āca baba c̄uti wac̄u ḡua. 5 Coriar̄ā ḡua r̄āca ḡāna wayuñi Troasj̄u ḡuare yurona. 6 Ḡua naju wadarise uco w̄uoya mani bare basa bero Filiposna cumana wac̄u ḡua. Co d̄ujamoc̄ō r̄um̄ari bero Troasj̄u ejac̄u ḡua. Ḡuare wayuana itoj̄u ḡua baba mesare s̄uac̄u ḡua. Ito j̄na āmojeno r̄um̄ari ñac̄u ḡua.

Troas c̄utoj̄u Pablo ĩ ña ucure gaye

7 Co semana ñas̄ori r̄um̄u minijuac̄u ḡua Jesure masir̄ā r̄āca. Manire yiar̄i Jesús ĩ goda ĩsire t̄uoñar̄ā ĩ rotiro bajiroti najure bato barona minijuac̄u ḡua. Ḡua baroto rioj̄na Dios oca gotiquĩ Pablo ḡuare. Gaje r̄um̄u ĩ waroti ñajare yoari busiquĩ. ĩ busiroca riti ñami ḡudareco ejacoac̄u. 8 Co wi udiatuti ñari wij̄u co s̄ōa minijua ñac̄u ḡua. Iti s̄ōaj̄u jaje s̄īabusuore busu ñac̄u. 9 S̄īḡu mam̄u Eutico wame cutiḡu iti s̄ōa ũmac̄uj̄u ñari soje joe rujiquĩ. Yoari Pablo ĩ busim̄uc̄utija w̄ujo jujaquĩ ĩ mam̄u. B̄uto

cani rētoḱũ wacũ quedicoaquĩ ĩ mamũ. Ruji wacõri ĩre tũa wũmũobojacũ gũa. Cõcoaũĩ ĩ. ¹⁰ Ito yija Pablo ruji wacõri ĩ joe jesacõri ĩre wana cũnĩquĩ ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ gũare:

—Hcabesa mũa. Cõgũ meje yami ãni. Catiami, yiquĩ Pablo gũare.

¹¹ Ito yija bero Pablo rãca mũcana mũja wacũ gũa. Iti sõa mũja ejacõri naju batoquĩ ĩ. Iti gũa baja bero busigũ riti busuacoaquĩ Pablo. Ito bero Aso wame cõtiri cõtõjũ mana waquĩ ĩ. ¹² Mamũ ado bajiro bajiquĩ. Queno cati quenacõri ĩ ya wijũ tũdi waquĩ. Ito yicõri gãjerã cũnĩ ĩna ya wijũ tũdi wacã. Ito ĩ bajija ticõri, queno wanũ quenaro tujacũ gũa.

Miletojũ Pablo ĩ ware gaye

¹³ Pablo ĩ roticato bajiroti cumana Aso wame cõtiri cõtõjũ wacũ gũa. Itona ĩre cumana sã bocarona ĩre bocaticũ gũa, mana ĩ wacati ñajare.

¹⁴ Asojũ ĩ ejaroca ĩre cumana sãcũ gũa. ĩre sãcõri Mitilene wame cõtiri cõtõjũ wacũ gũa ĩja. ¹⁵ Itona wacõri gaje rũmũ Quío wame cõtiri yoga rētacũ gũa. Gaje rũmũ Samos wame cõtiri yoga ejacũ gũa. Itona wacõri gaje rũmũ Mileto cõtõjũ ejacũ gũa.

¹⁶ “Asia sitajũ Jesure tũorũnrã tũ yũ waja yoari sejabogũja yũ”, Pablo ĩ yija tũocõri, Efeso cõtore riojo rēta wacũ gũa. “Jerusalén cõtõjũ Pentecostés basa tiana manĩ”, yĩ tũoĩacõri, “Ejori wana manĩ”, yĩ usirio waquĩ Pablo.

Efeso gãna ñari masare Pablo ĩ gotire gaye

¹⁷ Mileto ñacõri Jesure tũorũnrãre ũmatã ñarãre oca cõaquĩ Pablo: “Mũajũa ado waya. Efesojũ wado

ma”, yu yiquĩ Pablo ñare oca cõagũ. ¹⁸ Ito bajiri gua tu ña ejaroca ado bajiro yiquĩ Pablo:

—Cajero Asia sita ejaḡu queno yu yicato bajiroti, adocãta yu yirise cuni masia mu. ¹⁹ Mu rãca ñagũ mani Ujare moa ñicõri, “Mu rëtoro masigũ ña yu”, yibiticu yu. Masa ña Jesure tuorũnubeja ticõri ruje oticu yu. Ito yicõri judio masa yure ña ñeñaro yi ãmoja, quenabeto tõbujacu yu. ²⁰ Ito bajiro judio masa yure ña cuníbojarocati Jesús oca muare goti tarojobiticu yu. “Dios oca tuocõri queno ñarã yirãji”, yirocu iti oca muare goticu yu. Ito bajiri jeyaro muare gotisoticu yu. Mu minijua ñaroju ito yicõri mu ya wiriju cuni muare gotisoticu yu. ²¹ “Mu ñeñaro yirise tuoĩa bojori bujacõri itire jidicãña mu. Ito yicõri Diore cudi ãmorã mani Uju Jesucristore tuorũnũña mu”, yiari gotisoticu yu muare. Judio masa, ito yicõri judio masa meje ñarãre cuni ito bajiroti gotisoticu yu. ²² Espiritu Santo yure ñ rotiado bajiroti adocãta Jerusalénju wacu ya yu. Itoju yu ñaroca yure rëtaroti gayere masibeja yu. ²³ Adi riti muare goti masia yu. Espiritu Santo yure ñ gotija, “Jeyaro catori mu riaso ucuroju mare tubiarã yirãji ña. Ito yicõri quenabeto tõbujagũ yigũja mu”, yami yure. ²⁴ Ito bajiro yure ña yi ãmobojarocati buto itire tuoĩa usirio yibeja yu. Yu catiriseama ñasarise meje ña. Mani Uju yure moare ñ cüre queno wanu quenacõri ñaro bajiroti itire cudi jeo ãmoa yu. Ñ oca quenarise gotitoni yure cũi Jesús. “Masare ti maicõri ñ Macure goda ñi rotiyiju Dios”, yu yi gotitoni yure cũi mani Uju Jesús, yiquĩ Pablo.

²⁵ “Ñre tuorũnũrãre miojugũ yiguĩji Dios”, yire

oca m̄ua ñajedirore gotic̄u yu. “J̄uaji ȳure tibabo yimenaji” yi masia yu. ²⁶⁻²⁷ Jeyaro Dios ĩ ȳure goti rotiado bajiroti ñajediro m̄uare gotic̄u yu. Jabeto Dios oca goti ruabitisotic̄u yu. Ñarocōti m̄uare gotisotic̄u yu. Ito bajiri m̄uare adi gotia yu. Sīgũjuama Dios t̄uj̄u m̄ua ejabeja, ȳure seti mano yiroja. Dios t̄uj̄u m̄ua ejabeja m̄uareti seti ñaro yiroja. ²⁸ Ito bajiri m̄uamasiti queno t̄uo masiña. Ito Efesoju t̄udi ejacōri Jesure t̄uorũnr̄are queno tirũnuma. Espiritu Santo ĩ cũado bajiroti yiba m̄ua. Mani Ūju Jesús manire yiari ĩ goda ĩsirajuna suoriti, Dios ñarã ña mani. Ito bajiroti bajirãji ĩna c̄uni. Ito bajiri queno tirũnuma ĩnare, oveja coderi mas̄u ĩ tirũnuro bajiro. ²⁹ Yu masia, yu wagoja bero gãjerã ruori oca riasori masa ejarã yirãji. Yaia ĩna ovejare ba ruyurioro bajiro Jesure t̄uorũnr̄are ruyurio ãmorã ruori oca riasorã yirãji ĩna. Jesure t̄uorũnu jidicãjaro ĩna yirona, ruori oca riasorã yirãji ĩna. ³⁰ M̄ua rãca gãna coriarã ruori oca riasorã yirãji. Ḡua robo bajiro t̄uoñajaro ĩna c̄uni yirona, riasorã yirãji ĩna. Jesure t̄uorũnr̄ã jidicãjaro ĩna yirona, ito bajiro riasorã yirãji ĩna. ³¹ Ito bajiri queno t̄uoñañã ruore oca m̄ua t̄uorũnume yirona. Ūdia rodo ñami ãm̄ua c̄uni yu m̄uare riasocati ãcabojabeja m̄ua. Coji meje m̄uare t̄uoñacōri otic̄u yu.

³² ’Yu ñarã, m̄uare yiari Diore b̄usi ĩsigũ ya yu, m̄uare ĩtirũnatoni. “Manire ti maicōri mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiñi Dios”, yi m̄ua t̄uoñaja, b̄uto b̄usa ĩre m̄ua t̄uorũnuroca yiḡu yiguĩji Dios. “Yu beseanare queno yiḡu yiḡuja yu”, ĩ yiado bajiroti queno m̄uare yiḡu yiguĩji Dios. ³³ Gãjerã ye niyeru ĩna ya yutabujuri c̄uni uobitic̄u yu ĩtire. ³⁴ Ado

robojua bajia. Yumasiti moacōri bare bujacu, yutabujuri bujacu. Ito yicōri yu rāca gānare cuni buja ĩsica yu. Itire masia mua. ³⁵ Ito bajiri coji ruayabeto muare moare riasoca yu. Ito yicōri bojoro bujarāre ejabuare gaye cuni muare gotisotica yu. Mani Uju Jesús ĩ goticatire ācabojabeja mua. “Boca āmigū rēto busaro wanu quenami ĩsigūju”, yiyiju Jesús, yiqui Pablo Jesure tuorūnārāre ũmatā űarāre.

³⁶ Ito ĩ yija bero rijomunigāna űini rūjūcu gna. Ito bajiro gna baji űaroca Diore busiqui Pablo. ³⁷ Diore ĩ busi űoja bero yago rācati ĩre jababacōri ware goticā ĩna. ³⁸ “Juaĵi yure timenaji mua”, Pablo ĩ yija bero űajare, buto bojori bujacā ĩna. Ito yija bero jetacaju gnaare cū tudicā ĩna.

21

Jerusalénju Pablo ĩ ware gaye

¹ Jesure tuorūnārāre ware goticōri cumaju sājacu gna. Ito yicōri riojoti Cos wame cutiri yogaju wacu gna. Gaje rumu Rodas wame cutiri yogaju wacu gna. Itijuna Pátara majado ejacu gna. ² Ito bajiri majado gna űaroca, “Feniciaju waro ya adiga cuma”, ĩna yija, itigana wacu gna. ³ Warāju Chipre wame cutiri yoga ti rēta wacu gna. Gācodujajuare űacu iti yoga. Siria sita riojore wacu gna. Tiro jetaca cuma bucu gajeoni iti cūroti űajare ito űucūcu gna. ⁴ Itoju Jesure tuorūnārāre ti bujacu gna. Ito bajiri ĩna rāca juā āmojeno rumari tujacu gna. Espiritu Santo ĩnare ĩ gotire masicōri, Jerusalénju Pabloure wa rotibiticā ĩna. ⁵ Ito bajiro ĩna yibojarocati juā āmojeno jediri rumu wasuoca gna mūcana. Ito gāna

Jesure tʰorũnrã ĩna manojosãromia ĩna rĩa cuni gua rãca cuto sɔjɱajɱ baba cɱti wacõri jetacajɱ ejacã ĩna gɱa rãca. Ito jajɱjɱ ejacõri rijomunigãna ĩini rũjũcõri cojɱti ĩna rãca Diore busicɱ gɱa. ⁶ Ito yija bero ĩnare ware goticɱ gɱa. Ito yi tĩocõri cumajɱ sãjacɱ gɱa. ĩnama tɱdicoacã.

⁷ Tirona wacõri Tolemaida jetaca ejacɱ gɱa. Itojɱ ejacõri Jesure tʰorũnrãre senicɱ gɱa. Ito yicõri co rɱmɱ tujacɱ gɱa ĩna rãca. ⁸ Gaje rɱmɱ itona wacõri Cesarea wame cɱtiri cuto ejacɱ gɱa. Ito ejacõri Dios oca goti ucuri masɱ Felipe ya wi wacɱ gɱa. ĩ ĩayijɱ Jerusalɛnjɱ Jesure tʰorũnrãre apõstol mesare eja bɱarocɱ ĩna cũrɱ. ĩ ya wi tujacɱ gɱa. ⁹ Jɱariarã rĩa romia cɱtiquĩ Felipe. Manɱjɱ mana ĩnacã ĩna. Dios oca tʰocõri gãjerãre goti rɛtori masa ĩnacã ĩna. ¹⁰ Ito co rɱmɱ meje gɱa ĩnaroca Judea sita gagɱ Dios oca gotiri masɱ Agabo wame cɱtigɱ ejaquĩ. ¹¹ Gɱa tɱ ejacõri Pablo ya wecɱ wirowa ruaguĩ ĩ. Ito yicõri ĩmasiti gɱbori, ãmori siatuquĩ. Ito yicõri ado bajiro gotiquĩ ĩ:

—Espĩritu Santo yɱre ĩ gotija, Jerusalɛnjɱ judio masa ado bajiro siaturã yirãji adi wirowa wecɱ wirowa ɱjare. ĩre siatucõri judio masa meje ĩnarãre ĩsirã yirãji, yiari gotiami Espĩritu Santo yɱre, yiquĩ Agabo.

¹² Ito ĩ yija tʰocõri, gɱa ito yicõri Cesarea gãna cuni, “Wabesa mɱ Jerusalɛnjɱ”, yiari goticɱ gɱa Pablore. ¹³ Ito bajiro gɱa yibojarocati Pablojɱama ado bajiro cɱdiquĩ:

—Otibesa mɱa. Mɱa otija ticõri, bojori bɱja yɱ. Ito bajibojagɱti yɱ tʰoĩarise ĩnaro bajiroti bajiro yiroja. Yɱre ĩna sia ãmoja, “Siabesa mɱa”, yibicɱja

yu. Mani ʘju Jesure yu tuorũnugũ ñajare Jerusalénju yure ñna sĩa ãmoja cuni, wanu quenaru godaboguja yu, yiquĩ Pablo guare.

¹⁴ Gua gotiro bajiro i cudibeja, itocõ jidicãcu gua. Ito yicõri ado bajiro ñre yicu gua.

—Mani ʘju ñ ãmoro bajiroti bajijaro, yicu gua ñre.

¹⁵ Ito yija bero seo tiorãti Jerusalénju wacu gua.

¹⁶ Cesarea gãna coriarã Jesure tuorũnurã guare baba cuti wacã. Sīgũ Mnasón wame cutigu ya wiju guare ãmi wacã ñna. Chipre gagu ñagoru ñayiju ñ. Co rodo meje Jesure tuorũnugũ ñagũ ñayiju ñ. ñ ya wi tujacãrã ejacu gua.

Santiagore Pablo ñ tigu ejare gaye

¹⁷ Jerusalénju gua ejaroca queno wanu quenacõri guare boca ãmicã Jesure tuorũnurã. ¹⁸ Gua eja busuari rumu Santiagore gua tirã waja, gua rãca waquĩ Pablo. Jãjarã Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã ñacã Santiago tu. ¹⁹ “¿Ñati ma?” yi tlogũ, “Judio masa meje ñarãre Dios oca yu gotija, jaje quenarise yĩni Dios”, yirocu jeyaro rêtare gaye gotiquĩ Pablo ñare. ²⁰ Iti tuocõri queno wanu quenacõri, “Queno yigu ñami Dios”, yicã ñna. Ito yicõri Pablore ado bajiro yicã ñna:

—Mani masa jãjarã ñama Jesure tuorũnurã. Jesure tuorũnurã ñabojarãti Moisés ñ rotiado bajiro riti manire rotiana ñna maji. ¿Itire masibeati ma? ²¹ Gãjerãjuama ado gãnare ado bajiro ñare gotiama: “Mani masa gãjerã cutoriju ñarãre queno riasobisĩ Pablo. Ito yicõri Moisés ñayoru ñ rotire gayere jidicã rotiñi ñ. ñna rĩa ũmuare wiroti ta rotibisĩ ñ. Ito yicõri mani masa yisotire gayere jidicã rotiñi Pablo”, yisotiana coriarã mare busirã, yicã

Pablöre. ²² M_u ejaja t_uocōri, minijuarã yirãji masa. ¿İna ito bajiro yija, no bajiro yigujada m_u? ²³ Ado bajiro m_u yija quenaroja. Ado mani rãca ũmua j_uariarã ñama, “M_u tiro riojo ado bajiro yiana g_u”, Diore yiana ñama İna. “G_u yiana yiado bajiroti”, yiana yirona, Dios ya wij_u joa sua rotirã warã yama İna. ²⁴ İna rãca wasa m_u c_uni. İna ñeñaro yirise coe ãmorã ovejare gãme İsirã yirãji İna. Ito bajiro yicōri Diore r_uc_ub_uorã ovejare s_iacōri soerã yirãji İna. İnare bajiro yiba m_u c_uni. Ito yicōri paiare m_ua jeyaro joa sua roti masitoni m_u s_ig_uti ovejare waja yiba. Ito bajiro m_u yija ticōri, “Moisés İ rotirise c_udig_u meje ñami Pablo’, gãjerã İna yiriseama, b_uroti bajia. Ñaro bajiroti c_udiami Pablo”, yirã yirãji mani masa, yicã İna Pablöre. ²⁵ Judio masa meje ñarã Jesure t_uor_un_urãre p_ap_era cōacu g_u. Ado bajiro İnare goti ucacu g_u: “G_u judio masa bajiro g_u yisotirise robo bajiro m_ua yibeja c_uni no yibeja m_uarea. Adi riti m_uare goti ñuca g_u. İna meni rujeor_ure İna ecarise babesa m_ua. Rıre c_uni idibesa. Ām_uma wãñiatanare babesa. Baroto rioj_ua rı cōaja quena. Ito yicōri m_uamasiti m_ua ya ruj_u ñeñaro iti t_uoıaro bajiroti ñeñaro yibesa”, yı ucacu g_u, yicã İna Pablöre.

Dios ya wij_u Pablöre İna ñiare gaye

²⁶ Ito yija gaje r_um_u Dios ya wij_u İna ũmua j_uariarãre ãmi wayij_u Pablo. İna ñeñaro yirisere coe ãmorã Dios ya wı sãja wacōri paia mesare ado bajiro gotiyij_u Pablo: “Adocō ũm_uari r_uya maji g_u ñeñaro yirise coe roti r_um_uari. S_usari r_um_u ejaroca Diore g_uare yiari oveja m_ua soe İsire ãmoa g_u”, yiyij_u Pablo paia mesare.

27 Susari rumu ejaroca judio masa Asia sita gāna Dios ya wiju Pablo i ñaja tiyijarā. Īre ticōri, Pablоре junisiniјaro adi cuto gāna yirona, masare oca riawusoyjarā ĩna. Ito yi Pablоре ñiacōri ado bajiro masare busiyjarā ĩna:

28 —Guare ejabuaya gua ñarā mu. Āni ūmugūti ñami manire ñeñaro busi ucuri masu. “Moisés i rotirise gayere quenarise meje ña”, yi masare goti batoami i. Ito yicōri adi wi Dios ya wire ñeñaro busitugu ñami i. Judio masa meje ñarāre adi wi Dios ya wi āmi ejañi i. Ito bajiro i yija adi wi Dios ya wire ñeñogū yami i, yiyijarā ĩna gājerāre gotirā.

29 Cuto gudareco Trófimo wame cutigu rāca Pablo i ñaja ticōri, ito bajiro gotiyijarā ĩna. Judio masu meje ñayiju Trófimo. Efeso cuto gagu ñayiju i. Ito ĩnare ti buјacōri, “Judio masu meje ñagūre Dios ya wiju āmi waru i”, yi tuoļayijarā ĩna. Iti tuoļa warā, iti cuto gānare ito bajiro gotiyijarā ĩna.

30 ĩna ito yija tuocōri, iti cuto gāna gāmeri oca riawusayijarā. Ito bajiri ūmaquedi wacōri Dios ya wiju sājayijarā ĩna. Pablоре ñiacōri weja budi wayijarā ĩna. Ito bajiri i budigorijati soјeri bia jeocōyijarā, mucana tūdi i sājame yirona. 31 Īre sļaboyijarā ĩna. Ito ĩna yirā wāna yirocati, masa iti cuto gāna oca riawusarise oca ejayiju Romano masa surara ujure. 32 Iti oca tuocōri i ya surara, ito yicōri i roca gāna uјarāre cūni mioјuyiju i. Ito bajiri ūmaquedi wacōri, masa ĩna oca riawusa ñaroјu ejayijarā ĩna. Surara uјu i ya surara rāca ejaja ticōri, Pablоре ja jidicāyijarā ĩna. 33 Ito yija surara uјu i ya surarare Pablоре ñia rotiyiju i. Ñia roticōri јuа ma

come mana sia rotiyijũ. Ito yicõri masare seniĩayijũ ã:

—¿Ñimũõcũ ñati ãni? ¿Ñeoni seti ñati ãre? yiyijũ ã masare.

³⁴ Ricati riti tũoĩa awasã busiyijarã ãna. ãna awasãmũcutija tũo masibiticõri, “Iti seti ña”, yi masibisijũ ã. Ito yija Pablõre ãna surara wijũ ãmi wa rotiyijũ surara uju. ³⁵⁻³⁶ Surara wijũ ãna ãmi waja ticõri masa jãjarã sũya wayijarã. “ãre sãacõña”, yi awasã sũyayijarã ãna. Surara ya wi mũjado ãna ejaroca, bũto bũsa junisini oca sũoyijarã ãna. Ito bajiri Pablõre masa sãame yirona surara ãmi mũja wayijarã ãre.

Masa tiro riojo, ñe seti ma yũre Pablo ã yire gaye

³⁷ Surara wijũ ãna ãmi sãjarã wãna yiroca, ado bajiro surara ujuũre busiyijũ Pablo griego ocana:

—Mũ rãca busi ãmoa yũ, yiyijũ.

Iti tũocõri:

—¿Griego oca masiati mũ? yiyijũ surara uju Pablõre. ³⁸ Griego oca mũ busijama, Egipto gagũ meje ña mũ. ¿Masare oca riawũsacõri ujarãre rãtocũ ãmorã cuatro mil ñarãre baba cuti wacõri yucũ manojũ wa ucurũ meje ñati mũ? yi seniĩayijũ ã Pablõre.

³⁹ Ito yija ado yiyijũ Pablo ãre:

—ã meje ña yũ. Judio masũ ña yũama. Cilicia sita, Tarso wame cutiri cuto ñasari cuto gagũ ña yũ. Masare yũre busi roticũati mũ, yiyijũ Pablo surara ujuũre.

⁴⁰ Ito ã yijare, “Busiya mũ”, yiyijũ Pablõre. Ito bajiri mũjado rũgõcõri masare oca tagũ ãmo wũamoyijũ ã. Masa ãna oca tadiroca hebreo ocana busiyijũ Pablo:

22

1 —Y_u ñarã t_uoya maji. “Ñe seti mami”, m_ua yitoni m_uare oca gotig_u ya maji, yiyij_u Pablo.

2 Ñna oca i b_usija t_uocõri, b_uto b_usa oca tadiyijarã ñna. Ado bajiro gotiyij_u Pablo ñnare:

3 —Y_u c_uni judio mas_uti ña. Cilicia sita, Tarso wame c_utiri c_uto rujea_u ña y_u. Ito yicõri ado Jerusalénj_u b_uc_uar_u ña y_u. Gamaliel wame c_utig_una s_uoriti papera riasotic_u y_u. Mani ñic_usabatia ñna rotiyore gayere queno riasotic_u y_u. Adi r_um_uri m_ua Diore c_udisotiro bajiroti Diore c_udi ãmosotic_u y_u c_uni. ⁴ “Diore queno c_udig_u ña y_u”, yi t_uoãbojacõri, Jesure t_uor_un_urãre ñeñaro ñna t_ub_ujaroca yic_u y_u. S_uacõc_u gajerea. Ëm_ua, romiare c_uni ñia wacõri tubiasotic_u y_u. ⁵ Paia _uj_u ito yicõri mani ñic_usabatia ñnari masa, “Ito bajiroti yiqui ñ”, yi masiama ñna y_ure. Ñnati papera meni ñsicã y_ure, mani ñarã Damasco gãnare y_u ñotoni. Iti papera ãmicõri, Jesure t_uor_un_urãre ãmac_u y_u. Ito bajiri Jesure ñna t_uor_un_ure waja ñnare ãmi wadicõri ado Jerusalénj_u ñnare tubiaroc_u yibojac_u y_u.

Ado bajiro Jesure masis_uoc_u y_u, Pablo i yi gotire gaye

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

6 'Ma y_u waroca, Damascoj_u y_u cõñaroca, ñajasaroti ãm_ua g_udareco ñmac_uj_u gaye b_uto yobusurise y_ure s_uatic_u. ⁷ Ito bajijare quedicoac_u y_u. Ito bajicõri ado bajiro y_ure s_ug_u i b_usija t_uoc_u y_u: “Saulo, ¿no yija y_ure ñeñaro yi ãmoati m_u?” ⁸ Iti t_uocõri ado bajiro c_udic_u y_u: “¿Y_u Ëj_u ñim_u ñnati m_u?” yic_u y_u. Ito yija ñj_ua ado bajiro c_udiqui:

“Yuti ña Jesús Nazaret gagu. Yuti ña mu ñeñaro yi ãmogã”, yiquĩ ï yare. ⁹ Iti busurise ticõri yu rãca wacana ucacã. Busurisere tibojarãti yare busicacu oca tuobiticã ña. ¹⁰ Ito bajiro yare busija tuocõri, ñre seniãacu yu. “¿No bajiro yu yire ãmoati yu Uju mu?” yicu yu. Yu ito yija yare ado bajiro cudiquĩ ï: “Wamũña Damascoju wasa. Itoju sãgũ mare gotigu yiguĩji jeyaro moare yu mare cũre”, yiquĩ ï yare. ¹¹ Iti busurise yu tija cajea godacoacu yare. Ito bajiri yu rãca gãna Damascoju yare tũa ejacã ña.

¹² Itoju sãgũ Ananías wame cutigu ñaquĩ. Moisés ñayoru ï rotirise gaye ñaro bajiroti cudigu ñaquĩ ï. Ito ñarã judio masa, “Queno yigu ñami ï”, yi busicã ña ñre. ¹³ Iti cuto yu ejaja bero yare tigu ejaquĩ Ananías. Yu tu ejacõri ado bajiro yiquĩ ï yare: “Yu yagu Saulo, cajea ruyurise boca ãmiña mucana”, yiquĩ yare. Ito ï yirocati cajea ticoacu yu mucana. Ito bajiri ñre ticu yu. ¹⁴ Ito yija ado bajiro yiquĩ ï yare: “Dios mani ñicusatia ña rucaburo ï beseru ña mu. Ñ amorise mu masitoni, ï macu ñeñaro yĩabicure mu titoni, ito yicõri ï busirisere mu tuotoni mare cũñi Dios. ¹⁵ Jesús ocare goti ucugu yiguja mu. Mu tigore, mu tuogore cani masa catori jeyaro goti ucugu yiguja mu. ¹⁶ Sejabesa ñja. Cojiti Jesure tuorãnacõri, mu ñeñaro yirise ï coetoni seniña. Ito yicõri idé gu rotiya”, yiquĩ Ananías yare.

“Judio masa meje ñarãre goti ucutẽña”, yiquĩ Jesús yare, Pablo ï yire gaye

¹⁷ Ito ï yija tuocõri, ñaro bajiroti yu cudija bero Jerusalénju tãdi wacu yu. Ito ejacõri Dios ya wiju Diore busigu ejacu yu. Diore busigujmu mani Uju

Jesure cāiticu yu. ¹⁸ Ī ado bajiro yiquĩ yure: “Cojiti adi cato Jerusalénre wagoya. Ado gāna masa yu ocare ĩnare mu gotibojaja, tuomena yirāji ĩna”, yiquĩ ĩ yure. ¹⁹ Ito ĩ yija tuocōri, ado bajiro cudicu yu: “Ado gāna jeyaro yu yigorere masiama ĩna. Mure tuorūnura minijuara wiju ĩnarāre āmi wacōri tubiacu yu. Ito yicōri ĩnare jasoticu yu. ²⁰ Mu oca gotiri masu Estebanre ĩna sĭaja ito ti rūgōcu yu. Īre sĭarā ĩna yutabuju ruacūrise coderi masu ñacu yu. Ito bajiri ĩre sĭaja ticōri, ‘Ito bajiroti uja’, yi tuoĩacu yu cūni. ‘Ito bajiroti yiquĩ Pablo’, yi masiama masa ado gāna”, yicu yu mani Ūjure. ²¹ Ito bajiri, ĩjua yure ado bajiro gotiquĩ: “Wasa sōju judio masa meje ĩnarāre mu riasotoni. Mure sōju cōa yu”, yiquĩ mani Ūju Jesús, yiari gotiyiju Pablo masare.

Surara uju Pablöre ñia rotire gaye

²² Ito bajiro ĩ yirocati ĩre tuosusayijarā masa. Mucana junisinicōri awasā tudiyijarā ĩna:

—Godacoarujami. Catibitirujami, yiyijarā ĩna.

²³ Tujare mejeti awasāyijarā ĩna. Ito yicōri ĩna ya yutabujuri ruacōri ũmacūju cōamuooyijarā. Ito yicōri sita rūnacōri reamuyijarā ĩna, ĩna junisinirise ĩorā. ²⁴ Ito ĩna yija tuocōri, surara uju ĩ ya surarare, Pablöre ĩna ya wiju āmi sĭaja wa rotiyiju: “¿Ñe seti tudiatu masa mure?” yirocu, “Pablöre bajeya”, yiyiju surara uju ĩ ya surarare. ²⁵ Īre bajerona ĩna sia rūgō tĭorocatu ado bajiro busiyiju Pablo ito gagu ujure:

—¿Sĭgū romano masure mua bajeja quena ñarajada? “Itocō seti ña ĩre”, ujarā ĩna yibitibojarocatu, ¿yure bajerā yatı mua? yiyiju Pablo ito ñagū ujure.

26 Ito ï yija tɔocõri, ɯjɯ tɯ wacõri ado bajiro ïre gotiyijɯ ï:

—Queno tɔoïaña mɯ yiroto riojɯa. Ñani ïmugũ mɯ baje rotigɯ romano masɯ ñami, yiyijɯ ï surara ɯjɯre.

27 Ito ï yija tɔocõri, Pablöre seniïayijɯ surara ɯjɯ:

—¿Riti ñati romano masɯ mɯ ñarise?

—Ïti ña yɯ, yiyijɯ Pablo.

28 Ito ï yija, ado bajiro yiyijɯ surara ɯjɯ ïre.

—Jairoguti niyeru waja yicɯ yɯ romano masɯ ñarocɯ.

Ito bajiro ï yija tɔocõri:

—Romano masɯ rujeaɾɯti ña yɯ, yiyijɯ Pablo.

29 Ito ï yija tɔocõri, ïre baje ãmobojarã güirã bata rügüyijarã. “Romano masɯ ñami”, yi tɔo masicõri, “Bujato romano masure baje rotiyija yɯ”, yi tɔo güiyijɯ ï, surara ɯjɯ cɯni.

Ujarã ñasarã riojo Pablo ï bɯsire gaye

30 Gaje rɯmɯ, “¿Ñe setina Pablöre tudiyijari masa?” yirocɯ, paia ɯjarã, judio masa ɯjarã ñasarãre cɯni miojuyijɯ surara ɯjɯ. Ito yicõri Pablöre come mari õjacõri, ïna riojo ãmi wacõri jidi rügõyijɯ.

23

1 Judio masa ɯjarãre tijucõri ado bajiro yiyijɯ Pablo:

—Yɯ ñarã yɯ catirocõ Dios ï ãmoro bajiro yisoticɯ yɯ. Ito bajiri ï riojo ñe ɯsiribeto ña yɯ, yiyijɯ Pablo ïnare.

2 Iti tɔocõri paia ɯjɯ Ananías wame catigɯ Pablo tɯ rügõrãre: “Ïre rise jabiatẽña”, yiyijɯ. 3 Ito bajiro ï yijare ado bajiro yiyijɯ Pablo ïre:

—“Queno yigũ ña yũ”, yigũ ñabojaguti, ñeñaro yigũ ña mũ. Ito bajiri iti waja ñeñaro mũ tũbũjaroca yigũ yiguĩji Dios mũre. Dios ï rotirisena sũoriti, “Cũdigũ ña mũ. Cũdigũ meje ña mũ”, yi mũ yũre bese ãmoja, ¿no yija ï rotirise cũdibiticõri yũre ja rotciati mũ? yiyijũ Pablo paia ujure.

⁴ Ito ï yija tũocõri, ito ñarã ado bajiro yiyijarã Pablore:

—Dios ï beserũ paia uju ñasagũre ñeñaro busia mũ, yiyijarã ñna, ito tũ ñarã.

⁵ Ñna ito yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Pablo:

—“Paia uju ñasagũ ñaguĩji”, yibijũ yũ ñarã yũ. Dios oca iti gotija, “Mũa ujarãre busitubesa”, ya ï oca. “Uju ñasari masũ ñami ï”, yũ yi masija, ïre busibitiborũja yũ, yiyijũ Pablo.

⁶ Judio masa ujarã ricati riti tũoĩarã ñayijarã. Gãjerã saduceo gaye tũoĩayijarã. Gãjerã fariseo gaye tũoĩayijarã. Iti masicõri oca sũo busaro busiyijũ Pablo:

—Fariseo gaye tũoĩagũ ña yũ cũni. Yũ ñarã cũni ito bajiro tũoĩarã ñama. “Masa ñna godaja bero mũcana tũdi catirã yirãji”, yi tũoĩagũ ña yũ. Ito bajiro yũ tũoĩagũ ñajare, “Ïre seti ña”, yi ãmoa mũa, yiyijũ Pablo ñnare.

⁷ Ito ï yija tũocõri, saduceo gayere tũoĩarã, fariseo gayere tũoĩarã ñnamasi tũoĩa gãmeri busiyijarã. Sũgũre bajiro tũoĩarã ñabojarãti gãmeri bata rũgũcoayijarã ñna. ⁸ Saduceo gaye tũoĩarã ado bajiro yi tũoĩama ñna: “Masa ñna godaja mũcana tũdi catimenaji, Dios ñaro gãna ángel mesa manaji, ito yicõri rãmũa cũni manaji”, yi tũoĩarã ñna saduceo gaye tũoĩarãma. Fariseo gaye tũoĩarãma ado bajiro tũoĩama ñna: “Masa ñna godaja mũcana

tudi catirã yirãji, Dios ñaro gãna ángel mesa ñarãji, rãmúa cuni ñarãji”, yi tũoĩarã ñama fariseo gaye tũoĩarã. ⁹ Ito bajiri ricati riti tũoĩarã ñari, ruje awasãyijarã ñna maji. Ito yija judio masa rotirise riasori masa busirona wumũ rũgũyijarã. Ñna cuni fariseo gaye tũoĩarã ñayijarã:

—Ñejua ñeñarise yigũ meje ñami ãni. Damascoju ñ waroca ángel ñre busirũ gajea. “Ito bajiro meje bajiyija”, yibitirũja manire, Diore mani cãdibitibe maji, yiyijarã ñna.

¹⁰ Buto ñna gãmeri tũoĩa busija tũocõri, “Pablore sĩa baterã yirãji ñna”, yi tũoĩayijũ surara uju. Ito bajiri ñ ya surarare jiyijũ ñ. Ñnare jicõri ado bajiro rotiyijũ: “Pablore ñna watoju ãmi wacõri mũcana mũa ya wijũ cũña”, yiyijũ surara uju ñnare.

¹¹ Iti ñami mani Uju Jesús Pablore goaĩoyijũ. Ñre goaĩocõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Oca sũoña Pablo mũ. Adijũ Jerusalén ñagũ yũ gayere mũ busiro bajiroti Romaju cuni busigũ yigũja mũ, yiyijũ Pablore.

Pablore sĩarona ñna cũñre gaye

¹² Gaje rũmũ coriarã judio masa minijuacõri, “Pablore sĩarũja mani”, yi tũoĩayijarã. “Ñre mani sĩaroto riojũa, bamenaji mani, ito yicõri idime-naji maji”, yi tũoĩayijarã ñna. “Ñre mani sĩabeja, manijũare Dios ñ sĩaja quena”, yiyijarã ñna. ¹³ Sĩgũ robo bajiro ito bajiro yi gãmeri busi ñarã jũarã masacõ rẽto busaro ñayijarã ñna. ¹⁴ Ito bero paia ujarã, judio masa bucũrãre cuni busirã wayijarã ñna. Ñna tũ ejacõri ado bajiro yiyijarã ñna:

—Gua sīgū bajiro riti t̄oĩacōri, “Pablöre mani s̄aroto rioj̄ua, babiti, idibiti yiana mani. Īre mani s̄abeja, manij̄uare Dios ĩ s̄aja quena”, yib̄u gua. ¹⁵ M̄ua, judio masa ɯjarā c̄uni ado bajiro m̄ua yija quena. Adoc̄ata surara ɯj̄ure oca cōaña, jane busuri Pablöre m̄ua t̄u āmi wadijaro. “Riti ĩre seti ñaja masi āmoa gua. Ado āmi waya Pablöre”, yi ruo oca cōama surara ɯj̄ure. M̄ua ito yija ado Pablo ĩ ejabeto riti ĩre boca s̄ana gua, yiyijarā ĩna. Ito bajiri ɯjarā c̄uni, “Baɯ, ito ɯjaroja maji”, yiyijarā.

¹⁶ Pablo romio mac̄u iti oca bajirisere masiyij̄u. Ito bajiri Pablöre iti oca, gotiroc̄u surara wij̄u wayij̄u ĩ. ¹⁷ Itoj̄u ejacōri Pablöre gotiyij̄u ĩ. Ito ĩ yija t̄uocōri, ito gaḡu surara mas̄ure jiyij̄u Pablo:

—Āni mam̄ure m̄u ɯj̄u t̄uj̄u āmi wasa. Oca gotiroc̄u yiri seyoami ĩ, yiyij̄u Pablo surara mas̄ure.

¹⁸ Ito ĩ yija t̄uocōri, ĩ ɯj̄u t̄uj̄u āmi wayij̄u ĩ. Ī ɯj̄ure ado bajiro gotiyij̄u ĩ:

—Gua tir̄un̄gū Pablo ȳure ji ñucacōri, “Āni mam̄ure m̄u ɯj̄u t̄uj̄u āmi wasa”, ĩ yijare āmi wadib̄u yu. M̄ure oca gotiroc̄u yiri seyomi ĩ, yiyij̄u ĩ, ĩ ɯj̄ure.

¹⁹ Ito ĩ yija t̄uocōri, gajero b̄usa ĩre t̄ua wacōri seniñayij̄u:

—¿Ñe ȳure gotiroc̄u yiri m̄u? yiyij̄u surara ɯj̄u.

²⁰ Ito yija Pablo romio mac̄u ado bajiro gotiyij̄u:

—Judio masa sīgū robo t̄oĩacōri ĩna ɯjarā riojo Pablöre m̄u āmi watoni oca cōarā yirāji. “Riti ĩre seti ñaja masi āmoa gua”, yi ruorā yirāji ĩna. ²¹ ĩna ito bajiro m̄ure yija t̄obeja m̄u. ĩna r̄aca ḡana j̄uarā masacō r̄eto b̄usaro ma ḡudareco Pablöre s̄arona bocati ñarāji ĩna. “Pablöre mani s̄aroto rioj̄ua babiti, idibiti yiana mani. Īre mani s̄abeja,

ito bajiroti quenabeto tōbujacōana mani”, yi tūoīa ñarāji ĩna. M̄u gotiroti gayere bocaticāma ĩna, yiyij̄u Pablo romio macu ūj̄ure.

22 —Yure m̄u gotirise gājerāre goti bato yibeja, yi t̄iogū, “Wasa”, yiyij̄u surara ūj̄u ĩre.

Félix tu Pablöre ĩna āmi wa rotire gaye

23 Ito yija surara ūj̄u, ĩ bero ñarā ūjarāre jiyij̄u j̄uarāre. Ito bero ado bajiro ĩnare rotiyij̄u ĩ:

—Adi ñami nueve t̄ujaroca Cesareaju Pablöre āmi warā yirāji m̄ua. Adocō jājarā ñarā yirāji m̄ua rāca warā: Doscientos ñarā yirāji ḡubona warā. Ito yicōri setenta ñarā yirāji cabaru joena warā. Ito yicōri doscientos ñarā ñarā yirāji rearebisu yuc̄ari r̄ucorā. 24 Ito yicōri Pablo ĩ jesa warocu cabarure buja yucāña m̄ua. Ūj̄u Félix wame cutigu tu catiguti Pablo ĩ ejare āmoa ȳu, yiyij̄u surara ūj̄u ĩ bero gāna ūjarāre.

25 Ado bajiro ĩna rāca Félixre papera cōayij̄u surara ūj̄u:

26 “Ȳu Claudio Lisias adi papera cōa. ¿Ñati ūj̄u ñasagu Félix m̄u? 27 Judio masa āni Pablöre ñiacōri s̄ia āmoñi ĩna. ‘Romano masu ñami āni’, ĩna yija t̄uo masicōri, ĩre siame yirona ȳu ya surara rāca camotacu ḡua. 28 ‘Iti seti ña ĩre’, ĩna yija t̄uorocu, judio masa ūjarā tu āmi ejacu ȳu Pablöre. 29 ‘Ḡua ñic̄usabatia ĩna rotire gayere c̄adibicu ñami āni’, yirā ĩre junisinicā ĩna. ĩre ĩna s̄ia āmoja, ĩre ĩna tubia āmoja, ñej̄ua b̄uto seti manicu ĩre. 30 Judio masa Pablöre s̄iarona ĩna c̄unire gaye masicōri, m̄u tu ĩre cōa ȳu. ĩre oca meniri masare c̄uni cōa ȳu, ‘Ado bajiro seti ña ĩre’, m̄ure ĩna yitoni. Itocō ña”, yi ucayij̄u surara ūj̄u Félixre papera cōagū.

³¹ Ito bajiri surara uj̄ũ ĩ rotiro bajiroti Pablore ñami wacõri Antípatris ejayijarã ĩna. ³² Busuri surara gubona wana ĩna ya wij̄ũ t̄adicoayijarã m̄ucana. Cabaru joe wana riti Pablo rãca wayijarã. ³³ Cesarea ejacõri uj̄ũ Félixre papera ĩsiyijarã ĩna. Ito yicõri Pablore ĩ t̄ũ c̄uyijarã ĩna. ³⁴ Iti papera boca ãmi ti t̄iocõri ado bajiro Pablore seniñayij̄ũ ĩ:

—¿Noj̄ũ gaḡũ ñati m̄ũ? yiyij̄ũ uj̄ũ ĩre.

Ito ĩ yija:

—Cilicia sita gaḡũ ña ȳũ, yiyij̄ũ Pabloj̄ũ. “Cilicia sita gaḡũ ña ȳũ”, ĩ yija t̄uocõri, ³⁵ ado bajiro yiyij̄ũ Félix ĩre:

—“M̄ũre seti ña”, yirã ĩna ejaroca ĩnare m̄ũ busija t̄uoc̄uja ȳũ maji, yiyij̄ũ Félix.

Ito yija ĩ ya surarare tir̄ũn̄ũ rotiyij̄ũ ĩ Herodes ñajac̄ũ ya wi jaja wij̄ũ.

24

Félix tiro riojo, “Seti ma ȳũre”, Pablo ĩ yire gaye

¹ Co d̄ujamocõ r̄um̄ari bero paia uj̄ũ Ananías wame c̄utiḡũ, ito yicõri judio masa b̄uc̄arã rãca Cesareaj̄ũ ejayijarã. ĩnare busi ĩsigũ Tértulo wame c̄utiḡũ ĩna rãca ejayij̄ũ. Cesareaj̄ũ ejacõri uj̄ũ t̄uj̄ũ wayijarã ĩna, “Pablore seti ña”, yirã warã. ² Ito yija uj̄ũ Félix Pablore jiwio rotiyij̄ũ. “Pablore seti ña”, yiroc̄ũ ado bajiro yiyij̄ũ Tértulo Félixre:

—Queno ya ȳũ uj̄ũ m̄ũ. M̄ũ masirisena s̄horiti, oca ma manire. Ito bajiri ñej̄ũ t̄uo güire ma manire. Ito bajiri jeyaro quena ña adi sita. Adi sita gãna masare queno ejab̄ũ m̄ũ. ³ Ito bajiro m̄ũ yisotirise masicõri masa jeyaro m̄ũre wan̄ũama. Ȳũ uj̄ũ b̄uto ȳũ r̄ũc̄ũb̄uoḡũ, queno ya m̄ũ, ya ḡũa.

⁴ Yoari yu busija, mu moaroti mare ruyurioboguja mxcana yu. Ito bajiri yure queno yicōri yoari mejeti yu busija tuoja maji. ⁵ Āni űami masare usirioro yi jaigu. Co cuto ruyabeto wa ucucōri judio masare oca riawuso ucuami ĩ. Jesús Nazaret gagure tuorũnũrã ujũ űami āni. ⁶ Dios ya wi ñeño āmogũ ito õno sãjarãona meje rãca sãjañi āni. Ito bajiri ĩre ñiacu gũa. Gũa ñicusabatia ĩna rotiado bajiro, “ĩre seti ña”, yi āmobjacu gũa. ⁷ Ito bajiro gũa yi āmobjarocati surara ujũ Lisias gũa tu ejacōri sēoro yicōri guare, Pablore emagoquĩ. ⁸ Ado bajiro guare yiquĩ ĩ: “ ‘Pablore seti ña’, muu yi āmoja, adi sita gagu ujũ Félix tu wasa”, yiquĩ ĩ guare. Ito ĩ yija tuocōri, ado bajiro yicu gũa: “Mamasiti, ¿ñe seti ñati mare? yi seniĩate mu. Ito bajiro mu seniĩaja bero gũa gotirise, ‘Riti ña’, yigu yiguja mu”, yicu gũa Lisiasre, yiyiju Tértulo Félixre.

⁹ Ito ñarã ĩ rãca gãna judio masa cuni, “Riti ña”, yiyijarã ĩna. ¹⁰ Ito yija Félix Pablore amo buyeyiju, “Busiya”, yirocu. Ito ĩ yija ticōri, busisuo yiju Pablo:

—Yu masia, adi sita gagu ujũ iti ramuju ñasuru ña mu. Ito bajiri mu riojo wanu quenacōri, “Ñe seti ma yure”, yirocu busigu ya yu. ¹¹ Juu gubojeno ramuriti taja maji Jerusalenju Diore rucubogũ yu ejaja bero. “¿Riti ñati?” mu yija, gãjerãre seniĩaña mu. ¹² Nocãta Dios ya wiju minijuacōri jãjarã rãca yu busi tuoja, tibiticã ĩna. Ito yicōri minijuara wiriju masare yu riawusoja, ito yicōri cutoju yu riawusoja, nocãta yure tibiticã ĩna. ¹³ Yure tigoana roboti, “Seti ña ĩre”, yi goti masimenaji āna. ¹⁴ Adi ñasarise mare goti rētobugu ya yu. Yu ñicusabatia ĩna yiado bajiroti, Jesure tuorũncōri Diore rucuboa

yũ. Āna, “Īre seti ña”, yũre yirã, Jesús oca bajirisere, “Bũroti bajaia rũore gaye ña”, yama ñna. Diore rũcũbũogũ ñari Moisés ĩ rotirise gaye rũcũbũoa yũ. Ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ñna ucare gaye cũni rũcũbũoa yũ. ¹⁵ “Ñeñaro yirã godarã, queno yirã godarãre cũni tũdi ñna catiroca yigũ yiguĩji Dios”, yama ñna. Yũ cũni ñnare bajiroti tũoĩa. ¹⁶ Ito bajiri quenarise riti ya yũ, Dios riojo, masa riojo cũni, “Seti ma yũre”, yũ yija quenaroti, yiyijũ Pablo.

¹⁷ 'Co rodo meje gaje cũtorijũ wa ucucõri, Jerusalénjũ tũdi ejacu yũ. Jerusalénjũ tũdi ejacõri bojoro bũjarãre niyeru batocũ yũ. Ito yicõri Diore rũcũbũogũ ĩre yiari waibũcũrã soe ĩsicũ yũ itojũ. ¹⁸ Dios ya wijũ ito bajiro yũ yi ñaroca judio masa Asia sita gãna rãca yũre ti bũjacã. Gũa masa yisotire gaye ñeñaro yirise yũ coe tĩoroca, yũre ti bũjacã ñna. Dios ya wi totijũ jãjarã masa manicã yũ rãca. Ito yicõri riawũsarã manicã. ¹⁹ Asia sita gãna Dios ya wijũ yũ ñaroca yũre tigoana, “Īre seti ña”, yirã, gotirã wadirũjama. ²⁰ ĩna gotirã wadibeja, ñna ado ñarã, gũa judio masa ujarã riojo, “Ado bajiro seti ñnacũ ĩre”, ñna yi gotija quena. ²¹ Coji ñna riojo oca sũo bũsaro ado bajiro bũsicũ yũ: “Godana mũcana tũdi catirã yirãji”, yicũ yũ. Ito bajiro yũ yicati bero ñajare, “Īre seti ña”, yirãji mũa yicũ yũ ñnare, yiyijũ Pablo Félixre.

²² Ito ĩ yija bero, “Queno yirã ñnama Jesure tũorũnũrã”, yi tũoĩacõri, ado bajiro yiyijũ Félix judio masare:

—Itocõti tũocũja maji yũ. Surara uju Lisias ĩ ejaroca, “Seti ña ĩre, seti ma ĩre”, yi besecũja yũ, yiyijũ Félix judio masare.

²³ Ito bajiri Félix tubiara wij_u Pablo ï tujatoni ï ya surarare tir_un_u rotiyij_u. “Tubiara wi t_u ja-beto ï ti _ãmoja r_ẽobeja. ï baba mesa ïna ejaja, tic_õama. R_ẽobeja. G_ãjer_ã ï baba mesa ïre ejab_ua _ãmoja, ejab_ua ja quena”, yiyij_u Félix. Ito ï yija bero wacoayij_u ï.

²⁴ Ito bero yoa busari ejayij_u Félix m_ucana ï manojo Drusila r_ãca. Judio maso ñayijo iso. Ito ejac_õri Pabl_ore ji rotiyij_u ï. ï ejaja tic_õri, “Jesu-cristore m_u t_uor_un_urise gaye gotiya g_uare”, yiyij_u Félix. ²⁵ Pablo ado bajiro gotiyij_u ïre: “ ‘Queno coroc_õ ñ_ãña’, yire gaye gotiami Dios manire. Manire ñe_ñaro yiroto _ãm_obojacati ñe_ñaro yibitir_uja manire. Co r_um_u mani ñe_ñaro yigorere waja senig_ũ yigu_ĩji Dios manire”, yiyij_u Pablo. Ito bajiro ï yija t_uoc_õri, _ucayij_u Félix.

—Wasa. Y_u no yibitij_u m_ucana m_ure ji ñucac_uja gaje t_uo remoroc_u, yiyij_u Félix Pabl_ore.

²⁶ “Ï y_ure niyeru ïsija, ïre buc_õac_uja y_u”, yi t_uo_ĩa wac_u, biyaro Pabl_ore ji ñucayij_u ï, ï r_ãca busiroc_u. Ito bajibojarocati ï _ãmoro bajiro meje yiyij_u Pablo. ²⁷ Ito ï yiroca riti j_ua rodo r_ẽtayij_u. Iti j_ua rodo bero Félix _uj_u ï ñarise budiyij_u. Ito yic_õri P_õrcio Festo wame cutig_u ïre _uj_u wasoayij_u. Félix _uj_u ï ñarise ï budiroto rioj_ua judio masa r_ãca queno ñaroc_u, Pabl_ore buc_õabisij_u ï maji.

25

Festo tiro riojo Pablo ï busire gaye

¹ Festo _udia r_um_uti ï _uj_u s_ãjaja bero Cesareana ñac_õri Jerusal_ẽn_u wa ucug_u wayij_u. ² Ito ï ejaroca

paia ɯjarã ito yicõri, judio masa ɯjarã ñasarã, “Pablore seti ña”, yirona ãre gotirã ejayijarã:

³—Gɯare queno yiya mɯ. Pablo ado Jerusalénju ã ejatoni ji ñucaña mɯ, yi josayijarã ãna Festore.

Ënarioti ado bajiro bɯsicãyijarã itiriojɯa: “Pablore ã ji ñucaja ma gɯdareco ãre sãacõana mani”, yi tɯoãabojayijarã ãna.

⁴Ëna ito yija Festojɯa ado bajiro yiyijɯ ãnare:

—Itojɯ Cesareajɯ tubiara wijɯ ñacãmi Pablo. Ito bajiri, “Yoari mejeti itojɯ yɯmasiti wacɯja”, yi tɯoãa yɯ. ⁵Mɯa rãca gãna coriarã ɯjarã ñarã yɯ rãca warɯjama. Seti ãre ñajama, yɯ rãca wacõri, “Seti ña ãre”, yirã warɯjama ãna, yiyijɯ Festo ãnare.

⁶Jɯa dɯjamocõ rɯmɯricõ Jerusalénju ñacõri, Cesareajɯ tɯdi wayijɯ Festo mɯcana. Ë eja busuari rɯmɯ ãna oca gãmeri seniãari wijɯ wayijɯ Festo. Itojɯ ejacõri Pablore ji ñucayijɯ ã. ⁷Pablo ã sãja ejaroca judio masa Jerusalén wadiana ã tɯ eja rɯgũyijarã. “Seti jaje ña ãre”, yibojarãti, “Iti ña seti ãre ñasarise”, yi goti rõtobu masibisjarã ãna. ⁸Ito ãna yija tɯocõri, “Yɯre seti ma”, yirocɯ ado bajiro yiyijɯ Pablo:

—Gɯa judio masa rotirise cɯdibicɯ meje ña yɯ. Dios ya wi ñeñogũ sãjabiticɯ yɯ. Ito yicõri Roma gagɯ ɯjɯre cɯdibiticõ yibiticɯ yɯ, yiyijɯ Pablo ito tɯo rujirãre.

⁹Judio masa rãca queno ñarocɯ, Festojɯa ado bajiro seniãayijɯ Pablore:

—¿Jerusalénju wa ãmoati mɯ? Jerusalénju masa tiro riojo, “¿Seti ñati mɯre?” yi yɯ seniãare, ¿ãmoati mɯ? yiyijɯ Festo Pablore.

¹⁰Ito bajiro ã yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ Pablo:

—Meje. Adojm ña yu, “Mure seti ña, mure seti ma”, ujarã ña riojo gotirojm ña yu. Adojm Roma gagu ujũ ñe ejabuari masa, “Mure seti ña, mure seti ma”, yirã tujũ ña yu maji. Adojm ñaraja yure. “Judio masare ñeñaro yibitiquĩ ñ”, yi masia mua. ¹¹ “Ñe bũto seti ña”, yicõri yure mua sĩa ãmoja, no yicõri mañobicuja yu. “Ñe bũto seti ña”, yi masibitibojarãti judio masa tujũ sīgũjua yure cũ masibea mua. Roma gagu ujũmasiti, “Seti ña mure, seti ma mure”, ñ yire ãmoa yu quenogoroa, yiyijũ Pablo Festore.

¹² Pablo ito ñ yija tuocõri, ñe busi ejabuari masa rãca busiyijũ Festo. Ito yicõri ado bajiro yiyijũ Pablöre:

—“Roma gagũmasiti, ‘Ito baja’, ñ yire ãmoa yu”, mu yija tuocõri, mure ujũ tujũ cũna gua, yiyijũ Festo Pablöre.

Ujũ Agripa tiro riojo Pablo ñ busire gaye

¹³ Ito bajija bero yoa busari ujũ ñasagu Agripa wame cutigu ñ rĩjoro Berenice wame cutigo rãca, Cesareajũ ejayijarã ña. Festo mamũ ujũ ñ wasoare ñajare, “Queno baja ma”, yirona wayijarã ña. ¹⁴ Yoa busari ñ ñaja bero Pablo gayere busiyijũ Festo, ujũ Agripare.

—Yu ujũ wasoaroca Félix budi wacu sīgũ ãmugũ ñ tubiarũ ñami ado. ¹⁵ Jerusalenju yu ñaroca paia ujarã ito yicõri judio masa bucũrã, “Ñe seti ña. Ito bajiri ñe sĩaja quena”, yicã ña yure. ¹⁶ Ado bajiro ñnare cudicu yu: “Gua romano masa gua yisotirise ado bajiro baja. ‘Ñe seti ña’, yirã riojo, ‘Ado bajirojua baja, yure seti ma’, ñ yiroto riojua sĩare ma guare, yicu yu”, yiyijũ Festo Agripare. ¹⁷ Ito bajiri judio masa ña ejaroca, ujũ yu sãjaja bero, “Ñe

seti ma, ĩre seti ña”, ɯjarã ĩna yirojɯ yoari mejeti wacɯ yɯ. Iti wijɯ ejacõri Pablöre ãmi roticɯ yɯ. ¹⁸ Yɯ tɯoĭaja, ado ejarã judio masa, “Īre buto ñeñarise seti ña”, yirã yirãji, yibojacɯ yɯ. Ito yibojarocati, “Itocõ jaje seti ña”, yi masibiticã ĩna. ¹⁹ “Gɯa rãcɯbɯosotirisere rãcɯbɯobeami ĩ. ‘Godabojagati mɯcana tɯdi catiami Jesús’, yi rɯomi Pablo. Īre seti ña”, yirona iti riti goticã ĩna. ²⁰ Iti oca bajirisere queno masibiticõri, Pablöre ado bajiro seniñacɯ yɯ: “Jerusalénjɯ, Īre seti ma, ĩre seti ña’, ĩna yi beserojɯ, ¿wa ãmoati mɯ?” yibojacɯ yɯ Pablöre. ²¹ “Meje, Roma gagɯɯjɯ Augusto wame cɯtigɯ, ‘Īre seti ña, ito yicõri ĩre seti ma’, ĩ yire ãmoa yɯ”, yiquĩ Pablo. Ito ĩ yija tɯocõri, “No yɯ cõa ãmori rɯmɯ Roma gagɯɯjɯ tɯjɯ mɯre cõacɯja. Adocãta tubiara wijɯ ñatĩñagɯ ya mɯ maji. No yɯ cõa ãmori rɯmɯ gajero mɯre cõacɯja yɯ”, yicɯ yɯ Pablöre, yiyijɯ Festo Agripare.

²² Ito yija Agripa ado bajiro yiyijɯ Festore:

—Yɯ cɯni Pablo ĩ busirere tɯo ãmoa yɯ, yiyijɯ Agripa, Festore:

—Baɯ, jane busuriti Pablo ĩ busirere tɯogɯ yigɯja mɯ, yiyijɯ Festo Agripare.

²³ Ito bajiri, busuriti Agripa ĩ rĩjoro Berenice, Pablo ĩ busija tɯorã ejayijarã ĩna. Itojɯ ejacõri sõbajiro ñasagɯ ña yɯ, yi tɯoĭa minijuara wijɯ sãjayijarã ĩna. Surara ɯjarã rãca, ito yicõri iti cuto ɯjarã ñasarã rãca sãjayijarã ĩna. ĩna sãjaja ticõri, Pablöre ji rotiyijɯ Festo. ²⁴ Pablo ĩ ejaja ticõri, itojɯ minijua ñarãre ado bajiro yiyijɯ Festo:

—Yɯ ɯjɯ Agripa, ito yicõri gɯa rãca minijua ñarã, tiya ãni ñami Pablo. Jãjarã judio masa “Īre seti ña”, yi busiama ĩna yɯre, Jerusalénjɯ ito yicõri adoju

Cesareajū cūni. “Ī godacoarūjami”, yire gayere būsī tarojobeama ĩna. ²⁵ Yū tūoĭaja, seti űasarise ma ĩre. Ito bajiri, “Godarūjami ĩ”, yī masibea yū. “Roma gagū űjū riojo, ‘Iti mūre seti ma, iti mūre seti űa’, ĩ yicato bajiroti űjū tū cōacūja”, yī tūoĭa yū. ²⁶ “Iti űa oca űasarise Pablōre”, yī yū űjūre papera uca masibea yū. Ito bajiri Pablōre jī űucamū yū, mūa riojo, quenogorama yū űjū Agripa mū seniĭatoni. Ito bajiro mū seniĭaja bero iti oca tūocōri ucagū yigūja yū Augustore. ²⁷ Rocati, “Iti seti űa ĩre”, yī masibitibojagūti, yū Pablōre cōaja, rocati mecūri masūre bajiro yigūja yū, yiyijū Festo Agripare.

26

Yū gotirise tūoya, űjū Agripare Pablō ĩyire gaye

¹ Ito ĩ yija tūocōri, Pablōre būsī rotiyijū Agripa:
—Mamasiti, “Iti seti ma yūre”, yī gotiya, yiyijū ĩ.

Ito ĩ yija tūocōri, “Būsigu wagū ya yū”, yirocū ĩ ya āmo űumūoyijū Pablō. Ito yicōri būsīsūoyijū ĩja:

²⁻³ —Yū űjū Agripa, mū tūoro riojo būsigu wagū queno wanū quenacōri būsigu wagū ya yū. Gūa judio masa gūa yisotirisere queno masia mū. Gūa tūoĭa būsīsotirise cūni queno masia mū. Ito bajiri judio masa, “Īre seti űa”, ĩna yibojarisere mū tiro riojo itire gotigū ya yū. Queno yū gotirisere űsiribicūti tūo jeoya, yiyijū Pablō Agripare.

Jesure yū masiroto riojūa ado bajiro bajicū yū maji, Pablō ĩyire gaye

⁴ Yū űarā judio masa jeyaro yū űagore masiama ĩna. Yū ya cūto jaibicūacā yū űagore ito yicōri Jerusalēnjū yū űagore cūni queno masiama ĩna. “Jaibicū űagūjū, mani masa yisotirise gayere

cadiquĩ ĩ. Ito yicõri iti gayere riasotiquĩ ĩ”, yi masirãji ĩna yure. ⁵ Gũa masa fariseo gaye tũoĩarã, ĩna ñama buto Moisés ñayoru ĩ rotirise gaye rũcũbuorã. Масуасã уũ ñacatijũjuti fariseo gaye ĩna tũoĩarise tũoĩasoticũ уũ. “Ito bajiro bajiquĩ ĩ”, ĩna yi ãmoja, riti yirãji ĩna. ⁶ “Godanare mũcana tũdi ĩna catiroca yigũ yigũja уũ”, yi goti yucãñi Dios gũa ñicusabatiare. Ito bajiro уũ tũoĩajare, “Īre seti ña”, yicõri yure ãmi wadiama ĩna. ⁷ Dios ĩ yicato bajiroti yiroti bocatirã yama gũa masa jũa gũbojeno buturi ñarã. Ito bajiri ñamiri, ãmũari Diore rũcũbuo ñama ĩna. Ito yicõri Diore cudi ñama ĩna. Уũ cuni ĩnare bajiroti rũcũbuo itire. Iti gaye уũ tũoĩajare, “Īre seti ña”, yama ĩna. ⁸ ¿No yija, “Godanare mũcana tũdi catiroca yibiquĩji Dios”, yi tũoĩati mũa? yiyijũ Pablo уũ Agripare.

Jesure masirãre rocati yi ãmocũ уũ maji, Pablo ĩ yire gaye

⁹ Gaje ado bajiro bũsi remoyijũ Pablo:

—“Jesús Nazaret gagure tũorũnrãjũare ñeñaro yisarũja yure”, yi tũoĩabojacũ уũ maji cajero. ¹⁰ Ito уũ tũoĩacato bajiroti yicũ уũ Jerusalénjũ. Paia ujarã ĩna rotirisena, Jesure tũorũnrãre tubiara wijũ cũcũ уũ. Jesure masirãre ĩna sãja, “Ito bajiroti uja”, yi tũoĩacũ уũ cuni. ¹¹ Coji meje Jesure tũorũnrãre ñeñaro ĩna tũbũjaroca yicũ уũ. Judio masa minijuari wijũ ĩnare ãmi sãjacõri ñeñaro ĩna tũbũjaroca yicũ уũ. Ito yicõri, “Jesure masibea gũa”, ĩna yijaro yirocũ, ĩnare usirioro yi codecũ уũ. ĩnare buto junisinicõri ĩnare suyacũ уũ, gaje cutoju sũacõri, ñeñaro tũbũjaroca ĩnare yirocũ.

Ado bajiro Jesure masis#oc# y#, m#cana Pablo ĩ yire gaye

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² Ito bajiro yiroc# Damasco c#toj# wac# y#. Paia #jar# ĩna rotija t#oc#ri, itoj# wac# y#. ¹³ Y# #j#, ma wac#, b#to ũmacañi r#toro busurise tic# y# ũm# g#dareco t#jaroca. Iti busurise y#re s#atic# ito yic#ri y# r#ca wacanare c#ni. ¹⁴ Ito bajijare #naroc#ti quedicoc# g#ca. Ito yija, hebreo ocana ado bajiro y#re busija t#oc# y#: “Saulo Saulo, #no yija y#re #e#aro yi #moati m#?” yire oca ruyuc# ũmac#j#. “Ito bajiro m# yija m#masiti #e#aro t#b#jag# ya m#. Adoc#ta m# ya ruj# jota m# jajuja, junicoroja m#re c#ni. Itioni yig# bajiro ya m#”, yi ruyuc# oca y#re ũmac#j# gaye. ¹⁵ Ito yijare, “#Noj# gag# y#re busiati m#?” yic# y#. Ito yija mani #j# ado bajiro yiqu# y#re: “Y# #a Jes#s #e#aro yi #mog# m# josag#ti. ¹⁶ W#m# r#g#ña. Y#re moa ĩsijaro ĩ yiroc#, m#re goa#oa y#. Ito bajiri y# oca masare goti batog# yig#ja m#. Adoc#ta m# tirise, gotig# yig#ja m#. Ija m#re y# ĩoroti gaye c#ni goti batog# yig#ja m#. ¹⁷ Judio masa, ito yic#ri judio masa meje #ar# c#ni m#re ĩna s#a #moja m# r#ca #ac#ja y#. Masa jeyarore y# oca gotijaro Pablo, yiroc# ĩna t# m#re c#a y#. ¹⁸ ĩna t# m#re c#ac#ja y#, y# oca ĩna t#o masitoni. Y# oca m# gotija #e#aro yi #abojana, quenarise yi #ar# yir#ji ĩja. R#it#aroj# #abojana busuroj# #ar# yir#ji m#cana. Y# #ag# yig#ja ĩna #j#. R#m# ĩ rotirise c#dir# meje #ar# yir#ji ĩna. Y#re ĩna t#or#n#ja, #e#aro ĩna yirisere #cabojoc#ja y#. Ito bajiri Dios ĩ besec#na r#ca catit#ar# yir#ji ĩna”, yi ruyuc# oca y#re, yiyij# Pablo Agripare.

Jesús ï roticature yiro robo cãdicu yu, Pablo ï yire gaye

19 Ito bajiro ãmacũju ruyuja tãocõri, yiro bajiroti cãdicu yu Jesure. Yu uju Agripa, Jesús ï roticature cãdibiticõ yibiticu yu. 20 Ì “Yiba”, yicato bajiroti Damasco gãnare Jesús oca gotisucocã yu. Ito bero Jerusalén gãna Judea sita gãna ñajediro, ito yicõri judio masa mejere cãni, ï ocare goti ucucu yu. “Mũa ñeñaro yirise jidicãcõri, Dios robo bajiro tãoĩaña mũa. Ito yicõri quenarise yiba, gãjerã, ‘Diore masirã ñama’, ñna yi ti masitoni”, yicu yu ñnare. 21 Ito bajiro yu gotija tãocõri, judio masa yure ñiacã Dios ya wiju. Ito yicõri yure sãa ãmocã ñna. 22 Ñna ito bajiro yi ãmobojarocati, Dios ejabũaquĩ yure. Adocãta cãni yure ejabũami Dios. Ito bajiro Dios oca gotia yu ñasari masa ujarãre ito yicõri ñari masa mejere cãni. “Ito bajiro rãtarõ yiroja”, Moisés ñayoru ï goticãdo bajiroti, ito yicõri Diore goti ñsiri masa ñna goticãdo bajiroti iti gayere mũare gotia yu. 23 Ado bajiro yĩni Moisés ito yicõri Diore goti ñsiri masa: “Dios ï cõagũ quenabeto tõbũjagũ yiguĩji. Ito bero godagũ yiguĩji. Ì ñagũ yiguĩji godabojagati cajero catisucogũ. Mũcana caticõri masa ñna tão masiroca yigũ yiguĩji. Ito yicõri ñre tãorũnũrãre masogũ yiguĩji. Judio masa, judio masa mejere cãni masogũ yiguĩji”, yi ucañi ñna, yiyiju Pablo.

Cristore ï tãorũnũroca Agripare Pablo ï yi ãmore gaye

24 Ito bajiro ñmasiti Pablo ï gotija tãocõri, Festo oca sãoro busiyiju:

—Tuo masibea Pablo mɛ. Buto mɛ papera riasotija mɛ tuoŋarise wisacoayija mɛre, yiyijɛ Festo Pablɔre.

²⁵ Ito ĩ yija tuocōri, ado bajiro cɛdiyijɛ Pablo:

—Meje yɛ ɛjɛ mecɛbesame yɛ. Ado robojɛa bajia. Yɛ bɛsirise queno tuoĭacōri bɛsia yɛ, ito yicōri riti ña, yiyijɛ Pablo Festore. ²⁶ Ito yija bɛsi remogũ ado bajiro yiyijɛ Pablo ɛjɛ Agripare: “Yɛ bɛsirisere queno tuo masia mɛ. Ito bajiri tuo gũibicɛti mɛ tuo ro riojo bɛsia yɛ. Iti jeyaro yɛ bɛsirisere queno masia mɛ. Adi Jesú s oca yeyo gotire meje ña. Masa ĩna tiro riojo rētare ña. ²⁷ Yɛ ɛjɛ Agripa, ¿Diore goti ĩsiri masa ĩna gotigore tuorũnɛati mɛ? Tuorũnɛa mɛ, yɛ tija”, yiyijɛ Pablo Agripare.

²⁸ —¿Iti jabetacã yɛre bɛsicōri, “Jesure rãcɛbuogɛ yigɛja mɛ”, yati mɛ yɛre? yiyijɛ Agripa Pablɔre.

²⁹ Ito ĩ yija tuocōri, ado bajiro yiyijɛ Pablo ĩre:

—Oca jairo yɛ bɛsija jabetacã yɛ bɛsija cɛni, mɛre yiari Diore senigũ ya yɛ. Ito yicōri ado yɛ bɛsija tuorã jeyarore yiari Diore senigũ ya yɛ, Jesure yɛ tuorũnɛro bajiro mɛa tuorũnɛtoni. Yɛ Jesure tuorũnɛro bajiroti mɛa tuorũnɛre ãmoa yɛ. Ito bajibojarocati yɛ robo bajiro tubiara wijɛ ñacōri meje mɛa tuorũnɛre ãmoa yɛ, yiyijɛ Pablo ĩnare.

³⁰⁻³¹ Ito bajiro Pablo ĩ yija bero Agripa, Festo, Berenice itijɛ minijua ñana cɛni ricati wacōri oca bajirisere itire bɛsirã wayijarã ĩna. Ito bajiri ĩnamasiti ado bajiro gãmeri bɛsiyijarã ĩna.

—Ñe seti ma ãnire. Ito bajiri sãbitirɛja ĩre. Ito yicōri tubiara wijɛ ñabitirɛja ĩre, yiyijarã ĩna.

³² Ito yija Agripa ado bajiro yiyijɛ Festore:

—Roma gagu ɯju, i oca quenore ãmoa yu, i yibeto bajija, adocãta jidicã ecocõboñi i ija, yiyijɯ Agripa Festore.

27

Pablore Romajɯ ɯjarã ina cõare gaye

¹ Ito yija, “Pablo ito yicõri i rãca tubiara wijɯ ñarãre cuni Italia sitajɯ cõarɯja mani”, yiri seyoñi ɯjarã. Ito bajiro yicõri sīgũ Julio wame cutigure guare Italiajɯ ãmi wa roticã ina. Roma gagu ɯju i ya surara coderi masɯ ñaquĩ Julio. ² Ito bajiri Adramitio wame cutiri cuto gaga cumana wasuocu gɯa mɯcana. Asia sita cutori majadori ti ucuro warica ñacɯ itiga cuma. Sīgũ Aristarco wame cutigɯ waquĩ gɯa rãca. Macedonia sita Tesalónica wame cutiri cuto gagu ñaquĩ. ³ Cesareana wasuocu gɯa. Ito bajiri gaje ramɯ Sidónjɯ ejacɯ gɯa. Itojɯ ejacõri Pablore queno ti maicõri ñre queno yiquĩ Julio. Iti cuto gãnare i baba mesare i ti ucu ãmoja ñre rëobitiquĩ Julio. Ito yicõri i baba mesa ñre bare eca ãmoja, ñre ina ejabɯa ãmoja cuni rëobitiquĩ Julio. ⁴ Ito Sidõnre wacoacɯ gɯa. Ito gɯa waroca buto mino wëatucɯ guare. Ito bajiri riojo wa masibiticɯ gɯa. Chipre wame cutiri yoga gaje dɯjare wacɯ gɯa. Ito bajiri gãcodɯjajɯare ñacɯ iti yoga. Itojɯa mino buto wasabiticɯ. ⁵ Cilicia sita, Panfilia sita, riojo rëtacɯ gɯa. Ito rëtacõri Licia sita Mira wame cutiri cuto ejacɯ gɯa.

⁶ Ito ejacõri surara ɯju Julio Italiajɯ warica coga cuma ti bɯjañi i. Itiga cuma Alejandría gaga ñayijɯ. Itiga i bɯjaja bero warona itigajɯ sãjacɯ gɯa mɯcana. ⁷ Mino buto iti wëajare, co ramɯ meje ñacõri, josari Gnido wame cutiri cuto ejacɯ gɯa.

Riojo rētacu gua itore. Gua waro riojo buto mino iti wēajare, riojo wa masibiticu gua. Jēa wacōri Salomón wame cutiri cuto rētacu gua. Ito yicōri Creta wame cutiri yoga rūja wacu gua. ⁸ Ito gāni rūja wacōri, josari Lasea wame cutiri cuto tu, “Quenari Jetacari”, wame cutiro ejacu gua.

⁹ Gua waroca jaje rumuri godacu guare. Juebcu iti cōñajare waroto guiyo ñacu riacu jajosa ĩja. Ito bajiri: “Ado bajiro mua yija quena”, yiqui Pablo ĩnare.

¹⁰ —Yu ñarã yu tija adi mani warise, guijoro rētaru yiroja manire. Mani ya cuma rujacoaro yiroja. Ito yicōri gajeoni cuni rujacoaro yiroja. Mani cuni godacoarã yirãji gajea. Yu tuoĭaja adoti tujaraja mani maji, yibojaqui Pablo ĩnare.

¹¹ Ito bajiro ĩ yibojarocati Pablure tuorãnbiqui surara uju. Iti cuma uju, ito yicōri iti cuma weatugare ĩnare riti queno tuorãnquĩ surara uju. ¹² “Guijoro ñaroja”, yi masicōri, iti jetacaju juebcu rēta amobiticã gãjerã, gua rãca warã. Ito bajiri ado bajiro tuoĭacã ĩna: “Iti yoga rūja wacōri Fenice cutoju juebcu rētoraja manire. Rujasōa busa ñajare buto mino wãbetoja itoju”, yi tuoĭacã ĩna.

Īnare mino wēare gaye

¹³ Iti buto mino wēabeja ticōri, “Feniceju ejarã yirãji mani”, yi tuoĭacã ĩna. Ito bajiro tuoĭacōri wasuorãti iti yoga tu rūja wacu gua mucana. ¹⁴ Ito bero nocō mejeti cumaju buto mino wãcu. Ũmacañi ĩ joejea wadiro gaje dajare gãcodajare wadicu iti mino. ¹⁵ Iti cumare buto wēacoacu mino. Ito bajiri riojo wa masibiticu gua. Ito bajiri mino

iti ãmi waroti ticõacũ gũa ãja. ¹⁶ Ruja yoga jaibiti yoga Cauda wame cõtiri yoga totojũ wẽasabitijũ wacũ gũa. Ito bajiri josari cuma matacã gũa sia yocatire ãmicũ gũa. ¹⁷ Gũa mũojeoja bero jajoca cuma gũa wacatigare, jũgũbona siari cũcã moari masa, mino iti wẽaja wadĩrujabe yirona. Ito bero, “Sirte wame cõtirijũ jajũ mino iti wẽacoaja quedi-tua rujaboroja”, yi tũõĩarã, mino iti wẽaturise saya rujocã ãna ãja. Ito bajiri mino iti wẽacoaro bajiroti wacũ gũa ãja. ¹⁸ Ito bajiri gaje rũmũ bũto iti mino wẽa rẽtocũjare, cuma bũcũa gaye gajeoni cõaroasũocã ãna. ¹⁹ Mũcana gaje rũmũ ãnamasiti cuma bũcũa ñarise gajeoni cõaroacã ãna. ²⁰ Co rũmũ meje ide bueri iti bue rẽtocũjare ñocõa cũni ruyubiti, ũmacañi cũni ruyubiti bajicã. Ito yicõri bũto mino wãcũ gũare. Ito bajiri ito bajijare, “Catiado ma mani, catire ma manire”, yi tũõĩacũ gũa.

²¹ Yoari co rũmũ meje babiticũ gũa. Ito bajiri iti ticõri wãmũ rũgũcõri bũsiquĩ Pablo:

—Creta yogajũ yũ bũsiroca mũa tũojama, quenoti ejaboyija, yiquĩ Pablo. Itojũna mani wadibeto bajijama, cuma bũcũa cũni ñeñabitiboadoja. Ito yicõri gajeoni cũni godabitiboadoja. ²² Adocãta tũõĩa oca quedi yibesa. Adi cuma, cuma iti godabojarocati, sũgũjũa goda yimenaji mani. ²³ Dios ñami yũ Ujũ. Ito yicõri ãre rũcũbũoa yũ. Jijũ ñami Dios ñaro gagũ ángel ã cõarũ, yũre goami. ²⁴ Ñ ángel ado bajiro gotimi yũre: “Gũibesa. Roma gagũ ãjũre, ‘Seti ma yũre’, yigũ yigũja mũ. Diore mũ senija tũõĩni Dios mãre. Ito bajiri mũ rãca gãna cuma wãrã ñarocõti cati jedicõrã yirãji”, yimi ángel yũre. ²⁵ Ito bajiri

oca sēoña yu ñarã mua. Diore tuorũnua yu. Ito bajiri, “Ángel ĩ gotiro bajiroti rētarō yiroja”, yi tuoĩa yu. ²⁶ Gũdareco yogaju queditua rujabojarãti godamenaji mani, yiquĩ Pablo gũare.

²⁷ Ito bero juaji semana bero Adiático wame cutirita itajuraju ñacu gũa, mino gũare iti wēacõajare. Ñami gũdareco iti cuma moari masa, “Sitaju ejarã ya mani”, yicã ña. ²⁸ Ito yicõri gũtagã yutamana cano yicõri ide ucãrisere cõĩacã ña. Treinta y seis metros ucãro ñacu ito. Yoa busari mucana ña cõĩaja veintisiete metros ucãro ñacu. ²⁹ Gũta quedituare gũirã, juariagari come guji cutirise come mana cano yicõri cõaroacã ña, cuma iti waja tũatujaro yirona. Cuma usitutujare ito bajiro yicã ña. Ito bajiri ejori iti busure ãmorã Diore senicã ña. ³⁰ Ito bajiroca riti rudire tuoĩacã iti cuma moari masa. Ito bajiri cuma ĩguẽajua, cuma bucua ñiarotire come cõaroarã yama yiado bajiro cuma jaibitigacã rujiocã ña. ³¹ Ito bajija ti masicõri, surarare ito yicõri ña ujure ado bajiro gotiquĩ Pablo:

—Ñna adi cuma moari masa ñna rudija, mani adi cuma tujarã godacoarã yirãji, yiquĩ Pablo surarare.

³² Ito ĩ yija tuocõri, cuma jaibitiga siara mare yije tacõcã ña, “Iti ãmoroti wajaro”, yirona.

³³ Busuri jĩju jabeto ba rotiquĩ Pablo gũare:

—Juaji semana rēta, canimenati, bamenati mua ñaroca. ³⁴ Mua jabeto bare ãmoa yu. “Catiba”, yirocu muare ba rotia yu. Ñejuã rētabetoja muare. Catirã yirãji mua ñarocõti, yiquĩ Pablo gũare.

³⁵ Ito yi tñocõri ï ya ãmona naju ãmi rucocõri, “Queno ya mñ”, yiquĩ Diore gña tiro riojo. Ito yicõri jabetacã igata ãmicõri baquĩ ï. ³⁶ Ito ï yija ti wanucõri, oca sēocu gña. Ito bajiri gña ñarocõti bacu itire. ³⁷ Doscientos setenta y seis masa ñarã ñacu gña iti cuma warã. ³⁸ No gña ba ãmorocõ bacu gña. Ba tñocõri trigo bujuri cõaroacu gña, cuma bucña bũto bñsa jayajaro yirona.

Cuma bucña iti rujare gaye

³⁹ Iti busuroca iti cuma moari masa ruja yogajũ jajũ iti ruyuja ticã ñna. “Ito bajiro wame cutia”, yi masibisĩ ñna iti yogare. Iti sita wame masibitibojarãti, “Cuma majado iti quenaja tito maji”, yicã ñna. ⁴⁰ Ito bajiri come gujiro ñiaroti ñna siarere yije tacã ñna. Ito bajiri ide watojũti tujacoari seyocu iti. Ito bajiri cuma bucña weatura jãire sã rãgõcã ñna mñcana. Ito yicõri mino tuaroto ũmatũadojũ saya wero mñocã ñna. Ito bajiri jajũ tujũare jãja wacu cuma ñja. ⁴¹ Ito wasũoroti ũma gãnioro jajũjũ sua queacu cuma bucña. Ñguẽajũa jajũjũ jua rũjũcoacu. No yicõri wa masia mano cuma usitujũa bũto iti jacũjare wadisũocu.

⁴² Ito bajija ticõri, surara tubiarona ñna ãmi wanare, “Sĩacõruja mani, ñna bati rudi wabe yirona”, yi tũoĩacã ñna. ⁴³ Ito bajiro ñna yibojarocati surara mũjũama Pablo ï catire ãmoquĩ. Ito bajiri ï ya surarare sĩa rotibitiquĩ ï: “Mña bati masirã cojiti bati jãjã wasa jajũjũ ejasũoba”, yiquĩ surara mũjũ. ⁴⁴ Ito yicõri gãjerãre bati masimenare, “Cumu jãiri cuma ñagorena wasa mña”, yiquĩ. Ito bajiri sīgũ godabeto ñarocõti jãja ejacu gña jajũjũ.

28

Malta wame cutiri yogajɥ Pablo ĩ wa ucure gaye

¹ Ito maja rǣgǣcōri, “Malta wame cutiri yoga ña adi yoga”, yi masicɥ gɥa ĩja. ² Iti sita gǣna queno yicǣ gɥare. Ide jairo quedija iti ɥsajare jeame jajame riocǣ ĩna. Ito bajiro yicōri, “Sumarǣ waya mɥa cɥni”, yicǣ gɥare. ³ Ito yija Pablo jea cararise jabeto mioquĩ. Iti ĩ jea tǣaroca asijua budi wadigɥɥ Pablo ya āmojɥ āña cuni ñia yojaquĩ. ⁴ Iti sita gǣna Pablore āña cuni ñia yojaja ticōri, ado bajiro ĩnamasi gǣmeri bǣsicǣ ĩna:

—Wajacɥ seyoami āni. Riaca jajosajɥ god-abiticōri ĩ ñeñaro yire waja godagɥ yiguĩji ĩja, yicǣ ĩna.

⁵ Ito ĩna yibojarocati Pabloama jeamejɥ āñare wějata tǣacoquĩ. Ito bajicōri ĩre ñejɥa rētabiticɥ. ⁶ Iti sita gǣna masa ñarocōti “Mijiro yiroja”, yibojacǣ ĩna. “Yoari mejeti ɥsi jedi quedigɥ yiguĩji”, yibojacǣ ĩna. Ito bero yoari yubojari ĩ godabeja ticōri, ĩna tɥoĩarisere gajero bajirojɥa tɥoĩacǣ ĩna mɥcana: “Mani rǣcɥbɥogɥ masɥ rujɥ, rujɥ cuticōri ejami āni”, yicǣ ĩna.

⁷ Ito tɥ iti yoga ɥjɥ ñari masɥ ya sita ñacɥ. Públío wame cutigɥ ñaquĩ ĩ. Gɥare boca āmicōri ɥdia rɥmɥ gɥa ñacati rɥmɥricō queno yiquĩ ĩ gɥare. ⁸ Ito gɥa ñaroca Públío jacɥ, jacūari, ñiori cō yosaquĩ. ĩ tɥ tirǣ wacɥ gɥa Pablo rǣca. ĩ tɥ ejacōri Diore seniquĩ Pablo. Ito yicōri cōgǣre ĩ ya āmo ĩ moa jeorocati ĩ ñarise cutirise iti rētaroca yiquĩ ĩ. ⁹ Ito ĩti bajija tɥocōri, iti yoga gǣna gǣjerǣ cōrǣ ĩ tɥ ejacǣ. Ito bajiri ĩna ñarise cutirise rētacɥ ĩnare cuni. ¹⁰ Gɥare rǣcɥbɥogǣ ñari gɥare queno yicǣ ĩna. Gɥa waroto

riojua gna ba waroti jeyaro ñe ruyabeto guare ñisicã ñna.

Romajũ Pablo ñ ejare gaye

¹¹ Udiarã ũmacañi iti yoga gna ñaja bero mɔcana warona cumajũ sãjacu gna. Itiga juebɔcu rētagoraga ñacu. Alejandría wame cutiri cuto wadiraga ñacu itiga. Cuma bɔcua ũmatũadojua, masa rijogari bajiro ñna menire ñacu iti cuma ɔjarã ñna rɔcubɔhorise. Iti wame cuticu, Cástor, ito yicōri Pólux. ¹² Iti cumana wacōri Siracusa wame cutirijũ jetaca ejacu gna. Itojũ udia rumu tujacu gna. ¹³ Ito tunima bɔsa warã riti Regio cuto ejacu gna. Gãcõa sojejua wēarise mino queno ejabɔacu guare. Ito bajiri gaje rumuti Puteolijũ ejacu gna. Ito majacu gna. ¹⁴ Iti cuto gãjerã Jesure masirãre ti bujacu gna. “Gna rãca coji semana tujaya”, yicã ñna guare. Iti semana bero mɔcana wasɔocu gna, Romajũ warã. ¹⁵ Roma gãna Jesure masirã gna ware gaye masi yucãri seyoñi. Ito bajiri majũ guare bocarã ejacã ñna. Coriarã, Foro de Apio wame cutiri cutojũ guare bocacã. Ito yicōri gãjerã Tres Tabernas wame cutiri cutojũ guare bocacã. Ito ñnare ti bujacōri, “Queno ya mɔ”, yiquĩ Pablo Diore. Ito bajiri queno wanu quena oca sēoquĩ ñ. ¹⁶ Romajũ gna ejaja bero tubiarona ãmi wacãnare surara ɔju gotiquĩ, tubiara wi coderi masu ɔjue. Pablreama ricati sīgũ surara codegu cutiro ñre cũcã.

Romajũ Pablo ñ ñare gaye

¹⁷ Gna ejaja bero udia rumu tujaroca, judio masa ñasari masare ji rotiquĩ Pablo. ñna minijua jediroca ado bajiro ñnare gotiquĩ ñ:

—Y_u ñarã, disej_{ua} mani ñarãre ñeñarise yibitic_u y_u. Mani ñic_usabatia ña r_uc_ub_uore c_uni ñeñaro yibitic_u y_u. Ito y_u yibitibojarocati Jerusalénj_u mani masa y_ure ñiacōri Romano masare ĩsicã ña y_ure. ¹⁸ Y_ure boca ãmicōri y_ure jidicã ãmobjacã ña. “Ñe setina godado ma m_u”, yirona y_ure jidicã ãmobjacã ña. ¹⁹ Ito bajibojarocati mani masa jidicã ãmobiticã y_ure. Ito bajiri, “Y_u _uj_u Roma gag_u, seti ña m_ure, seti ma m_ure”, ĩ yi besere ãmoc_u y_u. Mani ñarãre junisinicōri meje ito bajiro yic_u y_u. ²⁰ Ito bajiri iti m_uare b_usiroc_u, m_uare ji ñucam_u y_u. Mani judio masa mani bocatig_u ejacoami ĩja. ĩti ñami Jesucristo. ĩre t_uor_un_ug_u y_u ñajare, come mana y_ure siari seyoama ña, yiquĩ Pablo.

²¹ Ito yija ado bajiro yicã ña ĩre:

—M_u oca iti bajirisere Judea sita ña papera cōarere boca ãmibitic_u g_ua. Mani ñarã ito wadiana c_uni ñej_ua ñeñarise m_u gayere b_usi ejabiticã ña. ²² “Masa Jesure ña t_uor_un_uja quenarise meje ña”, yire gaye riti t_uoa g_ua. Ito bajiri adi mame t_uoĩare gaye m_uáma, ¿no bajiro t_uoĩati? Iti gayere t_uo ãmoa g_ua, yicã ña Pablore.

²³ “Ito yija iti r_um_u minijuana mani”, yicã ña. Ito yija bero batacã ña. ĩna wara r_um_u ejaroca jãjarã masa ejacã Pablo ĩ ñaroj_u. ĩna minijuaja ticōri, “ĩre t_uor_un_urãre ĩ rotiroj_u miojug_u yiguĩji Dios”, yire gayere gotiquĩ Pablo. Busurĩ jĩj_u ĩ goticoaja, rãioc_uro goti tarojoquĩ. Moisés ñayor_u ĩ ucarere gotiquĩ Pablo. Ito yicōri Diore goti ĩsiri masa ña ucare c_uni gotiquĩ ĩ. “Jesure t_uor_un_ujaro ña”, yiroc_u ito bajiro gotiquĩ Pablo ĩnare. ²⁴ Coriarã Pablo ĩ b_usirisere queno t_uocã. Gãjerãma t_uor_un_ubiticã.

25 Gãjerãma sîgũre bajiro tũoĩabiticõri wagocoacã. Ito bajijare ado bajiro gotiquĩ Pablo ñnare:

—Isaíasna sũoriti queno gotiñi Espiritu Santo mani ñicusabatiare. “Ado bajiro yami Dios”, yi gotiñi Espiritu Santo Isaíasre.

26-27 Wasa, yũre yiari judio masare ado bajiro gotiya: Mũa ñẽñaro yirisere jidicãbiticõri, yũre boca ãmi ãmobeas mũa. Yũ gotirise queno tũo masi ãmobeas mũa. Yũ yigore tibojarãti, “Iti ña Dios ï yigore”, yi ãmobeas mũa. Ñẽñaro mũa yirisere jidicã ãmobeas mũa. Mũare yũ masotoni, yũre boca ãmi ãmobeas mũa. Ito bajiri yũ bũsirise tũobojarãti tũo masimena yirãji mũa. Yũ yigore tibojarãti, “Iti ña Dios ï yigore”, yi masimena yirãji mũa, yami Dios ï oca tutina, yiquĩ Pablo.

28 Ito bajiri bũsi tĩogũ ado bajiro gotiquĩ Pablo:

—Ado yũ bũsirisere mũa tũorũnũre ãmoa yũ. Jane adi rũmũna Dios ï ñarãre ï masore gaye oca, judio masa meje ñarãre gotire ñaro wado yiroja. Iti oca tũocõri wanũ quenarã yirãji ñnama, yiquĩ Pablo ñnare.

29 Pablo ito ï yija tũocõri, ñnamasiti gãmeri bũsi wacã judio masa.

30 Ñna wasoara wire jũa rodo queno ñañi Pablo itojure. Ñre tirã ejarãrecõti ñnare boca ãmiyijũ Pablo.

31 Gũibicũti oca sũocõri, “Ñre tũorũnũrãre ï rotiroju miojugũ yiguĩji Dios”, yire gaye gotiyijũ Pablo. Ito yicõri mani Hũ Jesucristo gaye cãni riasoyijũ ï. Ito bajiro Pablo ï goti ñaroca sîgũjũa usirioro yibisijarã ñre. Itocõ ña.

Dios Oca Tuti New Testament in Macuna

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
2581ee54-739f-5595-8d44-83c638ed667b